

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta stavební

Czech Technical University in Prague
Faculty of Civil Engineering

Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Habilitační práce

**Typologické zásady (požadavky) a jejich vliv
na komplexní proces navrhování a realizace
staveb.**

Vlastní práce s komentářem.

KNIHA A

V Praze, 11/2015

Typological principles (requirements) and their influence on complex of propos
and realization buildings.

Owen works with commentary.

Klíčová slova:

Architektura, architektonický koncept, fakulta architektura, fakulta stavební, katedra architektura, neměnná podstata, typ, typus, typ plemene (lidského), typologie, typová skupina, utilitas, Vitruvius, výuka architektury, výuka typologie, zobecněný model.

STRUKTURA PRÁCE

Práce je složena ze dvou dílů: Kniha **A** a kniha **B**

Kniha A představuje cíle a metody zpracování, typologické zásady navrhování staveb a jejich vliv na funkci, provoz, prostorové a hmotové řešení stavby a její celkový architektonický výraz.

Zkoumá obecnou teorii typologie, včetně příkladů a rozborů zabývajících se zkoumanou problematikou, doplněnou vybranými příklady vlastních architektonických prací a jejich rozbohem ve vztahu k danému tématu.

V knize B jsou prezentovány příklady vlastních architektonických prací a realizací, s rozbohem. a příklady vybraných studentských prací z ateliérů architektonické tvorby, které jsem vedl na Fakultě architektury a Fakultě stavební ČVUT v Praze.

Úvod

Typologie ovlivňuje architektonickou tvorbu v celé její komplexní šíři. Sama je současně ovlivňována vyvíjejícími se architektonickými názory, novými architektonickými tvůrčími postupy, koncepty, názory a praxí na architektonické tvůrčí scéně. Vede k diskusi. K neustál se vyvíjející a neuzavřené diskusi o charakteru, podstatě a smyslu, obsahu a její nezbytnosti v kontinuální práci – ve tvorbě architekta a ve výuce na školách s architektonickým zaměřením. Od konceptuální a koncepční fáze, přes projektovou až po realizační činnost a výsledky užívání realizovaných objektů.

Na podkladě vlastních prací – koncept, návrh, projekt, proces stavby, realizace, užití (užívání), doložených rozbohem a dále na podkladě studia názorů, úvah a praxe jiných autorů (architektů, teoretiků architektury) je předkládaná habilitační práce vyjádřením mých názorů na zpracovávanou problematiku a příspěvkem k uváděné diskusi.

KNIHA A

OBSAH:

A. TYPOLOGICKÉ ZÁSADY (POŽADAVKY) A JEJICH VLIV NA KOMPLEXNÍ PROCES NAVRHOVÁNÍ A REALIZACE STAVEB

A.1. AUTOR HABILITAČNÍ PRÁCE	6
A.1.1. Strukturovaný životopis	6
A.1.2. Portfolio	9
A.2. CÍLE HABILITAČNÍ PRÁCE	12
A.2.1. Hypotéza	12
A.2.2. Rozbor	12
A.2.3. Posouzení vlivu typologie	12
A.2.4. Sledování a zkoumání vlivu typologie	12
A.3. METODY ZPRACOVÁNÍ	12
A.3.1. Studium a rozbor prací vybraných autorů	12
A.3.2. Rozbor vlastních prací	13
A.4. TYPOLOGICKÉ ZÁSADY NAVRHOVÁNÍ A JEJICH VLIV NA FUNKCI, PROVOZ, PROSTOROVÉ A HMOTOVÉ ŘEŠENÍ STAVBY A JEJÍ CELKOVÝ ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ	14
A.4.1. Typologie – definice pojmu	14
A.4.2. Soubor vybraných statí	15
A.4.3. Typologie - součást procesu navrhování a realizace staveb	18
A.4.4. Typologie - výukový předmět	27
A.5. ROZBORY VYBRANÝCH PROJEKTŮ	28
A.6. ZÁVĚR	155
A.7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	165

A.1. AUTOR HABILITAČNÍ PRÁCE

A.1.1. Strukturovaný životopis

OSOBNÍ INFORMACE

Jméno	ING. ARCH. LADISLAV KALIVODA, CSc.
Adresa trvalá	RADIMOVA 15/2305, PRAHA 6 – BŘEVNOV, 169 00
Národnost	česká
Datum narození	22/09/1949, MLADÁ BOLESLAV

PRACOVNÍ ZKUŠENOSTI

• Období	2004 – současnost
• Společnost	České vysoké učení technické Praha, Fakulta stavební Thákurova 7, Praha 6
• Oblast/odvětví	obor Architektura a stavitelství, Katedra architektury
• Hlavní pracovní náplň	Odborný asistent – ateliérová výuka na bakalářském a magisterském oboru - Ateliérová tvorba – v oblasti energeticky efektivní výstavby.
• Období	1992 – současnost
• Společnost	Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc. – KAPRO
• Oblast podnikání/odvětví	stavebnictví – projektová činnost ve výstavbě
• Hlavní pracovní náplň	architekt, samostatná činnost
• Období	1999 – 2012
• Společnost	Stavba 15 s.r.o.
• Oblast podnikání/odvětví	Radimova 15/2305, Praha 6 - Břevnov
• Hlavní pracovní náplň	stavebnictví – realizační činnost v oblasti investiční výstavby ředitel, jednatel, architekt, samostatná činnost
• Období	1992 – 1999
• Společnost	Stavmont s.r.o.
• Oblast podnikání/odvětví	Radimova 15/2305, Praha 6 - Břevnov
• Hlavní pracovní náplň	stavebnictví – realizační činnost v oblasti investiční výstavby ředitel společnosti
• Období	1991 – 1992
• Společnost	SSDS – projektový ateliér
• Oblast podnikání/odvětví	Správa služeb diplomatickému sboru
• Hlavní pracovní náplň	architekt, vedoucí ateliéru
• Období	1978 – 1990
• Společnost	ČVUT v Praze, Fakulta architektury
• Oblast podnikání/odvětví	Katedra architektonické tvorby bytových a občanských staveb
• Hlavní pracovní náplň	odborný asistent
• Období	1977 – 1978
• Společnost	ČVUT v Praze, Projektový ústav ČVUT
• Oblast podnikání/odvětví	architektura
• Hlavní pracovní náplň	architekt

- Období
- Společnost
- Oblast podnikání/odvětví
 - Hlavní pracovní náplň

1975 - 1977

ČVUT v Praze, Fakulta stavební

Katedra architektonické tvorby bytových a obč. staveb
Asistent (Prof. Neumann, Doc. Rybářová)

- Období
- Společnost
- Oblast podnikání/odvětví
 - Hlavní pracovní náplň

1974 - 1975

ČSLA

Základní vojenská služba, Vojenské stavby
stavbyvedoucí

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

•	Typologie školských staveb II
skripta, přepracované vydání, autorská
spolupráce: Mezera, Kalivoda
Fakulta Architektury, ČVUT Praha	1985
vyd. 1988
•	Typologie školských staveb II
skripta, 2.vydání, autorská spolupráce: Mezera,
Kaliyoda
Fakulta Architektury, ČVUT Praha	1981
•	Typologie školských staveb II
skripta, autorská spolupráce: Mezera, Kaliyoda
Fakulta Architektury, ČVUT Praha
Cena rektora ČVUT Praha	1980

**VĚDECKO-VÝZKUMNÁ A
TEORETICKÁ ČINNOST**

- 1988 *Typologie a regenerace bytových a občanských staveb –
dílčí část: stavby pro výchovu a vzdělávání
(kolektiv FA ČVUT Praha), dokončeno 1990*
- 1984 *Koncepce základních škol v Jilemnici
(D. Rybářová, P. Mezera, L. Kaliyoda)*
- 1979 *Modernizace a rekonstrukce školního bloku: Praha 2
Vinohrady – rozbor a vyhodnocení současného stavu,
předběžný návrh úprav*
- 1976 *Teorie regenerace životního prostředí dochovaných sídel –
dílčí úkol: školské stavby a zařízení (kolektiv FA ČVUT
Praha), dokončeno 1980*

AKADEMICKÁ ČINNOST

- 1984 - 1988

VUS a VUR, Fakulta architektury, ČVUT v Praze

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

- 2004 - 2015

Fakulta stavební, ČVUT v Praze

- přednášky ve výuce typologie (nauka o budovách)
- vedení předdiplomních studentských prací
- vedení diplomních studentských prací
- vedení bakalářských studentských prací
- vedení studentských soutěžních prací
- vedení studentských prací – ateliery architekt. tvorby
- návrh systému, příprava a následně řízení akce katedry
K129: „žlutá karta“ – ocenění udělované semestrálně
vybraným, vynikajícím studentským projektům
- vedení akce katedry K129 „žlutá karta“ – sekretář
- účast v porotě akce katedry K129 „žlutá karta“

• 1978 - 1990

Fakulta architektury, ČVUT v Praze

- cvičení ve výuce typologie
- ateliery architektonické tvorby – odborný asistent
- pedagogické vedení studentů VUS (vedoucí skupiny)
- pedagogické vedení studentů VUR (vedoucí ročníku)
- vedení prací studentů SVOČ
- účast v porotách SVOČ

VZDĚLÁNÍ A KURZY

- Období
- Název a typ organizace

1994

Česká komora architektů

Josefská 34/6, Praha 1

autorizace: obor architektura (A.1) ČKA č. 2015

- Získaný titul

- Období
- Název a typ organizace

1986

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební, obor Architektura

Thákurova 7, 166 29, Praha 6 - Dejvice

akademický titul – **CSc.**

- Získaný titul

- Období
- Název a typ organizace
- Úroveň v národní klasifikaci

1980 - 1984

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta pedagogická

Obor jazykové a společenskovední přípravy expertů, jazyk španělský, zakončeno seminární prací a zkouškou

- Období
- Název a typ organizace
- Úroveň v národní klasifikaci

1975 - 1976

Výzkumný ústav inženýrského studia ČVUT v Praze

Pedagogicko-metodický kurs pro asistenty, zakončeno seminární prací a zkouškou

- Období
- Název a typ organizace

1969 - 1974

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební, obor Architektura

Thákurova 7, 166 29, Praha 6 - Dejvice

akademický titul inženýr architekt – **Ing. arch.**

- Získaný titul

- Období
- Název a typ organizace
- Úroveň v národní klasifikaci

1965 - 1968

SVVŠ

Příbram

středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou

OSOBNÍ SCHOPNOSTI

A DOVEDNOSTI

MATEŘSKÝ JAZYK

Čeština

OSTATNÍ JAZYKY

ANGLIČTINA

- Čtení

POKROČILÝ

- Psaní

MÍRNĚ POKROČILÝ

- Mluvený projev

POKROČILÝ (AKTIVNÍ KOMUNIKACE V PROGRAMU ERAZMUS – ATELIÉROVÁ VÝUKA, ARCHITEKTURA A STAVITELSTVÍ, FSV ČVUT PRAHA)

ŠPANĚLŠTINA

- Čtení

LEHCE POKROČILÝ

- Psaní

LEHCE POKROČILÝ

- Mluvený projev

MÍRNĚ POKROČILÝ

- Čtení
- Psaní
- Mluvený projev

RUŠTINA

LEHCE POKROČILÝ
LEHCE POKROČILÝ
MÍRNĚ POKROČILÝ

- Čtení
- Psaní
- Mluvený projev

NĚMČINA

MÍRNĚ POKROČILÝ
MÍRNĚ POKROČILÝ
MÍRNĚ POKROČILÝ

SOCIÁLNÍ, ORGANIZAČNÍ SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI

Organizační schopnosti, schopnost vést týmy, komunikativnost, kreativita, spolehlivost, systematicčnost, smysl pro humor, encyklopedické znalosti

TECHNICKÉ SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI

- kancelářské programy – MS Word, Excel, Powerpoint, práce s internetem

OSTATNÍ SCHOPNOSTI A DOVEDNOSTI

- výborná dovednost kreslit rukou

ŘIDIČSKÝ PRŮKAZ

řidičský průkaz skupiny A a B (aktivní řidič)

A.1.2. PORTFOLIO

Vybrané architektonické návrhy, projekty a realizace, včetně pedagogické činnosti jsou prezentovány v knize B.

PORTFOLIO SEBEREALIZAČNÍ

VLASTNÍ ARCHITEKTONICKÉ PRÁCE Z DOB STUDIÍ A NÁSLEDNÉ SEBEREALIZAČNÍ ČINNOSTI.

• *Portfolio vybraných architektonických prací z dob studií na FSV ČVUT*

1973 *Plakát studentské výstavy*
1971 *LŠU*
1970 *Rodinný dům*

• *Portfolio vybraných architektonických prací*

2014 *Střešní vestavby obytného domu, ul. Oveňecká 3, Praha 7* | realizace
2014/2015 *Nástavba obytného domu, ul. Nad Královskou oborou 11, Praha 7* | realizace
1999 - 2004 *Návrhy interiéru pro některá velvyslanectví, Praha* | realizace
1998 *Rekonstrukce historického domu, Miškovice* | realizace

1997	Česká národní zdravotní pojišťovna, Praha - interiér	realizace
1995	Revitalizace zahrady rezidence velvyslanectví SR, Praha - Troja	realizace
1994	Autoservis VW, Kongresové centrum, Praha Návrh interiéru svatební obřadní síně, Mšeno	realizace realizace
1993	Velvyslanectví ČR, Brusel, Belgie Rekonstrukce velvyslanectví SR v ČR, Praha Návrh interiéru velvyslanectví ČR, Strasburg, Francie Návrh přístavby SOU, Semily (spolupráce: doc. Rybářová)	soutěž realizace realizace realizace
1992	Rekonstrukce vily Traub pro zastoupení EC v ČR, Praha 6	realizace
1991	Expo Sevilla, Španělsko	soutěž
1987	Staroměstská radnice, Praha	soutěž
1985	Rodinný dům, Nebušice (spolupráce: Ing. Koubek)	realizace

PORTFOLIO PEDAGOGICKÉ

VÝBĚR ARCHITEKTONICKÝCH PRACÍ STUDENTŮ,
JEŽ SEM VEDL JAKO ODBORNÝ ASISTENT ATELIÉROVÉ
TVORBY

• Portfolio vybraných
architektonických prací
studentů

FAKULTA STAVEBNÍ, FSV ČVUT

Vedoucí prací: Ing. arch. Ladislav Kalivoda CSc.,
odborný asistent

- **mezinárodní soutěže** – s veřejnou prezentací
(Multi-Comfot House [MC House])
- **školní soutěže** – žlutá karta (vynikající práce na kat.
129, FSV ČVUT v Praze) – vždy s veřejnou prezentací

2015	Bytový dům, Praha 6 Autor: David Petr ateliér: Kalivoda, Smola	ATA1 žlutá karta
	Rezidenční budova v chladném podnebí - detaily objektu Autor: Michaela Záhorovská ateliér: Kalivoda, Smola	ATKS žlutá karta
	Rezidenční budova v chladném podnebí, Astana, Kazachstán Autoři: Roman Belov, Michaela Záhorovská ateliér: Kalivoda, Smola (české kolo mezinárodní studentské soutěže)	3. místo MC House
	Rezidenční budova v chladném podnebí, Astana, Kazachstán Autoři: Josef Hofmann, Martin Stark ateliér: Kalivoda, Smola (české kolo mezinárodní studentské soutěže)	1. místo MC House

	Ekofarma Seletice <i>Autor: Pavel Frýdl</i> <i>ateliér: Kalivoda, Smola</i>	ATM1 žlutá karta
	Konstrukční projekt <i>Autor: Vojtěch Lichý</i> <i>ateliér: Kalivoda, Mukařovský</i>	ATV4 žlutá karta
2013	Polyfunkční objekt, Vítězné nám., Praha 6 <i>Autor: Tomáš Jelínek</i> <i>ateliér: Hořejší, Kalivoda, Smola</i>	ATV3 žlutá karta
	Volejbalová hala, Praha <i>Autor: Karel Vaněk</i> <i>ateliér: Kalivoda, Lédl</i>	ATKS žlutá karta
	Pěší lávka, Velká Chuchle, Praha <i>Autor: Petr Květoň</i> <i>ateliér: Kalivoda, Lédl</i>	ATKS žlutá karta
2012	Pěší lávka, Velká Chuchle, Praha <i>Autor: Erika Doláková</i> <i>ateliér: Kalivoda, Lédl</i>	ATKS žlutá karta
	Silniční most, Ostrov nad Ohří <i>Autor: Miroslav Coudl, Lukáš Němeček</i> <i>ateliér: Kalivoda, Lédl</i>	ATKS žlutá karta
	Regeneration program Trent Basin, Nottingham, UK <i>Autoři: Zuzana Čabalová, Lucie Jarolímová</i> <i>(české kolo mezinárodní studentské soutěže)</i>	1. místo MC House
2011	Greenwich Tower, NY, USA <i>Autor: Marek Kolář, Michal Matika</i> <i>(české kolo mezinárodní studentské soutěže)</i>	2. místo MC House
2010	Renovation of old stockroom Pantin, Paris, FR <i>Autor: Petr Kvasnička</i> <i>(české kolo mezinárodní studentské soutěže)</i>	3. místo MC House
2009	Office Building Saint-Gobain Isover <i>Autor: Petr Kvasnička</i> <i>(české kolo mezinárodní studentské soutěže)</i>	2. místo MC House
2008	School – new concept for Learning <i>Autor: Petr Kvasnička</i> <i>(české kolo mezinárodní studentské soutěže)</i>	1. místo MC House

• Portfolio vybraných
architektonických prací
studentů

FAKULTA ARCHITEKTURY, ČVUT

Vedoucí prací: **Ing. arch. Ladislav Kalivoda CSc.,**
Ateliér Architektonické tvorby

1977 - 1986 **Rodinný dům**

1984 **Základní škola**

1983 **Společenské centrum**

1981 **Základní škola**

A.3. CÍLE HABILITAČNÍ PRÁCE

A.3.1. Hypotéza

Hypotéza: typologie je nepostradatelnou, neoddělitelnou součástí procesu navrhování a realizace staveb od začátku koncepční činnosti architekta.

A.3.2. Rozbor

Na podkladě vlastní projekční a realizační činnosti, doložené souborem vybraných (vlastních) prací zkoumat vliv typologických zásad a požadavků na charakteristiku, funkci a rozsah dispozičního řešení, jeho dimenze plošné a prostorové a z toho vyplývající konstrukční, hmotové a objemové řešení včetně architektonického výrazu stavby.

A.3.3. Posouzení vlivu typologie

Posoudit vliv typologie - typologických zásad a požadavků na koncepční práci architekta při navrhování staveb i při jejich realizaci.

A.3.4. Sledování a vliv typologie

Sledovat a zkoumat vliv typologických zásad a požadavků na komplexní proces navrhování a realizace staveb

POZNÁMKA:

Práce není založena výhradně na zkoumání a hodnocení pojmu typologie. Je zaměřena na zkoumání typologických zásad a požadavků navrhování (v různých souvislostech) především na podkladě souboru vybraných vlastních prací. Slouží k objasnění vztahu typologie k práci projektové, realizační i pedagogické.

A.4. METODY ZPRACOVÁNÍ

A.4.1. Rozbor prací vybraných autorů

Na základě studia souboru prací architektů a teoretiků architektury, jejich vybraných statí, článků a příkladů, pojednávajících o typologii:

- shrnout – co je typologie, její definice;
- zjistit, kde a kdy se objevil pojem typologie;
- popsat, kdo typologii používá a k čemu je typologie používána.

A.4.2. Rozbor vlastních prací

Na základě souboru vybraných příkladů vlastních architektonických prací a jejich realizací:

- provést rozbor a posouzení vlivu typologie na architektonickou koncepční činnost, na návrh stavby a její dovedení k realizaci.

Schéma členění rozboru každé práce:

Název	číslo v seznamu
Adresa umístění	
Investor	
Autor (spoluautoři)	
A. Účel a funkce	
B. Místo stavby	
C. Charakteristika (zadání)	
C.1. 1.NP	
C.2. 2.NP, příp. další podlaží	
C.3. Střechy	
D. Konstrukce	
E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru	
E.1. Původní stav pozemku a objektu	
E.2. Zadávací podmínky investora	
E.3. Změny požadavků investora a uživatele v průběhu práce na studii	
E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru	
E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu systému objektu	
F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení	
G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)	
G.1. Hodnocení při předání díla	
G.2. Hodnocení cca po 1 roce užívání	
H. Závěr – typologické řešení splnilo (nesplnilo) svou funkčností původní předpoklady prezentované v předložené studii.	
Dílo bylo (nebylo) realizováno.	

A.5. TYPOLOGICKÉ ZÁSADY NAVRHOVÁNÍ A JEJICH VLIV NA FUNKCI, PROVOZ, PROSTOROVÉ A HMOTOVÉ ŘEŠENÍ STAVBY A JEJÍ CELKOVÝ ARCHITEKTONICKÝ VÝRAZ

(vybrané obecné teorie typologie v různých oblastech lidské činnosti)

A.5.1. TYPOLOGIE – DEFINICE POJMU

Pojem typologie je vnímán a popisován v několika zásadních rovinách a hlediscích. Shoda popisů je z řeckého slova „typus“ a odtud její odkaz na používání typových skupin – obecně.

Podstatné je, že pojem typologie je vždy spojován s člověkem a jeho psychickými a fyzickými vlastnostmi. A to s vlastnostmi jak jeho ducha, tak i vlastnostmi jeho fyzické schránky.

Například typ – vzor, **Typus** – z řeckého pravzor, vzor, otisk, model, pak vůbec vzor, základní tvar několika věcí téhož druhu. A následně až k pojednání o typu nějakého lidského plemene, druhu živočichů, nemocí apod. V této rovině je možné vystopovat i formulace, které se dotýkají architektury.

Z pohledu architekta je typologie označována a formulována velmi málo a navíc, převážně bez výrazného hodnocení. Typologie v **architektuře je obecně brána jako fakt** a její podstata není samostatně rozebrána ani doložena.

Typologie v **architektuře** třídí stavby podle jejich účelu a podle funkce. Podkladem je rozbor dispozice každého objektu. Základem pro navrhování nových (ale i rekonstrukce původních) staveb je vždy analýza dispozičního řešení.

Obecně typologie může být definována jako:

- metoda zkoumání, založená na třídění jednotlivých jevů do určitých typových skupin;
- zobecňující metoda, která se pokouší utřídit vybrané jevy podle podobných znaků;
- vědecká metoda, založená na rozčlenění soustavy objektů a jejich seskupování pomocí zobecněného modelu nebo typu.

Jistou zvláštností je například: Antropologická **biotypologie** zabývající se povahou a zdravím člověka. Typologie v křesťanské teologii je učení o souladu Starého a Nového zákona (Concordia veteris et novi testamenti).

A.5.2. SOUBOR VYBRANÝCH STATÍ

TYPOLOGIE – DEFINICE POJMU

2.1. Typologie - viz typus

Typus – z řeckého pravzor, vzor, otisk, model, pak vůbec vzor, základní tvar několika věcí téhož druhu.

Tak mluvíme o typu nějakého plemene lidského, druhu živočichů, nemoci apod. Typický, jest tedy takový zjev, na němž všeobecné znaky druhu obzvláště dokonale lze pozorovati. V některých systémech filosofických užívá se termínu typ pro jakési pravzory, jejichž obrazem jsou individua jako smyslný zjev. Takovým typem jsou tedy také ideje Platónovy. Také ve scholastické filosofii mluví se o „mens archetypa“, jež jest ideálním prátvarem všech věcí, jež podle ní obdržely svoji smyslnou podobu. Také v dějepise setkáváme se s typickým pojetím, jež starší, třeba nepatrné události pokládá za přípravu pro pozdější důležité příběhy. V teologii vyvinulo se zvláštní učení, tzv. typika nebo typologie, jež hledá typický vztah mezi osobami, událostmi, výroky atd. ve Starém zákoně a jejich antitypy v Novém zákoně. [15]

2.2. Typologie (řec.), vědecká metoda

Metoda založená na rozčlenění soustavy objektů a jejich seskupování pomocí zobecněného modelu nebo typu, dále též výsledek takového postupu. Typologický způsob myšlení se uplatňuje především v oborech zkoumajících složité a různorodé předměty (v biologii, psychologii, sociologii, jazykovědě, geografii a dalších). Obecné principy různých typologií závisí především na pojetí typu. V historii poznání lze rozlišit tři hlavní koncepce:

- a) typ jako ideální neměnná podstata, existující buď před věcmi (Platón), nebo ve věcech (Aristoteles) a projevující se v druhových nebo individuálních rozdílech. Ve vědě se takové představy

- uplatňují ve formě hledisek „archetypů“, „prarostlin“ nebo „prasavců“, zejména ve starší biologii;
- b) typ jako odraz systému ve vývoji. Toto pojetí se užívá hlavně v evoluční biologii, jazykovědě, kulturní historii a filozofii dějin;
 - c) typ jako specifický metodologický prostředek teoretického zobrazování skutečnosti. Teoretická myšlení v něm rekonstruuje znaky studovaných objektů.

Značně se rozvinula typologie v psychologii. Učení o psychologických typech se často spojuje s rozlišováním somatických typů tělesné konstituce a temperamentů. Hledají se vzájemné vztahy mezi somatotypy a typy psychologickými. Klasické Hippokratovo dělení lidí na čtyři základní temperamenty (sangvinický, cholerický, flegmatický a melancholický) se zakládá na humorální koncepci vzájemného poměru tělesných tekutin: krve, „slizu“, „černé“ a „žluté“ žluči. Psychologickou charakteristiku v návaznosti na Hippokratovo třídění podal I. Kant: sangvinik se vyznačuje rychlým střídáním relativně nehlubokých emocí, cholerik vášnivostí a prudkostí svého vystupování, melancholik hloubkou a stálostí citových prožitků, flegmatik pomalostí, klidem a chudobou vnějšího výrazu svých citů.

V dějinách výtvarného umění se typologií rozumí určení souboru typických událostí, jež se zobrazují ve starověkém umění, inspirovaném mytologií, nebo v umění křesťanském na základě různých biblických příběhů. [25]

2.3. Typologie osobnosti

Psychologické teoretické klasifikování osob, nebo jejich vlastností z hlediska zdůraznění určitých společných základních znaků. Dřívější typologie byly založeny například na odlišnostech tělních tekutin (mj. Hippokratovo dělení – temperamentu). E. Kretschmer rozlišoval typy osobností podle znaků tělesné stavby (pyknický, astenický a atletický typ). V současnosti je toto dělení spíše odmítáno, protože čisté typy se vyskytují jen zřídka. [26]

2.4. Práce, kde se pojem „typologie“ objevuje pouze v názvu, ale v obsahu díla již není dále zmiňován

a) Archetypy typologie, cesta k životnímu cíli – Brigitt Hamann, 2006.

krátký informativní výběr:

...“Vznik a základ typologie.

Šest krajin života.

Šest typů „Cesty k životnímu cíli“ popisuje šest archetypů životních cest. Každá tato životní cesta se zabývá právě jedním ze šesti velkých témat, kolem kterých lidský život krouží. Mohou být přirovnány ke krajině, jíž putujeme, abychom ji stále lépe poznávali a naučili se ji využívat. Přitom každá krajina obsahuje své vlastní výzvy, úkoly a cíle“...(s. 224)

...“Cesta k životnímu cíli – nová typologie životních cest

Cesta k cíli.

Jsme stále na cestě k cíli. Nemůžeme ani jinak. Narozením vstoupíme do své osobní životní krajiny, ve které putujeme po svém, radostně či smutně, aktivně ji utváříme nebo jenom pasivně prožíváme. Cestu, kterou tam urazíme, nelze chápat jako úsek začínající v bodě „A“ a končící v bodě „Z“, nýbrž jako stezku, která se vine uvnitř této krajiny. Náš život spočívá v tom, že se nějak postavíme k podmínkám, výzvám a šancím, na které cestou narazíme. Naše *životní krajina* nám poskytuje možnost aktivně využít a utvářet to, co v ní nacházíme. Během cesty se na svou krajinu díváme z různých perspektiv. Jednou se nám ukazuje jasně osvětlená, podruhé pochmurná a temná.

Antičtí Řekové označovali sílu, která určuje naši životní cestu, jako *daimon*: průvodce našeho osudu. Z tohoto slova později vzniklo slovo *démon*, duch, který nás pronásleduje. Můžeme tohoto ducha fatalisticky považovat za nevyhnutelný osud,...

Putování *naší životní krajiny* se odehrává v kruhu: vyjdeme, abychom se nakonec vrátili k sobě. Hledáme při něm zpětnou vazbu k duchovním kořenům naší existence. V okamžicích, kdy jsme sami se sebou v jednotě, objevujeme boha“... (s. 11-12) [5]

b) Průvodce světem koučování a osobnostní typologie, inspirace pro praxi – Anna Crkalová a Norbert Riethof, 2012.

krátký informativní výběr:

Průvodce světem koučování a **osobnostní typologie**

...„Jednou z osvědčených cest sebepoznání a následně porozumění sobě a druhým je typologie osobnosti založená na práci švýcarského psychologa a psychiatra Carla Gustava Junga. (s. 32)

...„C. G. Jung dospěl k poznání, že osobnostní typ je vrozený a nemění se v průběhu života. Samozřejmě na vývoj každého jedince má vliv mnoho faktorů,

k těm hlavním patří rodina, kultura, škola apod. Během života rozvíjíme své schopnosti, ale neměníme svůj osobnostní typ.

Co vám může přinést pochopení typologie osobnosti?

- Rozpoznáte své vlastní silné stránky a oblasti pro váš další rozvoj. Získáte sebedůvěru a inspiraci, jak zdůraznit své klady a pracovat na překonávání svých slabších míst.
- Lépe pochopíte lidi kolem sebe a uvědomíte si, že tím nejcennějším je dobré využití vzájemných odlišností mezi lidmi.
- Poznáte, že když je druhý člověk odlišný, neznamená to, že jeden z nás je lepší nebo horší“... . (s. 35, 36)

Teorie typologie osobnosti vychází z pojmu psychologický typ. Na základě svých pozorování C. G. Jung vyvodil, že rozdíly v chování lidí pramení z vrozených tendencí používat psychiku specifickým způsobem. (s. 33) [2]

A.5.3. TYPOLOGIE - SOUČÁST PROCESU NAVRHOVÁNÍ A REALIZACE STAVEB

Doplním úvahy o tomto specifickém tématu stručným výborem z prací odborných architektonických i literárních, od autorů povolaných a danou problematikou se ve svých pracích zabývajících. Vybral jsem a zkrátil některé jejich myšlenky a úvahy, které někdy jsou přímo o tématu typologie, někdy hovoří nepřímě, ale vždy se pohybují ve velmi úzkém okruhu typologie. Ať již hovoří o typologii či o typech, o funkcích, nebo o způsobu tvůrčí práce architekta, o samotném navrhování staveb jako takovém.

Uvádím názory a myšlenky některých odborníků, kteří typologii, tedy původnímu typu a jeho opakování, věnovali svoji pozornost a formulovali její (jeho) využití, způsob použití ve stavitelství obecně a architektuře především.

Charakteristiku typologie v architektuře, jak je ze strany architektů, ale i uživatelů a investorů vnímána, jakou důležitost jí přikládají a jak s ní ve své práci zacházejí, dokládají následující příklady – citace.

3.1. Léon Krier

Jako první jsem zařadil úvahu Léona Kriera. Jeho charakteristika je velmi krátká, ale je o to jasnější.

... „Typologie, typ, kompozice

Obor typologie se zabývá klasifikací stavebních typů. Typ charakterizuje organizovanou strukturu budovy, její typický půdorys i průřez. Typ se vyvíjí tak dlouho, až dosáhne své zásadní a logické formy. Stupeň složitosti tradičního typu odpovídá i stupni komplexnosti funkce.

Typologická komplexnost není samoučelnou náplní stavby, ale je vyjádřením jisté funkční hierarchie. Ať už je konečný výsledek jakkoli prostý nebo náročný, konfigurace vnějších objemů by měla být i logickým výrazem vnitřního uspořádání. V každém případě má být tato architektonická kompozice jednotnou a přímočarou realizací typologického druhu. Uniformita nebo komplexnost, pravidelnost nebo nepravidelnost, vše musí vycházet z této podstaty. Zásady architektonické kompozice jsou neopomenutelné, máme-li se vyhnout svévolnosti. Bez typologické preciznosti architektonická kompozice degeneruje, stane se jen bezúčelnou a skončí ve světě přeludů“... (s. 35)

... „Skutečný stavební typ je k dispozici k téměř nekonečnému užívání. Snadné rozlišení, jednoduchá a jasná aplikace jsou základním předpokladem k zavedení typologické konvence.

I v našem rychle žijícím světě je zřejmé, že krystalizace nových stavebních typů je mimořádně obtížná a pomalá, navzdory množství nových typů, které jsou „v oběhu“. Například skutečnost, že letištní budovy jsou všude ve stavu rekonstrukce, naznačuje fakt, že tato struktura a její funkce nenašly dosud svůj odpovídající stavební typ. Alespoň pro nákupní středisko se po čtyřiceti letech neplodného experimentování znovuobjevila používaná forma „galerie“. Tento stavební typ, který nacházel uplatnění už v 19.století, se vyvinul z orientálního bazaru a má přímého předka v římské bazilice“... (s. 42,43) [11]

3.2. Ing. arch. Jaroslav Drápal, CSc., Ing. arch. Jan Doležal

Autoři se zabývají mimo jiné úvahami o typologii a jejich záběr je v tomto směru poměrně široký. Rozebírají vlastnosti a možnosti typologie v architektuře,

specifikují její pravidla a ukazují i na možnosti její prezentace při výuce architektury.

... „Vulgárně technicistní architektonický koncept je důsledkem přeceňování materiálních součinitelů architektury, zatím co nepřiměřená výrazovost, nadměrné používání tvaru jako pouhé ozdoby může být výsledkem přecenění součinitelů ideových. Jedině dialektická jednota protikladných složek si vynucuje rovnováhu účelnosti a ideovosti, hospodárnosti i estetičnosti.

Poznání všech hlavních podmiňujících součinitelů architektury poskytuje budoucím architektům celkový přehled. Komplexnost informací je předpokladem pro vytvoření architektonického díla. Teorie poskytuje podklady, materiál na jehož základě architekt sám dělá závěry pomocí schopnosti tvořit. Je to vlastnost, kterou se lze naučit pěstováním, nikoliv věděním. (s.3)

... „Architektonická typologie všeobecně.

Typologie budov jest nauka o budovách různých účelů, které musí vyhovovat požadavkům provozním, hygienickým, bezpečnostním, ekonomickým i estetickým. Typologie budov jako jedna ze základních architektonických disciplín se zabývá funkčními a provozními problémy budov a jejich jednotlivých prostorů. Z funkce a provozu odvozuje plošné a objemové požadavky na jednotlivé místnosti a formuluje vnitřní provozní vztahy v budovách a vztahy budov k nejbližšímu okolí“... (s. 145)

... „Dispozice budovy a její prvky.

Architektonické dílo organisuje prostor tak, aby odpovídal hmotným a duchovním potřebám člověka. Takto organisovaný prostor jest umělý výtvar člověka a dělí se na prostor vnější a vnitřní.

...Umělý prostor vnitřní, určený pro člověka jako jedince, pro rodinu nebo jiný kolektiv (byt, škola, divadlo apod.) má poskytovat dostatečnou ochranu před nepříznivými vlivy počasí, před deštěm, větrem, změnami teploty apod. Veškerá ochrana poskytnutá vnitřním prostorem směřuje k zabezpečení života a zdraví člověka, k vytvoření hygienického, klidného a estetického prostředí pro jeho práci, život a odpočinek.

Jsou to tyto druhy prostorů:

- prostory s hlavní funkcí, které slouží hlavnímu účelu, např. obytné místnosti v bytě, učebny ve školách apod.

- prostory s vedlejší funkcí, které slouží vedlejším a doplňkovým provozům, např. WC a lázeň, v bytě, šatny a hygienické zařízení ve škole atd.
- prostory pomocné, které zpravidla slouží technickému provozu, např. kotelna, strojovna vzduchotechniky apod.
- vstupní a komunikační prostory vnější a vnitřní, které umožňují horizontálními a vertikální spojení jednotlivých prostorů mezi sebou.

Spojováním jednotlivých prostorů a jejich vzájemným řazením vytváříme dispozici objektu, a to buď v jedné nebo ve více výškových úrovních.

Pohyb osob, jimi ovládaných zvířat nebo materiál v prostoru a čase se nazývá provoz...

... Provoz se děje v provozních proudnicích, které mohou být jednoduché nebo složité, mohou se křížit nebo ne. ...

... Zobrazení a analýza provozu se provádí v provozních schématech. Provozní schéma vyjadřující graficky plošné nároky jednotlivých provozů v příslušném měřítku se nazývá grafické schéma. ...

... Základním požadavkem na vytvoření provozně správné a účelné dispozice v budově jest organické spojování a řazení jednotlivých místností prostřednictvím komunikačních prostorů do jednoho funkčního celku. Dispozice budovy musí být, jasná, přehledná, účelná, jednoduchá, funkčně odůvodněná a hospodárná“... (s. 147) [3]

3.3. Otakar Novotný

Autor rozšiřuje vliv a použití typologie jako nedílnou součást při architektonické tvorbě. Využívá citací některých svých předchůdců při specifikaci místa a možností typologie v architektonické tvorbě i ve výuce budoucích architektů.

... Na člověka působí okolní svět přerozmanitým způsobem, v lidské bytosti vznikají a vyvíjejí se požadavky, k jejichž plnění je povolán architekt. Ten musí poznat, rozvážit a vzájemně srovnat, co se od něho žádá a co může svou tvorbou poskytnout.

Jeho prvotním a nejdůležitějším úkolem je ochrana člověka proti vlivům povětrnosti, zvláště proti zimě nebo vedru, proti vlhku, dešti a sněhu, proti požáru a povodni, proti nákazám ze vzduchu, vody nebo odjinud, proti oslnění, tmě a hluku. Tyto závady a pohromy v různých sestavách a stupních jsou

důsledkem *přírodního klimatu*, které se mění se zeměpisnou polohou a s charakterem krajiny. Antropogeografie učí, jak se za různých přírodních poměrů různě rozvinují a vytvářejí lidské typy, jaký vliv vykonává kraj na člověka; ... (s. 23)

... dojmové zkušenosti vedou k poznání, že nestačí, je-li objekt správně koncipován, člověku dobře přizpůsoben, má-li budova dosti světla a vzduchu, není-li co vytknout hygienickým zařízením, dá-li se drobných užitkových předmětů dobře upotřebit, je-li výzdoba organická. Architekt ovšem musí tomu všemu dobře vyhovět, ale s hodnotami hmotného rázu musí zároveň vytvořit příznivé psychologické podmínky, za kterých se člověku dobře žije, dobře pracuje, poslouchá odpočívá, sní a spí,... (s. 24)

... Dílo vpravdě hodnotné projevuje závazek ke dvěma tvůrčím pánům: rozumu a smyslu, architektu musí jít o to, aby si obě sféry přesně vymezil a aby požadavky obou tak sloučil, že vnější tvář objektu je netoliko přesnou odlikou vnitřního obsahu, ale více, jeho gradací. ...

... Důležitost teleologických poznatků je zjevná ve všech historických obdobích, ale období jich nedbají stejnou měrou.

Friedrich Schinkel udává jen tři větve účelovosti: 1. prostorový rozvrh, 2. konstrukci a 3. ozdobu. To jsou pro něj nositelé tvorby, hlavně architektonické, vyvolané fyzickými potřebami lidí, přizpůsobované přáním po účelové dokonalosti a uměleckých požadcích. ... (s. 25)

... funkcionalismus Van de Veldův, stavějící se i k technice čistě eticky: „Umělec je ve své nejvnitřnější podstatě žhavý individualista; nikdy se nepodrobuje kázni, kterou mu vnucuje typ.“ Rázná jasnost je vnesena do protichůdných problémů teprve Le Corbusírem, jež předchází jednostrannost Loosova. Le Corbusier poukazuje na obsáhlost pojmu „účel“, a proto velikou pozornost věnuje již „funkci“. Ve svých úvahách přiznává velmi mnoho oprávněné důležitosti funkcím biologickým, fyziologickým, psychickým, sociologickým, poprvé staví architekturu na universální základ. ... (s. 26) [14]

3.4. Doc. Ing. arch. dr. Jiří Stašek

Jiří Stašek je jedním z těch mála, kteří se věnují skutečnému popisu typologie a nikoli pouze konstatování o její samostatné existenci.

... „Typologie budov je nauka o navrhování budov naší společnosti, které splňují požadavky provozní, zdravotní, bezpečnostní, stavební hospodárnosti a konečně estetiky jak vnějšku, tak vnitřku budov a které vytvářejí příjemné prostředí pro pracujícího člověka v socialistické společnosti, ať je to prostředí pro práci nebo odpočinek. ... (s. 3)

...Vnitřní prostory.

V kompozici vnitřních prostorů vycházíme především z účelu stavby, vyjádřeného v dispozici. Účelné řešení dispozice je nezbytným předpokladem dobré kompozice vnitřních prostorů, ale samo o sobě nestačí. Je třeba domyslit dispozici tak, aby interiér budovy působil přehledně a organisovaně, aby nebyl jednotvárný a tísnivý. ... (s. 7)

...Skladba složitějších vnitřních prostorů se řídí podobnými principy jako skladba hmot: střídáním, násobením, členěním prostorů nebo jejich vzájemným prostoupením. Při sčítání a násobení (rytmické opakování prostorů) zůstávají jednotlivé prostorové složky značně samostatné a to tím více, čím jsou od sebe odlišnější a čím více se blíží uzavřenému geometrickému objemu... (s. 8) [18]

3.5. Ernst Neufert

Autor opakovaně vydávané publikace vyzdvihl, rozpracoval a dal projektantům obecně k dispozici tu část typologie, která je věnována rozměrům lidského těla a její vazbě na lidskou stavební činnost obecně.

... „Člověk vytváří věci, aby mu sloužily. Jejich rozměry odpovídají poměrům těla. Proto byly dříve údy člověka základem všech měrných jednotek. ...

... Správně je možné představit si velikost určité věci, když vedle ní si představíme **člověka**, ať už ve skutečnosti nebo na obrázku. ...

...je třeba ukázat projektantovi, z čeho vychází většinou bezmyšlenkovitě převzaté rozměry.

Měl by vědět, v jakých poměrech jsou velikosti údů dobře rostlého člověka, jaký prostor zaujímá člověk v různých pozicích a při pohybu. ...

... Člověk není jen živoucí bytost, která potřebuje prostor. Citová stránka není o nic méně důležitá. Členění, malba, osvětlení, vstup a zařízení prostoru má velký význam pro jeho vnímání. ...

... Na těchto poznatcích spočívá předkládaná nauka o navrhování. Vychází z člověka a udává základy pro poměřování budov a jejich částí. Mnoho podstatných otázek se zde poprvé zkoumá, rozvíjí a vzájemně vyvažuje. [13]

3.6. Ivan Koleček

Ve svém článku se Ivan Koleček dotýká i typologie a popisuje ji.

TYPOLOGIE

... „Jedním ze základních prostředků v postupu práce na architektonickém projektu je typologie (nauka o typech). V klasické architektuře se zmínky o typech objevují již v prvních teoretických pracích. Quatrimére de Quincy dal jednu z nejkrásnějších definic typu ve své Teorii architektury: „...slovo typ neznázorňuje obraz modelu na kopírování, ale daleko více myšlenku, která se stala základem pro model samotný.“

Typ tedy představuje prostředek, podle kterého se mohou tvořit díla, jež se mezi sebou napodobují. Tisíce věcí má tedy stejný základ. Jednou z podstatných činností jak filosofie, tak vědy je najít jejich originalitu a důvody existence. Typologie nám nabízí zásady architektonické akce, aniž by určovala formu samotnou. Lze říci, že typ představuje myšlenku architektury samotné. Je něčím, co je pro architekturu nezbytné. Zůstává v dialektické vazbě na techniku, účel, styl a charakter architektonického procesu.

Typologii objevujeme v různých oblastech. Lze hovořit o typech městské struktury, o typech prostorového schématu jednotlivých budov nebo o typech jejich jednotlivých částí, schodišť, vstupních prostorů, dveří či oken, lépe řečeno hranic prostorů a jejich návazností jak mezi nimi, tak s prostory vnějšími.

Hovořit například o prostorovém uspořádání budov znamená uvažovat o jejich podstatě, která jim dává smysl, a tedy možnost jejich existence. Jako vzor lze uvést městský palác v Římě 16. Století. Jeho nejjasnější znaky jsou například: - způsob, jakým do něj vstupujeme, - vnitřní dvůr, který je základním prostorem distribuujícím celý palác a je zároveň jeho regulačním prostorem, charakterizovaným mimo jiné arkádami, - dispozice schodišť vzhledem ke vchodu a prostoru vnitřního dvora, - přízemí zděné klenbami a obklopené účelovými místnostmi, - sály v poschodí s dřevěnými stropy, atd.“ ... [9]

3.7. Marcus Vitruvius Pollio

Číst, studovat či nechat pouze plynout úvahy z jeho knihy Deset knih o architektuře, je pro mne radost a přímo i pohlazení po profesní duši architekta.

Pro mne je to tedy především o typologii, funkci v architektuře a dalších údajích a formulacích, které za spojení s typologií můžeme považovat.

Na konec hledání, bádání a studiu různých úvah o typologii ve stavebnictví a v architektuře je toto čtení velmi příjemným a milým zakončením celé práce.

Připomínám některé z jeho úvah, které osvětlují jeho pohled a vztah ke stavitelství, a které jsou mým i s odstupem dlouhého času stále platné.

Marcus Vitruvius Pollio píše:

...„přičemž však povolání stavitelovo musí být ovšem vybaveno všemi obory vzdělání, a když rozumná úvaha o tom připouští pro velikou šíři problému, že podle skutečné potřeby není nutno mít vrcholné znalosti věd a umění, nýbrž třeba i jen průměrné, *pak žádám, Caesare, i Tebe, i ty, kteří budou tyto knihy číst, aby mi bylo odpuštěno, bude-li něco podáno ne zcela ve shodě s pravidly umění literárního*“...

Složky a hlediska stavitelství.

...Stavitelství sestává z ideového usměrnění (ordinatio), jež se řecky jmenuje taxis, z rozvržení (dispositio), jemuž Řekové říkají diathesis, z eurythmie, ze symetrie, z ladnosti (decor) a z hospodářské rozvahy (distributio), jež se řecky jmenuje oikonomia“... (s. 36)

...**Rozvržení** (dispositio) je příhodné rozmístění součástí a ušlechtilý dojem účelně kvalitní kompozice (qualitas) díla. Formy, jimiž se provádí nákres rozvržení a jež se řecky jmenují ideai, jsou: půdorys (ichnografia), nárys (orthografia) a prostorový pohled (skenografia).

P ů d o r y s je v malém měřítku s použitím kružítko a pravítka provedený nákres, z něhož lze poznat plošné vymezení stavby na staveništi. Nárys je vertikální obraz průčelí a zmenšené zobrazení tvaru budoucího díla, nakreslené podle jeho poměrů. Prostorový (perspektivní) pohled pak je nástin průčelí a ustupujících boků, ve kterém všechny linie směřují ke (společnému) středu naznačenému kružítkem. Tyto nákresy vznikají na základě úvahy a invence.

Úvaha je velmi pečlivá snaha, pilná a bdělá činnost za účelem dosažení s láskou předsevzatého výsledku.

Invence je řešení nejasných otázek a vynalézání nového vztahu věcí živou představivostí. Tím je vymezeno rozvržení“... (s. 37)

Druhy staveb

...„Stavitelství samo má tři odvětví: *vlastní stavebnictví, zhotovování hodin a sestrojování strojů*.

Stavebnictví vlastní se dělí na dvě odvětví, z nichž jedno se zabývá stavbou hradeb a staveb sloužících k obecnému užití, druhé prováděním staveb soukromých. Veřejné stavby se dělí na troje, z nichž jedny jsou obranné, druhé náboženské, třetí obecně prospěšné“... (s. 41)

...„Vytvořila-li tedy příroda lidské tělo tak, aby proporce jeho částí zachovávaly daný poměr k jeho celkovému tvaru, je zřejmé, že předci důvodně zavedli, aby se i při stavebních výtvorech zachovával přesný rozměrový soulad jejich jednotlivých částí v poměru ke vzhledu celkového útvaru...jestliže proto stanovili řády všech stavebních děl, pak to byly zvláště řády chrámů božích,“ ... (s. 101)

...„Délka jídelen (*triclinium*) musí měřit dvakrát tolik než jejich šířka. Výškový poměr všech místností podlouhlých (*conclavium*) se stanoví takto: Sečte se jejich délka a šířka a polovina tohoto součtu se vezme za výšku místností. Jestliže však půjde o zřízení exeder nebo čtvercových sálů (*oeci quadrati*), stanoví se výška v šířce zvětšené o polovinu. Obrazárny stejně tak jako exedry se musí projektovat o značné rozloze. Sály korintské, čtyřsloupové a takzvané sály egyptské mají mít délkový a šířkový vzájemný poměr takový, jak je to popsáno shora o rozměrech triclinií, mají však být postaveny prostornější, poněvadž se do nich musí umístit sloupy“... (s. 215)

Vhodné světové strany pro jednotlivé místnosti.

...„Nyní vyložím, jak musí být jednotlivé objekty staveb vybaveny, aby to vyhovovalo způsobu jejich používání se zřetelem na vhodné světové strany. Zimní jídelny a lázně mají být situovány ke straně, na které v zimě zapadá slunce,...

...Ložnice a knihovny mají být obráceny k východu. Účel jejich používání vyžaduje totiž světlo ranní. V takových knihovnách nebudou ani práchnivět“... (s. 217, 218)

... „zakládají venkovské dvorce (*villa*). Jejich rozlehlost ať je přiměřená výměře přilehlých polností a množství výnosu plodin. Dvory a jejich velikost se mají

stanovit podle počtu dobytka a podle toho, kolik spřežení volů se tam bude chovat“. ...

... Šířka volských stájí nemá být menší než 10 stop a ne větší než 15 stop. Délka taková, aby jednotlivá zvířata nezabírala méně než po 7 stopách. K přípravně se připojí také lázeň; tak totiž příprava venkovské koupele nebude dlouho trvat“. ... (s. 221) [20]

A.5.4. TYPOLOGIE – NAUKA O STAVBÁCH JAKO VÝUKOVÝ PŘEDMĚT

Doc. Ing. arch. Petr Mezera, CSc. Přednášky a teoretické úvahy.

Typologii, jinak nauku o budovách, tedy **NBU** rozebírá Petr Mezera ve svých přednáškách a teoretických úvahách. Hledá a popisuje vazby typologie na tvorbu architekta, zabývá se jejím zprostředkováním a následně i nezanedbatelným rozměrem činnosti architekta na vysoké škole, tedy způsobem její výuky. Budu citovat.

...„Nauka o budovách je jednou ze základních složek teorie architektury, je částí teorie architektonického konceptu (objemově prostorové struktury). Je součástí procesů, které vedou k návrhu stavby, budovy, souboru staveb, areálu nebo vyššího územního celku.

Teorie a obsah předmětu vycházejí z psychosomatických vlastností člověka, z rozměrů, proporcí a funkcí lidského těla, psychiky a požadavků člověka a z jeho přímých či nepřímých činností v určitém prostředí. Seznamuje s klasifikací, funkcemi, členěním, skladbou a rozměrovými i konstrukčními požadavky určitého typologického druhu staveb. Zkoumá provozní vazby a jejich dispoziční vyjádření, vztahy plošných a objemových parametrů. Postihuje základní otázky hygieny, pohody prostředí, bezpečnosti a požární ochrany. Shrnuje zásady a požadavky stavebně technických, ekologických, ekonomických a urbanistických hledisek. Na podkladě uvedených základních údajů sleduje jejich vliv na komplexní architektonicko-urbanistickou tvorbu vnějších i vnitřních prostorů a objemů na celkový architektonický účín díla.

V intencích uvedeného okruhu nezbytných hledisek návrhu jednotlivých typologických druhů staveb zahrnuje i historický vývoj a souvislosti způsobu jejich řešení a výhledové koncepce v různých společenských formacích i geografických podmínkách.

Nauka o budovách (NBU) je jedním ze základních přípravných výukových předmětů pro využití (aplikaci) v profilovém předmětu – atelierech architektonické a urbanistické tvorby (včetně tzv. urbanistické typologie)“. [12]

A.6. ROZBORY VYBRANÝCH PROJEKTŮ

Vybrané příklady vlastní architektonické a realizační činnosti. Práce jsou doplněny o grafický typologický rozbor a textovou část.

- 1.1. Stravovací zařízení, Jilemnice**
architektonická studie - 1985, autoři: Mezera, Kalivoda, Rybářová,
realizace
- 1.2. Dostavba LŠU, Česká Lípa**
architektonická studie - 1986, autoři: Mezera, Kalivoda, Rybářová
- 1.3. Staroměstská radnice, Praha 1**
architektonická soutěž, autor: Kalivoda, 1987 (Salon odmítnutých)
- 1.4. Hotel Dejvice - dostavba lokality Leninova, Praha 6**
architektonická studie - 1989, autor: Kalivoda
- 1.5. Expo Seville, Španělsko**
architektonická soutěž – 1990, autor: Kalivoda
- 1.6. Rekonstrukce vily Traub pro diplomatické zastoupení EC v ČSFR, ul. Pod hradbami, Praha 6**
architektonická studie a realizace – 1992, autor: Kalivoda
- 1.7. Autoservis VW v Paláci kultury (Kongresové centrum)**
architektonický návrh a realizace – 1993, autor: Kalivoda
- 1.8. Rekonstrukce objektu, ul. Vídeňská, Olomouc**
architektonický návrh a realizace – 1995, autor: Kalivoda
- 1.9. Eurocentrum Pankrác (ECP), Praha 4**
objemová studie – 1999, autoři: Janoušek, Kalivoda
- 1.10. Půdní nástavba částečná rekonstrukce bytového domu, ul. Nad Královskou oborou, Praha 7**
architektonický návrh a realizace – 2014/2015, autor: Kalivoda
- 1.11. Rekonstrukce částí bytového domu a nástavba podkrovních bytů, ul. Ověnecká, Praha 7**
architektonický návrh a realizace – 2014, autor: Kalivoda

ŠKOLNÍ STRAVOVACÍ ZAŘÍZENÍ

5.1.1

architektonická studie – realizace 1985

Adresa umístění: Jilemnice

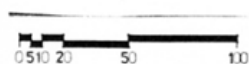
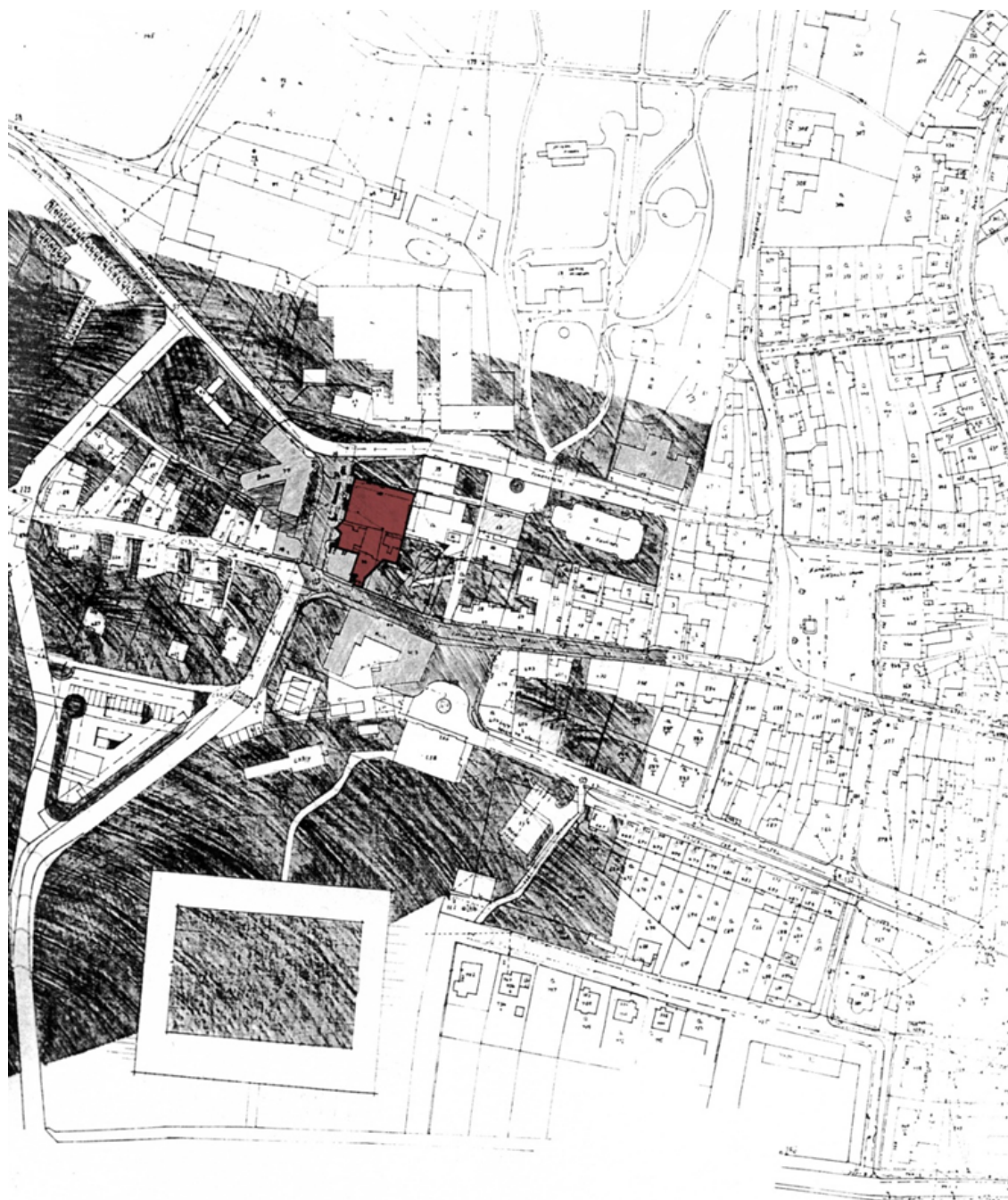
Investor: MěNV Jilemnice

Autoři: Doc. Ing. arch. Dagmar Rybářová, CSc.

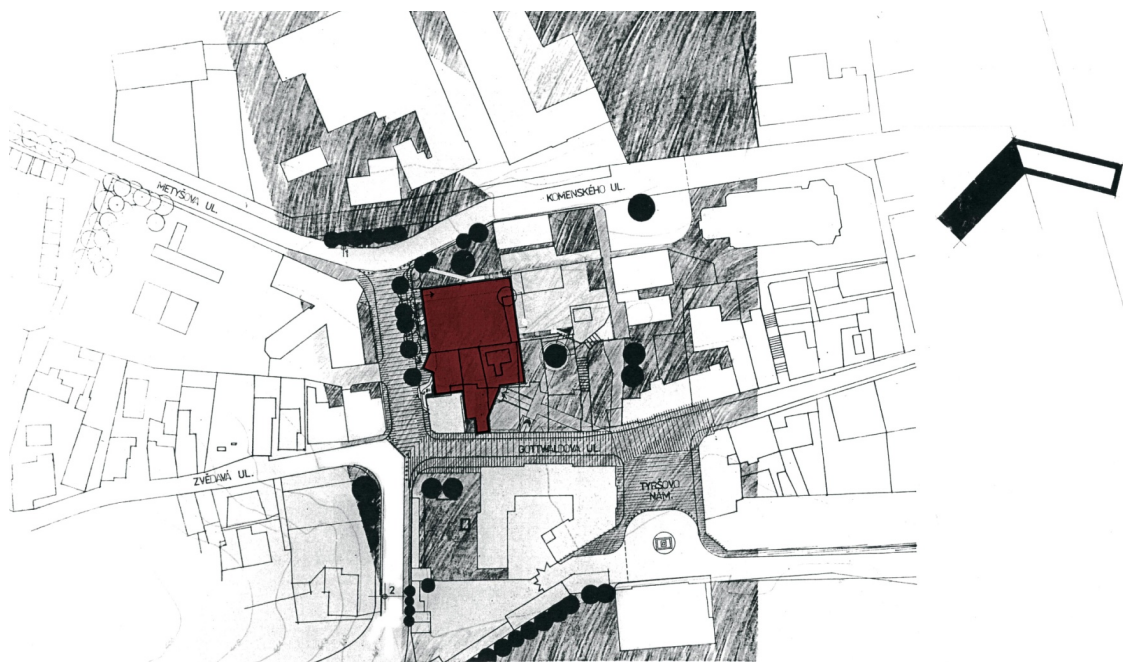
Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Doc. Ing. arch. Petr Mezera, CSc.

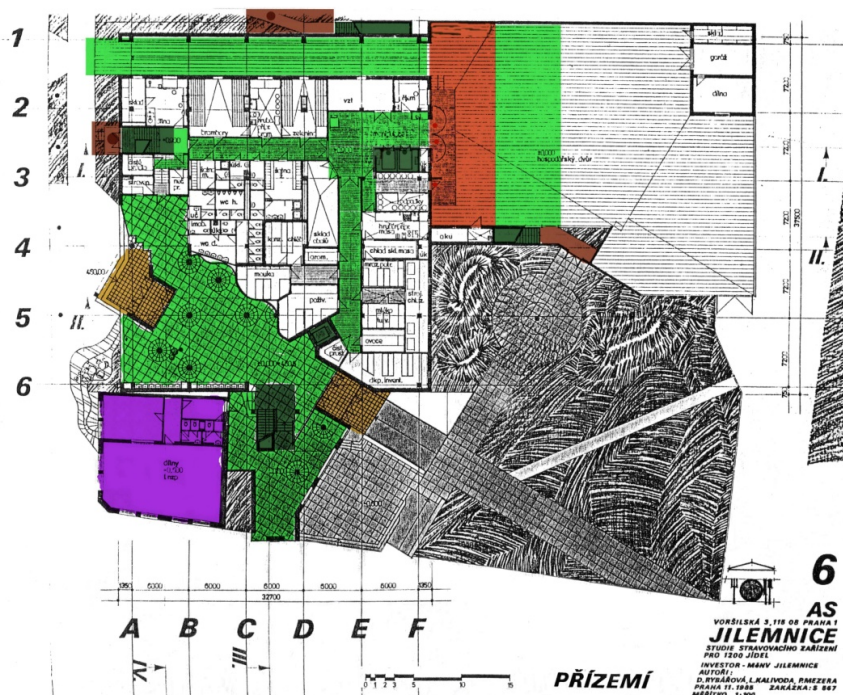

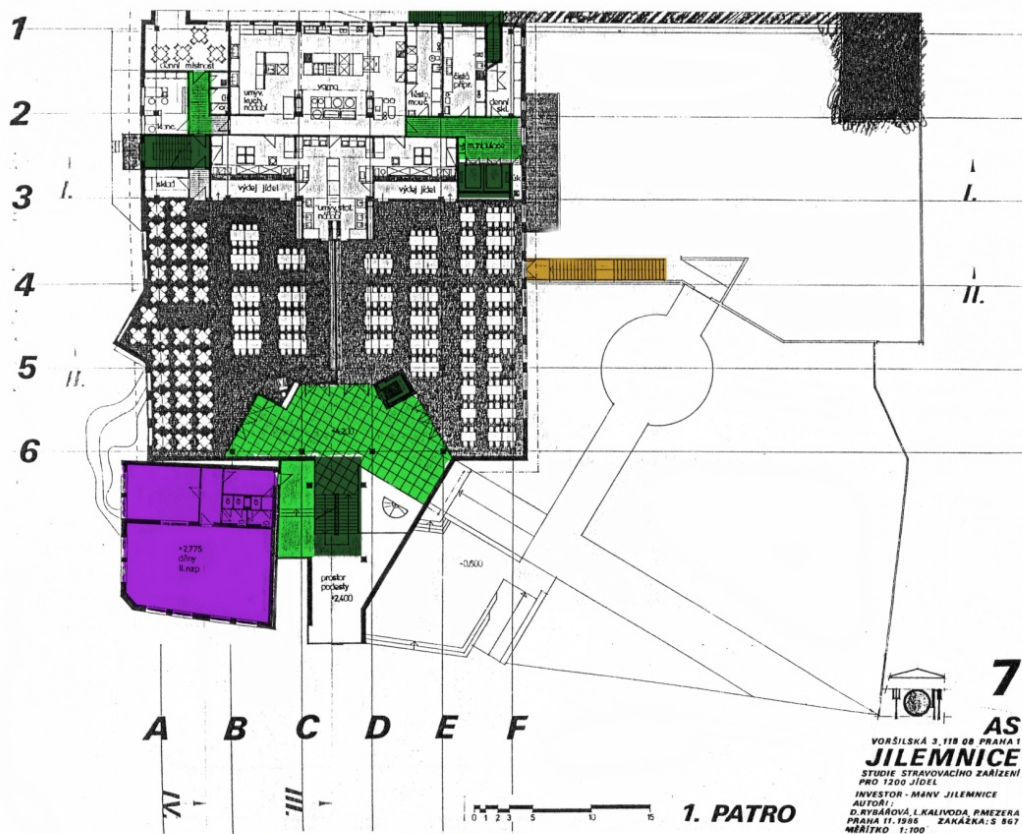
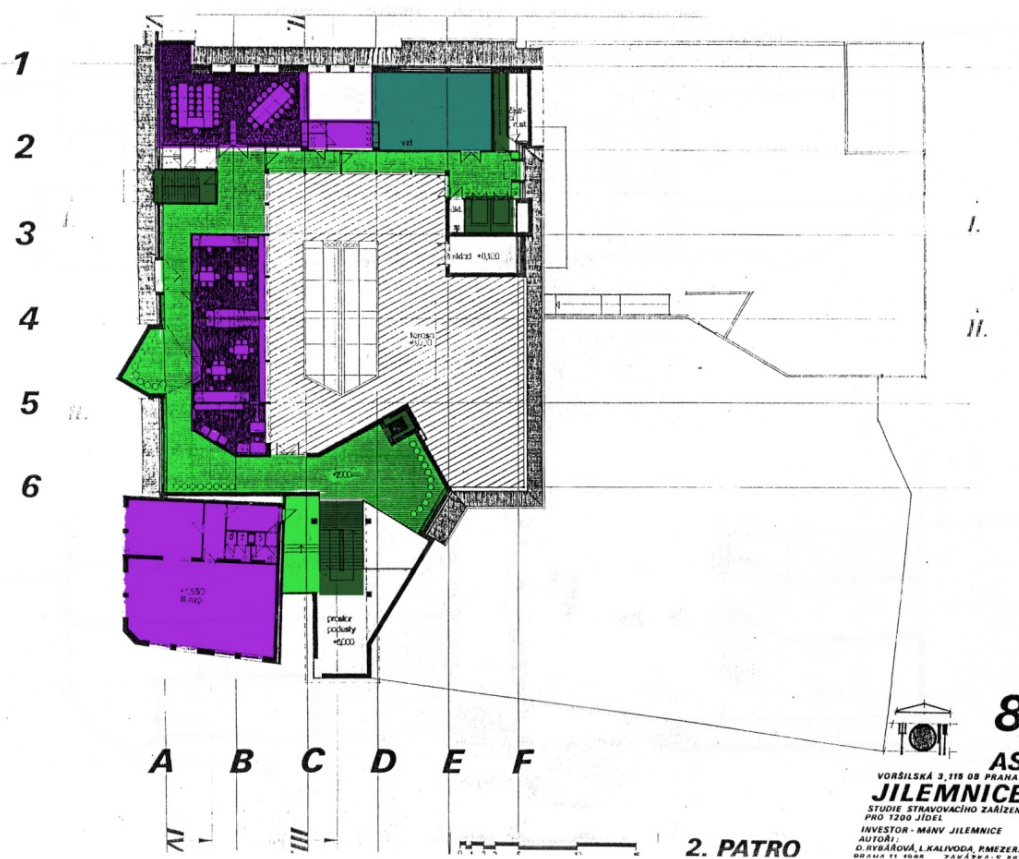
SITUACE

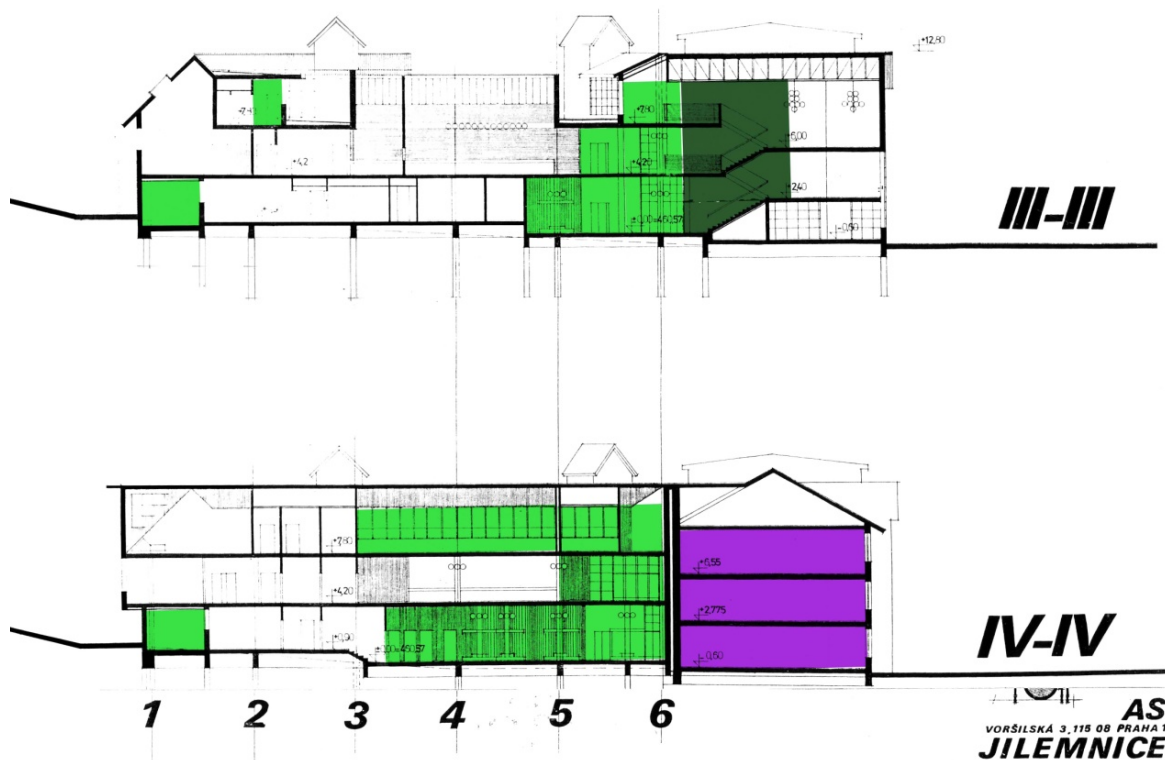
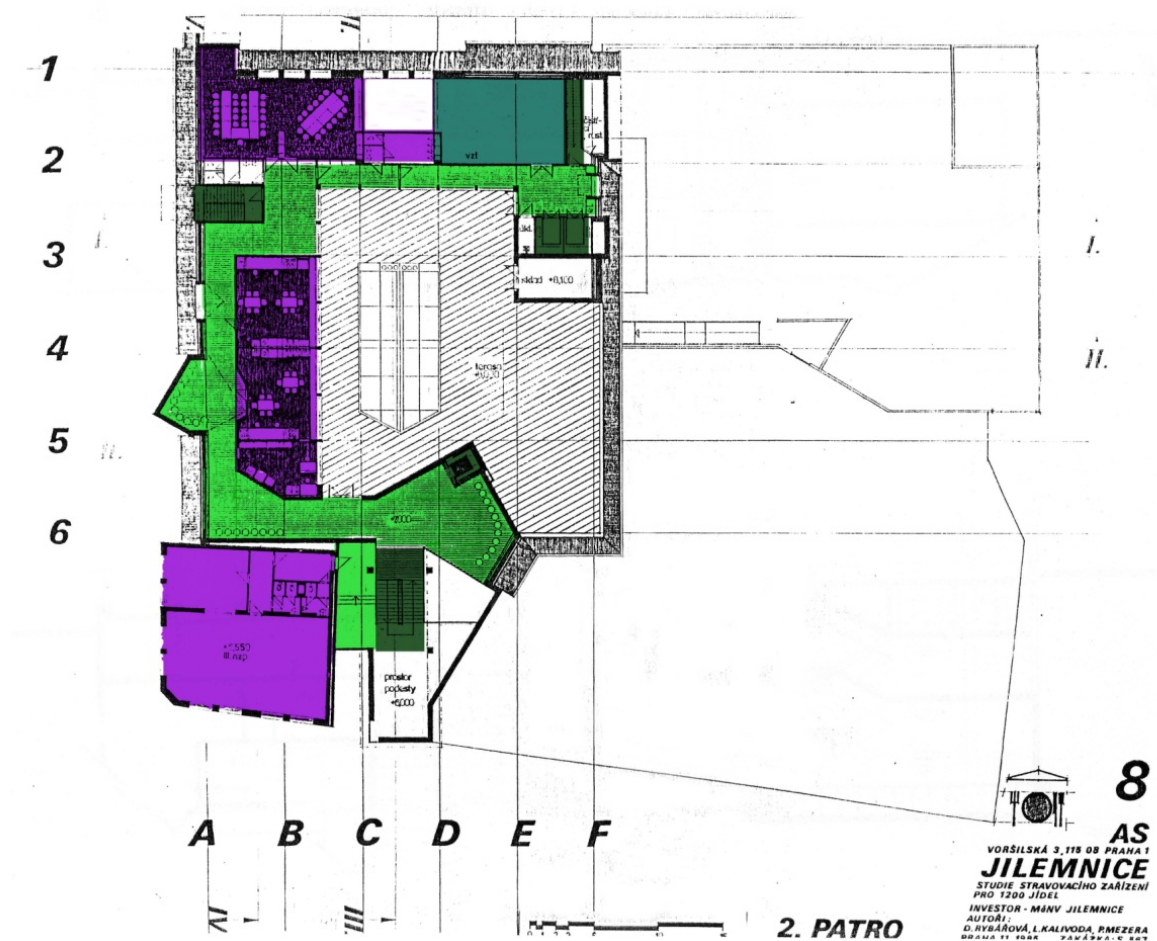

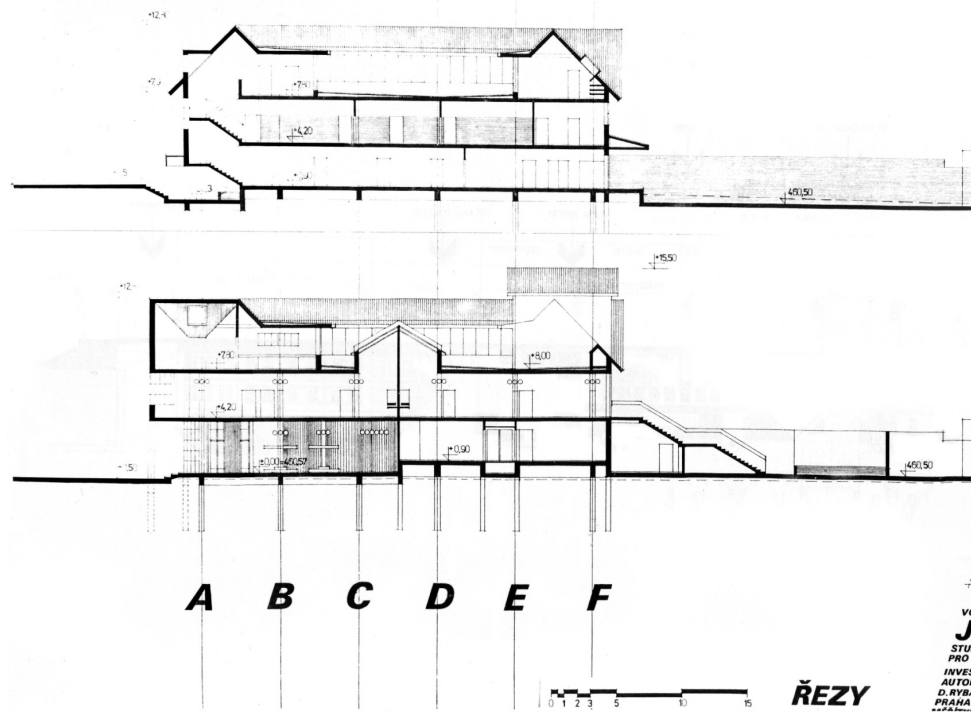
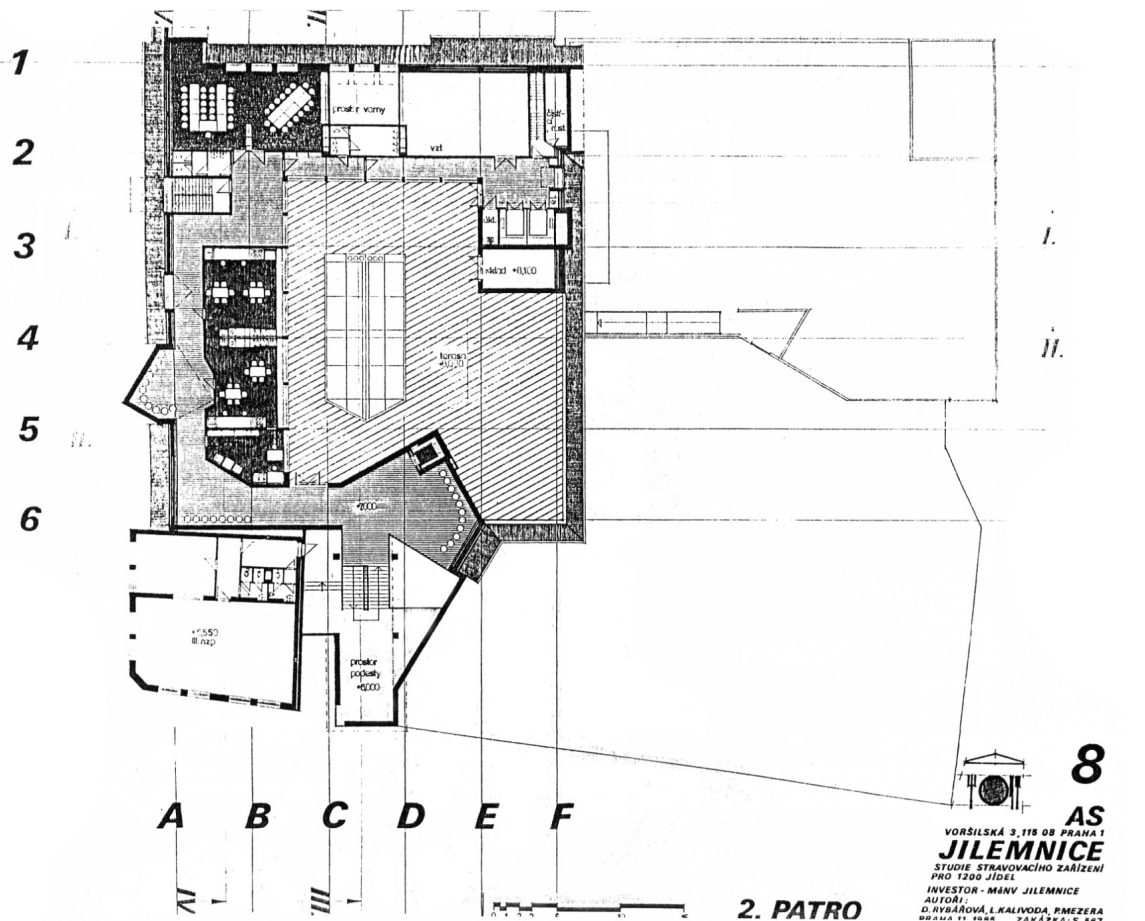
SITUACE

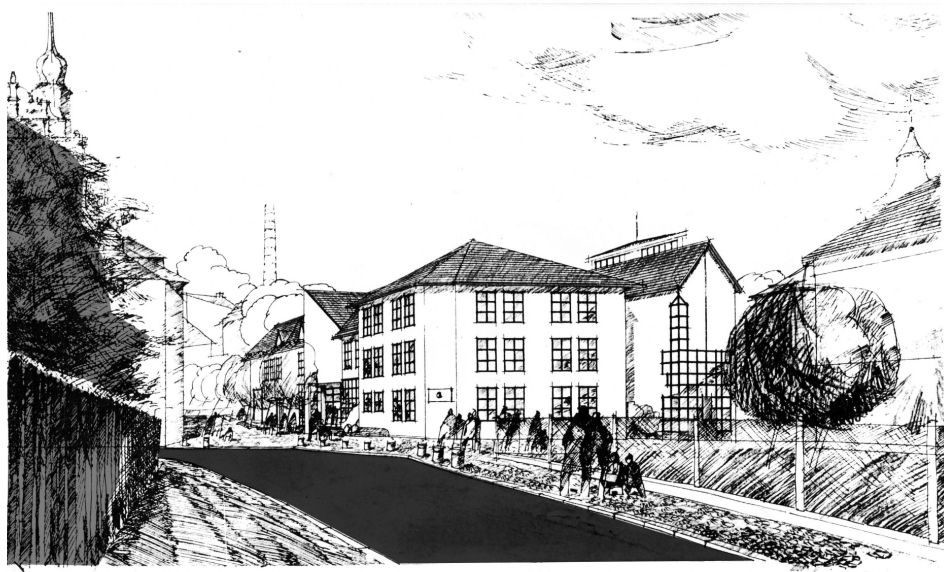
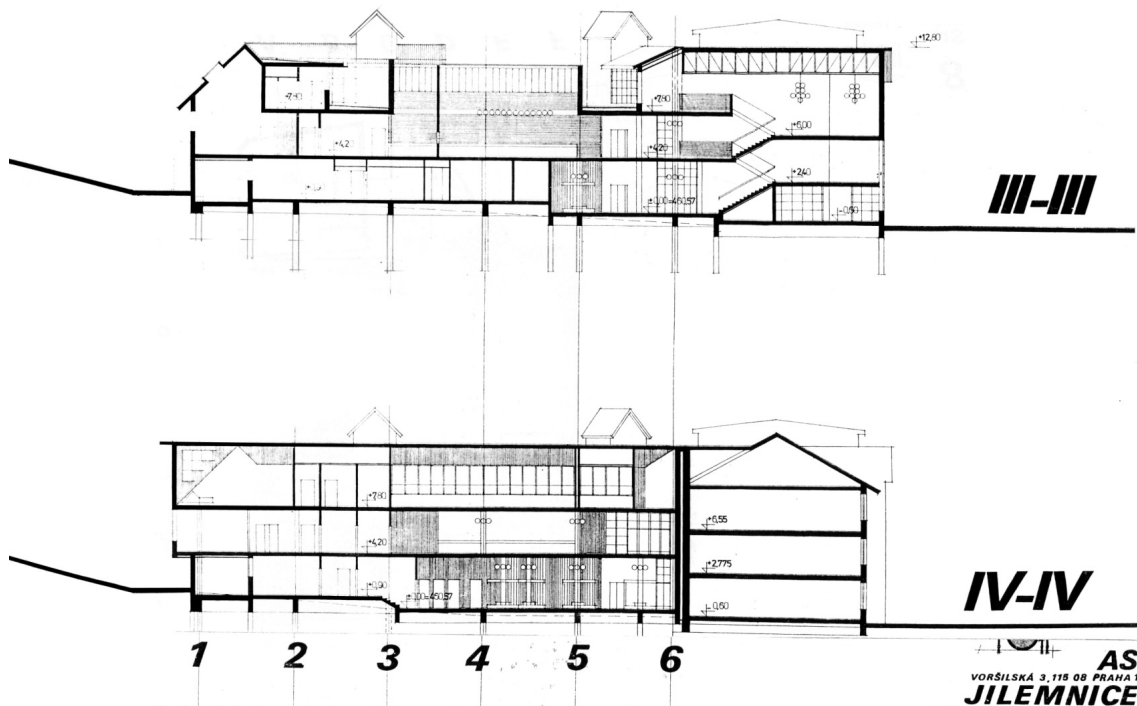
Funkční a provozní schéma		Základní funkční celky	
	Komunikace vodorovné		bytové jednotky
	Komunikace svislé		administrativní prostory
Označení vstupů, vjezdů			domovní vybavení
	zaměstnanci		technická zařízení budov
	uživatelé		výuka
	veřejnost		Prodejní plocha
	zásobování		

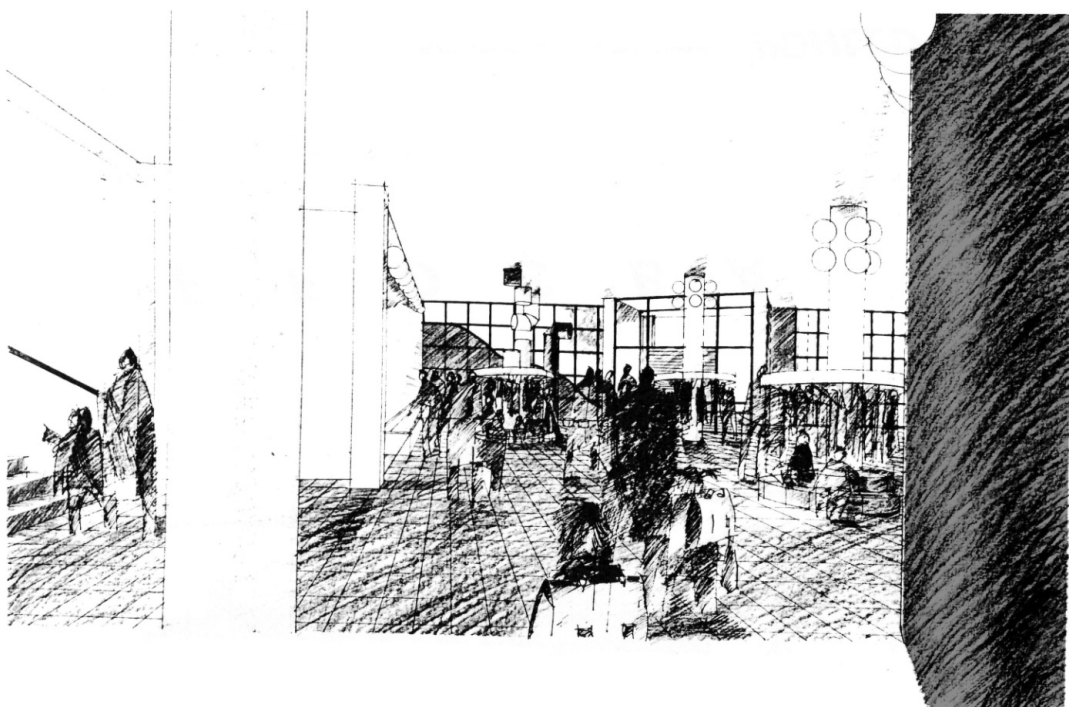

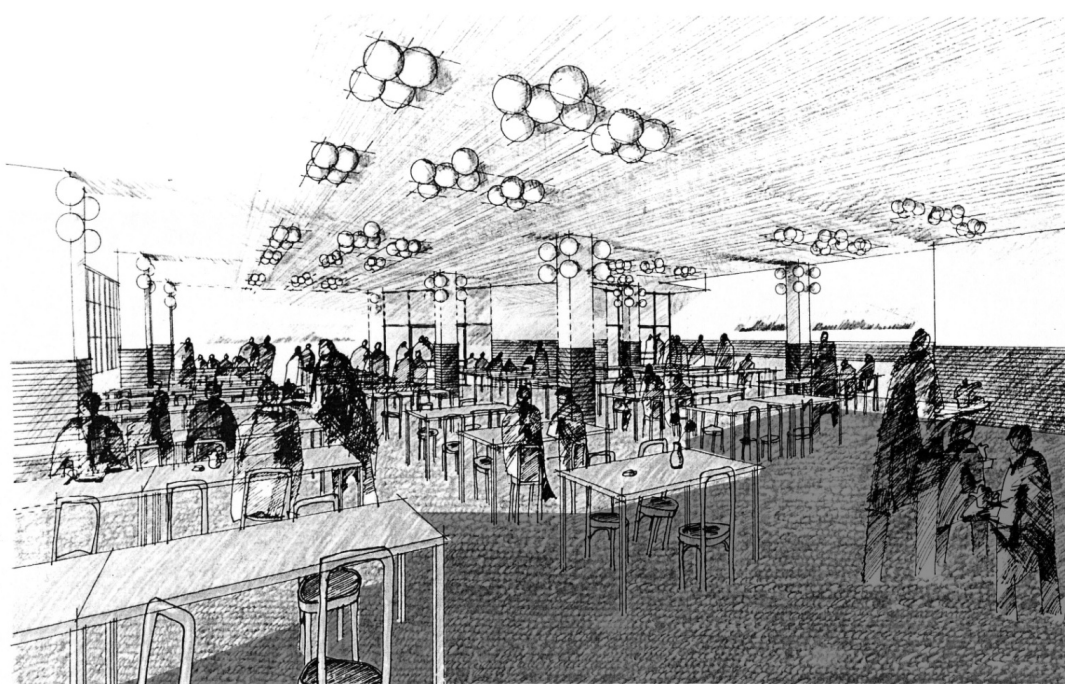
OD ZVĚDAVÉ ULIČKY-2-

17

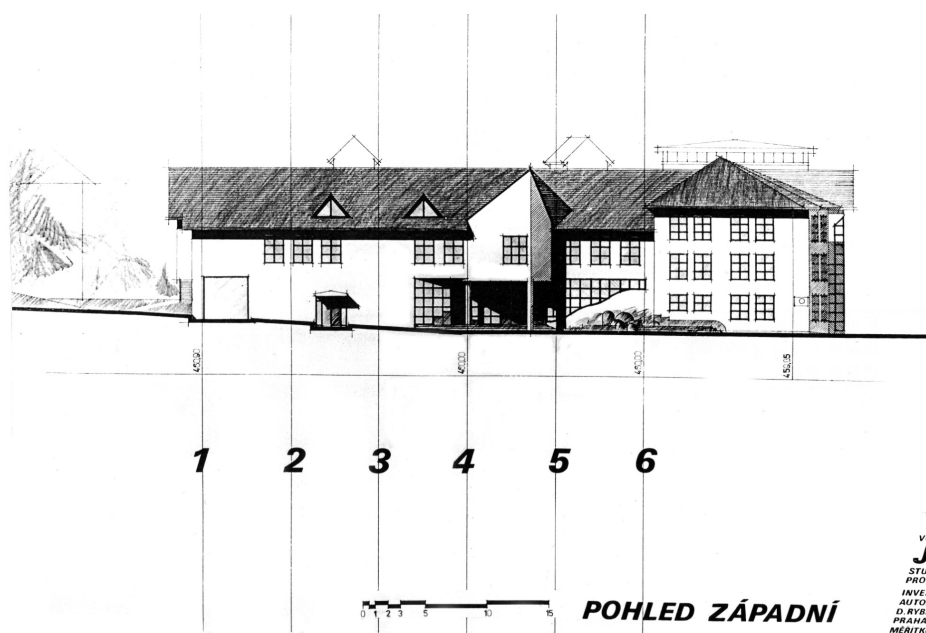
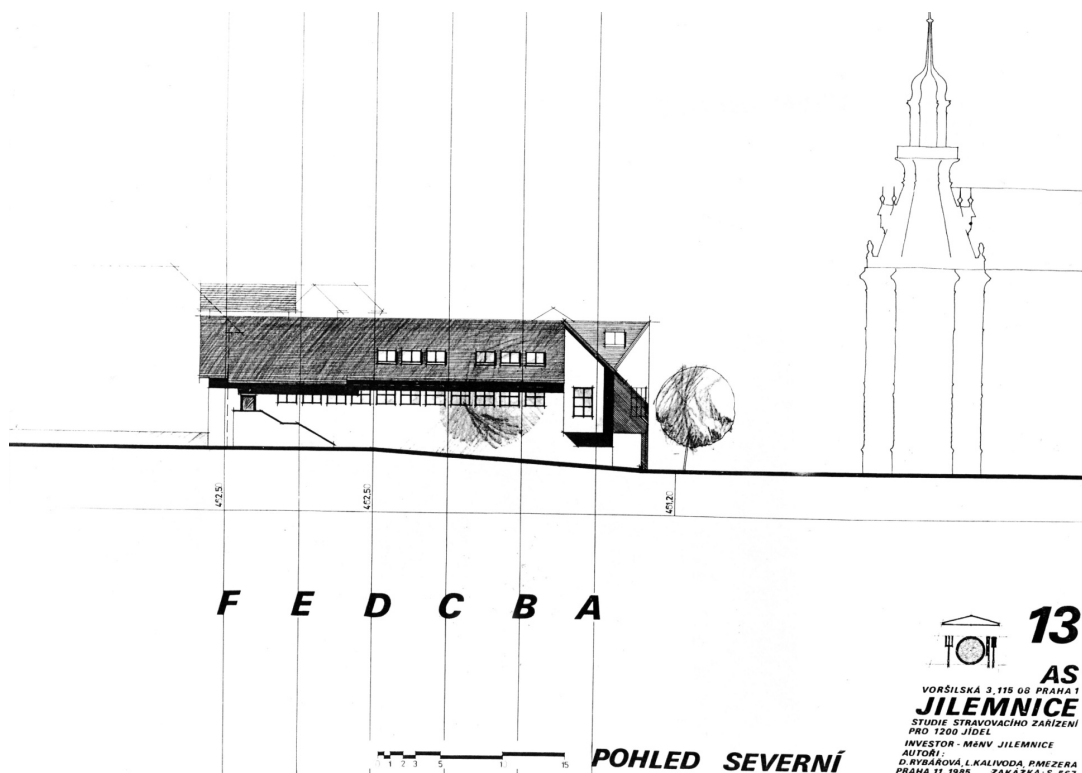
AS
VORŠILSKÁ 3, 115 08 PRAHA 1
JILEMNICE
STUDIE STRAVOVACÍHO ZAŘÍZENÍ
PRO 1200 JÍDEL
INVESTOR - MěNV JILEMNICE
AUTORI -
D. RYBÁŘOVÁ, L. KALIVODA, P. MEZERA
PRAHA 17, 1985 ZAKÁZKA: S 967

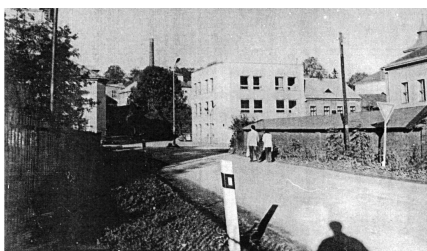

VSTUPNÍ HALA

JÍDELNA

20
AS
 VOKŠILSKÁ 3, 115 08 PRAHA 1
JILEMNICE
 STUDIE STRAVOVACÍHO ZARIŽENÍ
 WG 1200 JÍDEL

A. Účel a funkce

Architektonická studie řešila stravovací zařízení s kapacitou 1200 jídel, především pro školská zařízení. Nově navržená budova doplnila a současně vymezila nový svěbytný prostor mezi stávající základní školou a dílnami. Sjednocení a spojení do jednoho prostorového celku s cílem vytvořit nový primárně školní prvek pěší zóny – školský prostor mezi ulicemi Komenského, Metyšova a ulicemi Gottwaldova, Zvědavá.

Nová jídelna obsahuje jako základní typologickou náplň kapacitní kuchyni s příslušenstvím a dvě variabilní jídelny navržené v patře, ve 2.NP. Dále vstupní halu se šatnami pro žáky a pro kuchyni sklady s přípravkami v přízemí.

B. Místo stavby

Volný pozemek v návaznosti na základní školu, vedle ulic Metyšová a Komenského, město Jilemnice.

C. Charakteristika (zadání)

Autoři ve svém návrhu byli vedeni snahou navázat hmotově na stávající prostředí tak, aby nově doplněná hmota jídelen reagovala odpovídajícím způsobem ve své velikosti i svým členěním na původní zástavbu. Aby si v ní našla své místo. A aby s tímto prostředím splynula a zůstala tak pro budoucího diváka objektem správným a nerušícím. Proto také byly navrženy šikmé střechy, aby vhodným způsobem reagovaly svým tvarováním na, v současné zástavbě specifickou, „střešní krajinu“, tvořenou stávající zástavbou a jejími střechami.

Další prioritou bylo dokončení předškolního pěšího prostoru. Snahou autorů bylo dopravně uzavřít prostor této části ulice Metyšova, vymezený dnešní školou na východě a budovou dílen na jihu. Následně tohoto prostoru využít jako rozptylovou a komunikační pěší zónu pro nástup dětí do všech částí školských zařízení.

To byl důvod k navrženému zklidnění automobilové dopravy v této části města a vytvoření funkční pěší zóny.

V návaznosti na ni bylo nutné navrhnout i změny ve stávajícím dopravním řešení a upřesnit objízdnu trasu přes ulici Metyšovu tak, aby tato část mohla být dopravně obsloužena i při vytvoření již zmiňované pěší zóny.

Nový školský objekt je komplexem s jídelnami dané kapacity 1200 jídel, doplňujícími funkcemi speciálních učeben a de facto i původních dílen, protože i ty jsou nově hmotově i komunikačně propojeny.

C.1. 1.NP – přízemí je především vstupem zákazníků

- zvětrání a zádveří
- vstupní hala, současně i šatna a umyvárna
- sociální zařízení
- vedení jídelny, šatny zaměstnanců
- přípravný a sklady kuchyně
- průjezd a hospodářský dvůr

C.2. 2.NP – 1.patro

- komunikační hala
- dvě jídelny á200 míst
- výdejní linky jídel
- kuchyně-varna, čisté přípravný
- denní místnost

C.4. Střechy – 2.patro

- výukové terasy
- speciální učebny
- centrála VZT

Vstup strážníků z nově navržené pěší zóny a je veden do zajímavě řešeného interiéru vstupní haly s volně rozmístěnými věšáky šaten. Vstup do haly je možný ze dvou stran, od západu i od východu, tedy i ve směru od centra. Součástí vstupní haly je integrovaná umyvárna a dále i navazující sociální zařízení. Technologickou část v přízemí tvoří sklady, hrubé přípravný, vstup a šatny zaměstnanců. Příjezd pro zásobování byl navržen průjezdem v přízemí na hospodářský dvůr. Ten tak zůstal maximálně skrytý chodcům a přitom funkční pro zázemí celého objektu jídelen.

V patře jsou dvě jídelny vždy se cca 200 místy u stolů s variabilními možnostmi promítání a přednášek a jiných kulturních akcí.

Ve 2.patře jsou některé speciální učebny pobytovou terasou, primárně určenou pro letní výuku.

D. Konstrukce – byl použit konstrukční systém betonového montovaného skeletu s vyzdívanou fasádou, vnitřními vyzdívanými příčkami. Konstrukce střešních krovů je dřevěná.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Volný pozemek určený k zástavbě. Bylo důležité vyřešit urbanistické a dopravní vztahy v nejbližším okolí stavby i řešení z hlediska širších vztahů.

E.2. Zadávací podmínky investora

Požadavek investora byl formulován v zadání architektonické studie a zněl především na rozsah stravování s výdejem 1200 jídel za den. K tomu požadovaná integrace stávajícího objektu dílen.

Současně měl být vytvořen svébytný pěší prostor v návaznosti na novou výstavbu a stávající základní školu.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Požadavky formulované na začátku práce byly poměrně konzistentní a tak doplňujících požadavků nebylo mnoho. Přesto bylo nutné na základě jednání rozsah a velikost navrhovaného objektu ve studii upravovat. Bylo upřesňováno řešení urbanistických vztahů a celkového dopravního řešení.

E.4 Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky byly důležité při řešení jídelen a provozu výdejů jídla ve velkých, variabilně spojitých prostorách jídelen, což mělo následně i vliv na řešení jejich interiéru. Prostory sběrných pasů v jídelních halách byly přisvětleny stropními střešními světlíky.

Nezvyklé typologické řešení volných šaten s navazujícím společným mytím rukou ve vstupní hale ovlivnilo řešení interiéru vstupní haly.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Nosný konstrukční systém byl navržen tak, aby byl schopen převzít architektonické a typologické požadavky vzešlé ze schválené architektonické studie.

Byl použit konstrukční systém betonový, montovaný skelet, s vyzdívanou fasádou a vyzdívanými vnitřními příčkami. Navržené halové prostory si takovou koncepci vyžádaly a následně již žádná korekce typologických požadavků nenastala.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách

Vzhledem k posuzovanému druhu typologického provozu, zde byla řada zavazujících požadavků ze strany dotčených orgánů a to především ze strany chráněné oblasti KRNAP a OHS. Jednání o nich nebyla zcela jednoduchá ani formálně ani časově.

Ostatní požadavky dané normami ČR byly dodrženy.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Hodnocení architektonické studie bylo zásadně kladné. A to jak pro řešení typologických celků v interiéru, tak při řešení exteriéru ve vazbě na stávající zástavbu v místě, ale i včetně řešení urbanistických širších vztahů.

K dalšímu projektovému stupni jsme bohužel nebyli přizváni ani v autorské spolupráci ani formou autorským dozorům během projektování PD, které provedl projektový ústav v Hradci Králové. Výsledek pak neodpovídal našim představám o konečném vzhledu celého objektu, ani o způsobu řešení architektonických a stavebních detailů.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Objekt byl následně realizován. Žádné požadavky či námítky ze strany investora vůči nám nebyly vzneseny.

H. Závěr

Architektonickou studii jsme dokončili a projednanou předali investorovi. Následně byl náš návrh zpracován v PD a objekt stavebně realizován. To vše bez naší autorské spoluúčasti. Je třeba konstatovat, že konečná podoba stavby

nebyla zcela podle našich profesních architektonických představ o konečném vzhledu celého objektu, ani o způsobu řešení architektonických a stavebních detailů.

Typologické řešení splnilo svou funkčností původní předpoklady prezentované v předložené studii.

Dílo bylo realizováno.

DOSTAVBA LŠU

5.1.2

architektonická studie – 1986

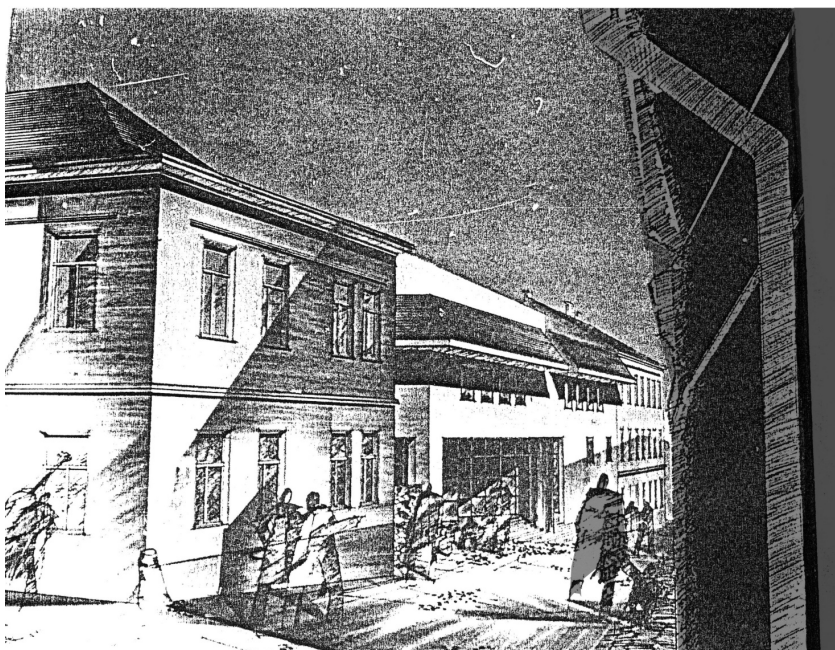
Adresa umístění: ul. Prokopa Holého, Česká Lípa

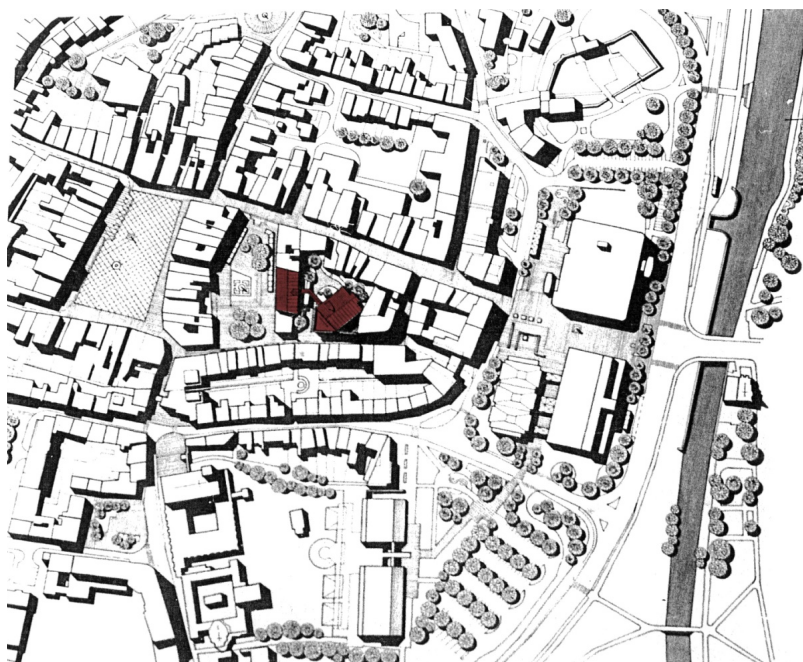
Investor: MěNV Česká Lípa

Autoři: Doc. Ing. arch. Dagmar Rybářová, CSc.

Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Doc. Ing. arch. Petr Mezera, CSc.

LŠU

SITUACE

1
AS ÚČELOVÉ ZARÍZENÍ ČFVU
VORSILSKÁ 3, 115 08, PRAHA 1,
LŠU
ČESKÁ LÍPA
DOSTAVBA LŠU
UL. PROKOPA HOLÉHO
INVESTOR - MěNV ČESKÁ LÍPA
AUTORI:
D. RYBÁŘOVÁ, L. KALIVODA, P. MEZERA
PRAHA 12 1986
MĚRÍTKO 1:1000
SITUACE 5-840

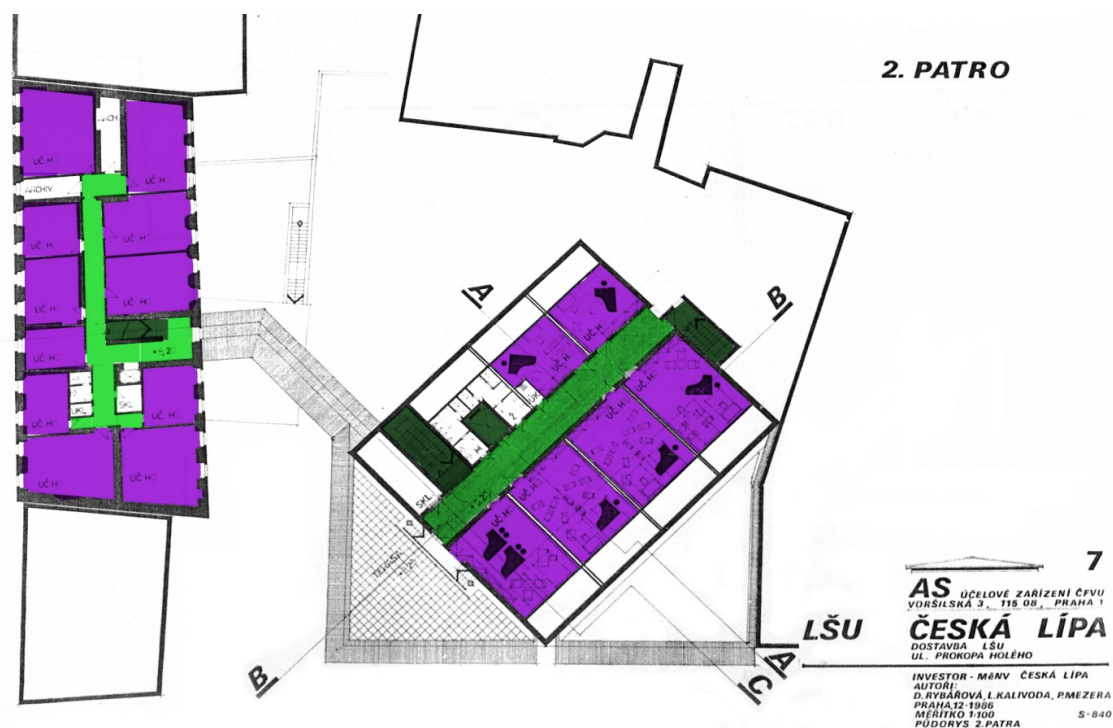

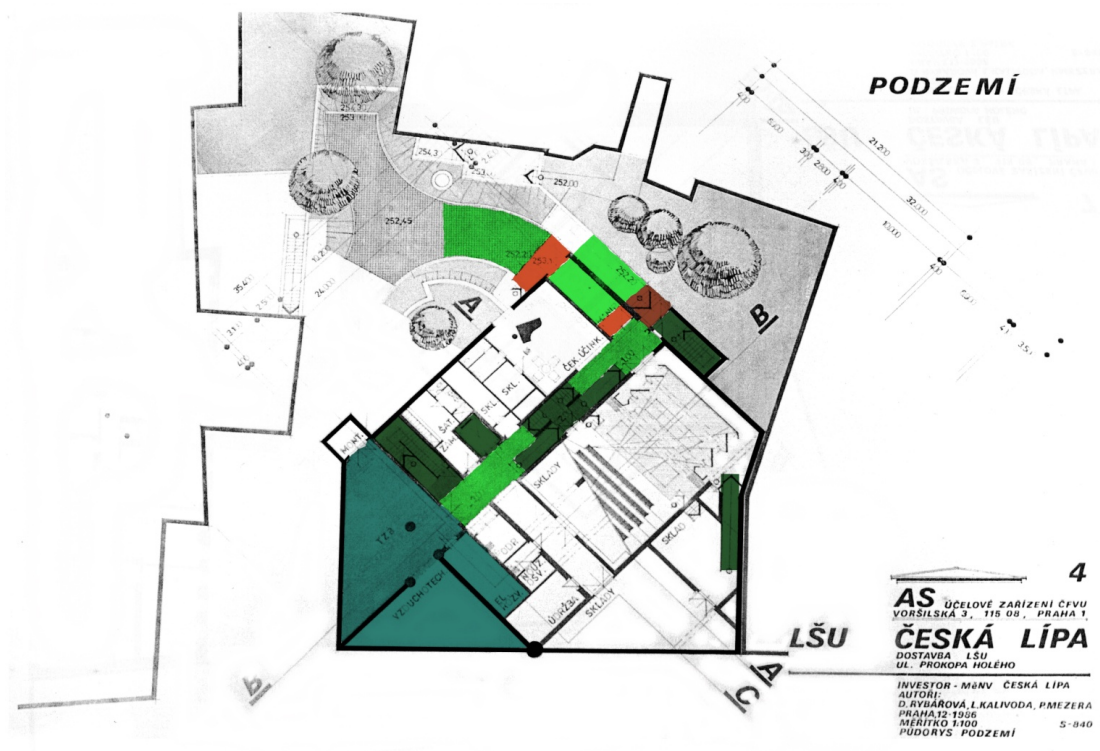
PŘÍZEMÍ
±0 / 254,10

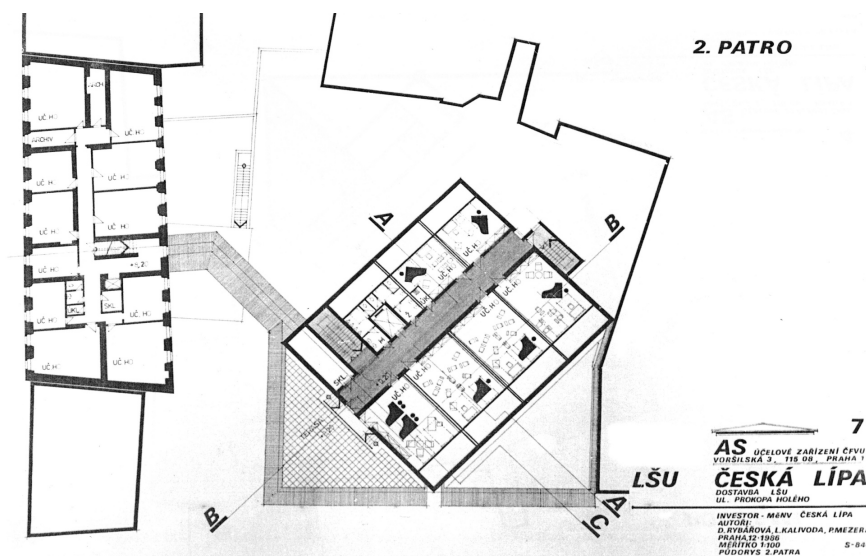
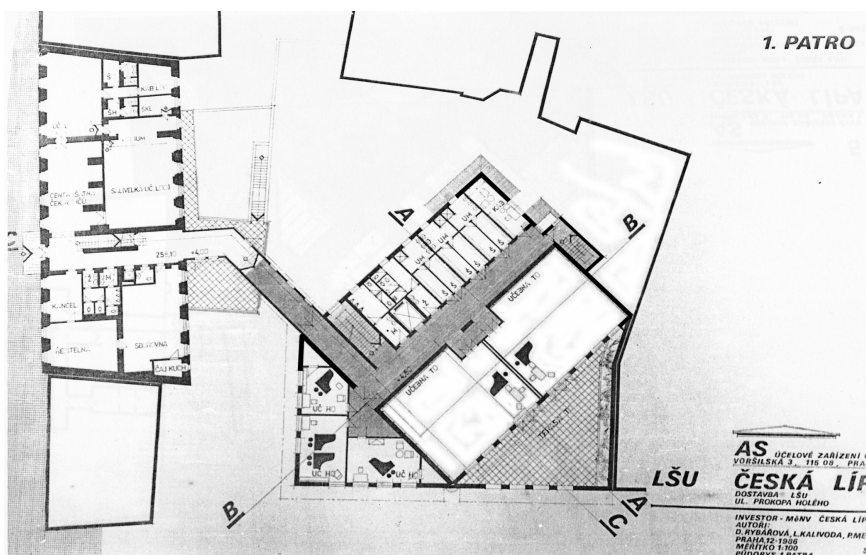
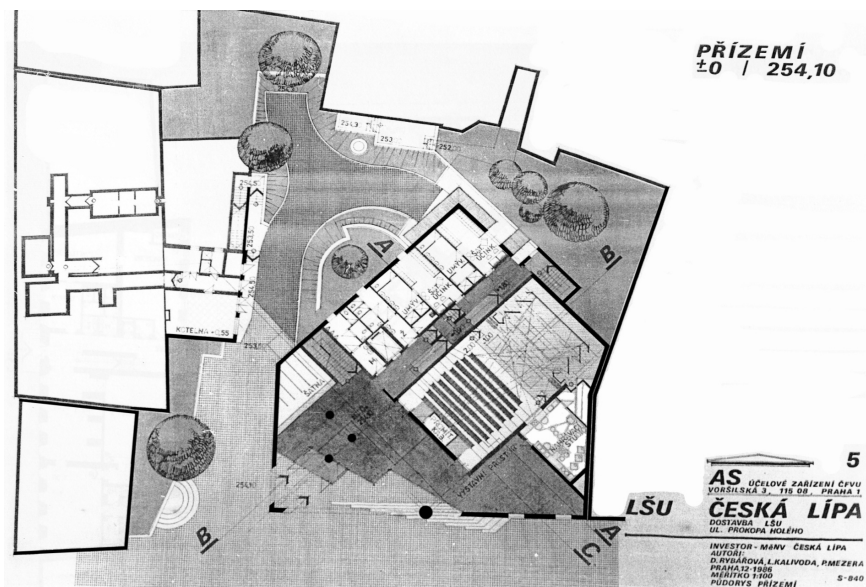
LŠU

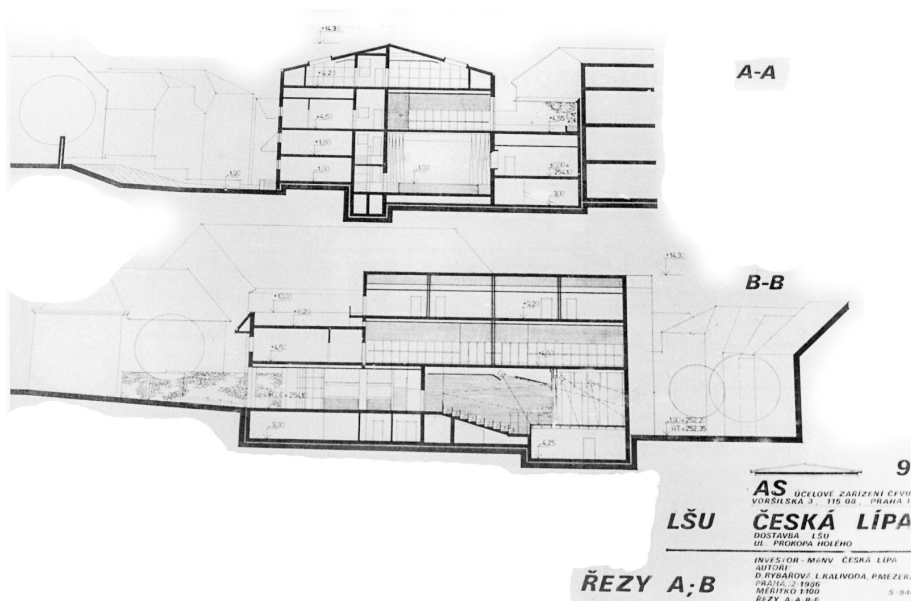
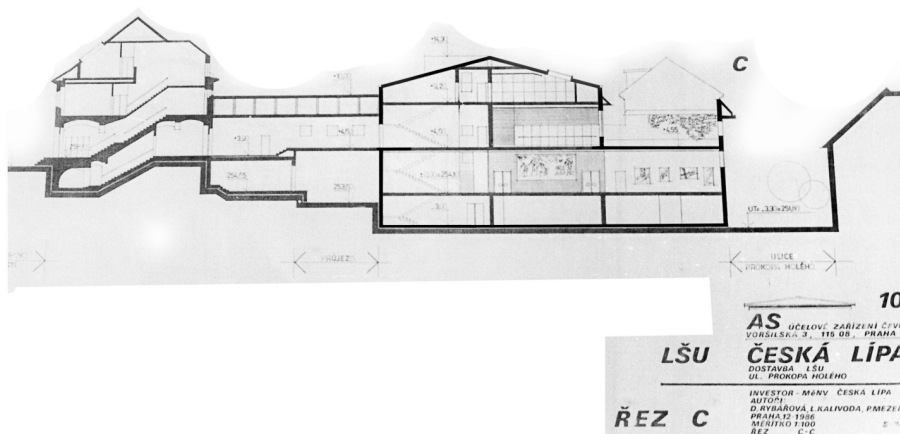
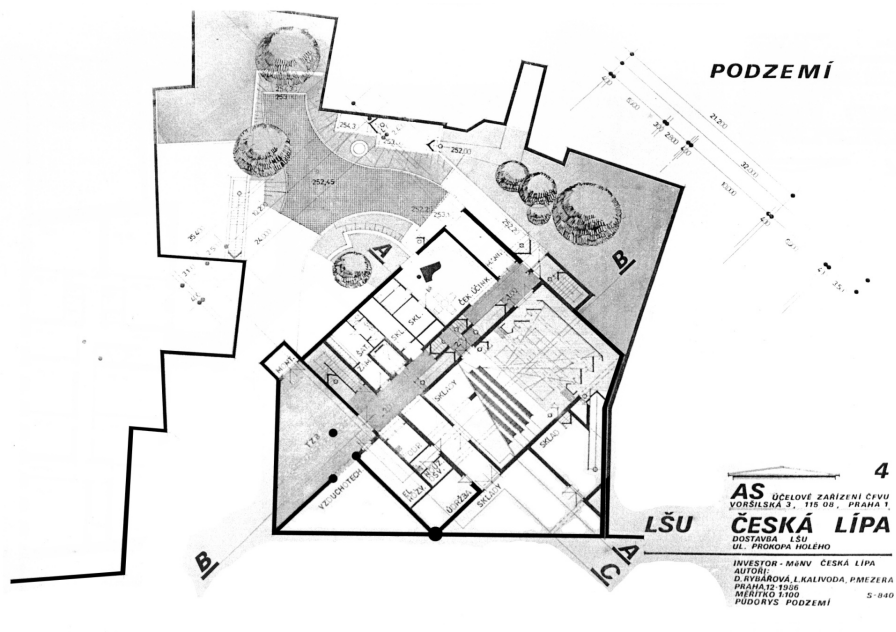
5
AS ÚČELOVÉ ZARÍZENÍ ČFVU
VORSILSKÁ 3, 115 08, PRAHA 1,
LŠU
ČESKÁ LÍPA
DOSTAVBA LŠU
UL. PROKOPA HOLÉHO
INVESTOR - MěNV ČESKÁ LÍPA
AUTORI:
D. RYBÁŘOVÁ, L. KALIVODA, P. MEZERA
PRAHA 12 1986
MĚRÍTKO 1:1000
PŮDORYS PŘÍZEMÍ 5-840

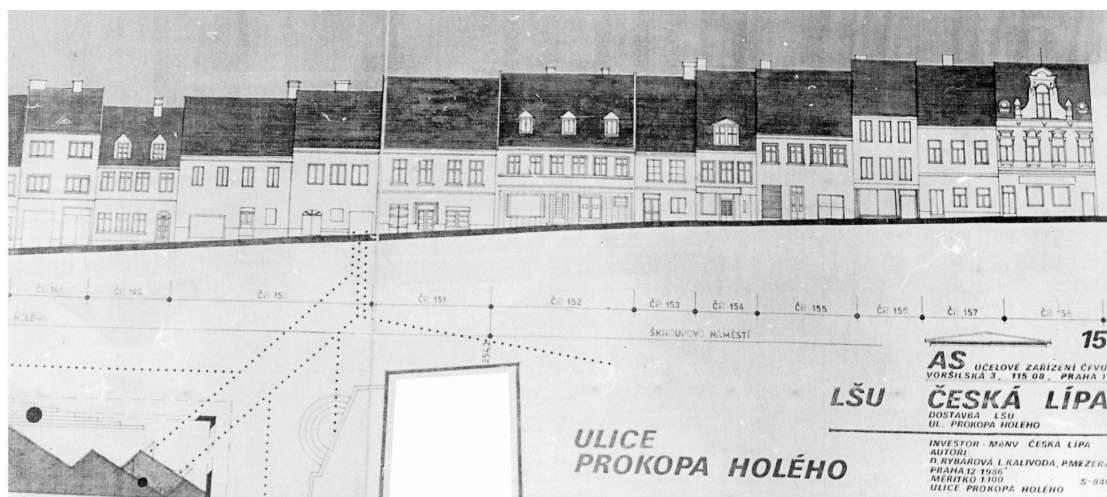
Funkční a provozní schéma		Základní funkční celky	
	Komunikace vodorovné		bytové jednotky
	Komunikace svislé		administrativní prostory
Označení vstupů, vjezdů			domovní vybavení
	zaměstnanci		technická zařízení budov
	uživatelé		výuka
	veřejnost		Prodejní plocha
	zásobování		

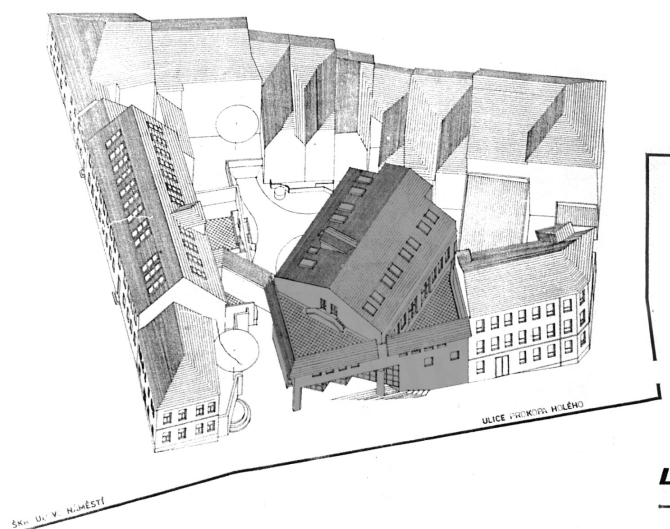

AXONOMETRIE

A. Účel a funkce

Dostavba nového objektu LŠU. Architektonická studie řeší dostavbu již navržené základní části LŠU. Ta měla vzniknout rekonstrukcí několika původních domů na Škroupově náměstí. Úkolem naší studie bylo prověřit možnosti rozšíření a variabilního využití dalšího prostoru pro LŠU, využitím nového objektu, funkčně i hmotově zapuštěného do navazujícího vnitrobloku. Nový objekt měl být se samostatným nástupem z ulice Prokopa Holého.

Rozšíření je typologicky cíleno především na sál, některé učebny tanečního a hudebního oboru a technologické zázemí. Pěší propojení mezi oběma objekty je řešeno krytou chodbou, přemostěním.

B. Místo stavby

Pozemek vnitrobloku v ulici Prokopa Holého, Česká Lípa. Novostavba v těsné blízkosti Škroupova náměstí. Orientačně hned za rohem a v přímé návaznosti na navrženou rekonstrukci objektů na Škroupově náměstí, kde měla vzniknout první, hlavní část nové LŠU.

C. Charakteristika (zadání)

Investor ve svém zadání požadoval prověřit možnost doplnění již navržené LŠU o nový prostor, především o divadelní sál, kde by bylo možné veřejnosti předvést v odpovídajícím prostředí to, co se žáci ve škole naučili. Dále doplnění o učebny tanečního a hudebního oboru. A vyřešit typologické a hygienické požadavky na umístění a orientaci jednotlivých učeben tak, aby byly s odpovídající orientací, tedy s vyloučením severu. Dále dotvořit uliční frontu v ulici Prokopa Holého (stávající volný prostor vnitrobloku) se současnou podmínkou na vynechání volné jižní fasády rohového domu směrem do ulice Prokopa Holého i na Škroupovo náměstí.

Autoři ve svém návrhu byli vedeni snahou navázat, především hmotově, na stávající prostředí tak, aby nově doplněná hmota objektu LŠU doplnila odpovídajícím způsobem uliční frontu, ale aby i ve své velikosti a ve svém členění dotvořila prostor dané ulice. Aby do tohoto prostředí nově patřila, aby zůstala jeho součástí i pro budoucího chodce a diváka.

Nový objekt LŠU je osazen ve svažité ulici se vstupem na kotě $\pm 0,00 = 254,10$ m n.m.

V přízemí, v 1.NP se fasáda domu prosklenou stěnou otevřela do svažité ulice Prokopa Holého, vytvořila krytý hlavní vstup se závětrím a akcentem nosného sloupu na fasádě objektu a současně nabídla možnost přímého kontaktu návštěvníka i kolemjdoucího chodce s interiérem vstupní haly. Vstupní hala se šatnou návštěvníků je navržena z velké části také jako výstavní prostor pro předvedení prací žáků školy.

C.1. 1.NP – nástupní a současně výstavní prostor

- závětrí, zádveří
- vstupní hala se šatnou návštěvníků, výstavní prostor
- WC muži, ženy
- sál s jevištěm
- nahrávací studio
- šatny účinkujících

C.2. 2.NP – s navazujícím mostem do výukové části LŠU

- dvě učebny tanečního oboru
- venkovní terasa pro letní výuku
- šatny, sociální zařízení
- tři učebny hudebního oboru

C.3. 3.NP

- 6 učeben hudebního oboru
- sociální zařízení
- venkovní terasa

C.5. 1.PP – je vybudováno pod celou plochou objektu

- čekárna účinkujících s návazností na jeviště
- sklady
- tzb, vzt budovy
- šatna zaměstnanců

V 1.PP byl pro zásobování i pro dopravu dekorací navržen příjezd k úrovni sálu. Hospodářský dvůr tak zůstal maximálně skrytý chodcům na ulici a přitom funkční pro zázemí celého objektu LŠU. Je zde výstup z požárního únikového schodiště.

D. Konstrukce – Konstrukční systém je navržen monolitický železobetonový, stěnový podélný ve vstupních partiích kombinovaný se sloupy. S vyzdívanou fasádou a příčkami. Střecha je sedlová s mírným spádem, pochůzí terasy, krytina plechová.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Volný stavební pozemek s možností výstavby.

E.2. Zadávací podmínky investora

Požadavek investora byl formulován v zadání architektonické studie. Včetně integrace navrženého objektu první části LŠU.

Součástí architektonické studie mělo být i dotvoření pěšího prostoru ulice. To autoři pojali jako předprostor nového objektu s estetickou kvalitou umožňující zde čekání a setkání se před divadelním představením či výstavou grafických prací v návaznosti na stávající historickou zástavbu. Stejně tak bylo důležité vyřešit urbanistické vztahy, dopravní vazby v nejbližším okolí stavby ale i z hlediska širších vztahů.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Požadavky formulované na začátku práce byly poměrně konzistentní a tak doplňujících požadavků bylo málo. Bylo upřesňováno řešení urbanistických vztahů, dopravního řešení s možností příjezdu a dopravy kulis pro jeviště i zásobování technického zázemí objektu.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Vliv typologického požadavku na orientaci školních učeben vůči světovým stranám a vliv hygienických požadavků na osvětlení a oslunění se ukázal jako zásadní při řešení konceptu osazení objektu LŠU vůči uliční frontě. Výsledkem bylo pootočení celého objektu vůči uliční frontě a formování prostoru interiéru vstupní haly s navazujícím divadelním sálem.

Obdobně se projevil vliv typologických požadavků školských staveb na exteriér stavby a znamenal víceméně pravidelné členění fasády okenními otvory jednotlivých učeben.

E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Konstrukční systém byl navržen tak, aby byl schopen převzít dispoziční požadavky. Byl navržen stěnový podélný, ve vstupních partiích kombinovaný se sloupy. S vyzdívanou fasádou a příčkami. Pro navrženou dispozici je konstrukční schéma vhodné a žádná korekce pro typologické požadavky nenastala.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách zadavatele. Byla zde řada zavazujících požadavků ze strany dotčených orgánů, především ze strany OHS vzhledem k typu posuzovaného typologického provozu.

Ostatní běžné požadavky dané normami ČR byly dodrženy.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Navržené architektonické dílo bylo investorem hodnoceno dobře. Obě zainteresované strany v pozici uživatele byly s odevzdanou prací i se řešením typologických celků v interiéru i řešení exteriéru budovy spokojeny.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné požadavky či námítky ze strany investora vůči nám nebyly vzneseny.

H. Závěr

Architektonická studie byla dokončena a předána investorovi. Zmapovala možnosti dalšího rozšíření provozu LŠU o další objekt a ukázala, že toto rozšíření je v dané lokalitě a v daném prostoru možné. A to jak z hlediska provozního, tak i z hlediska architektonického dotvarování komunikačního prostoru ulice Prokopa Holého.

Typologické řešení splnilo svou funkčností původní předpoklady a požadavky formulované v architektonické práci.

Dílo nebylo realizováno.

STAROMĚSTSKÁ RADNICE

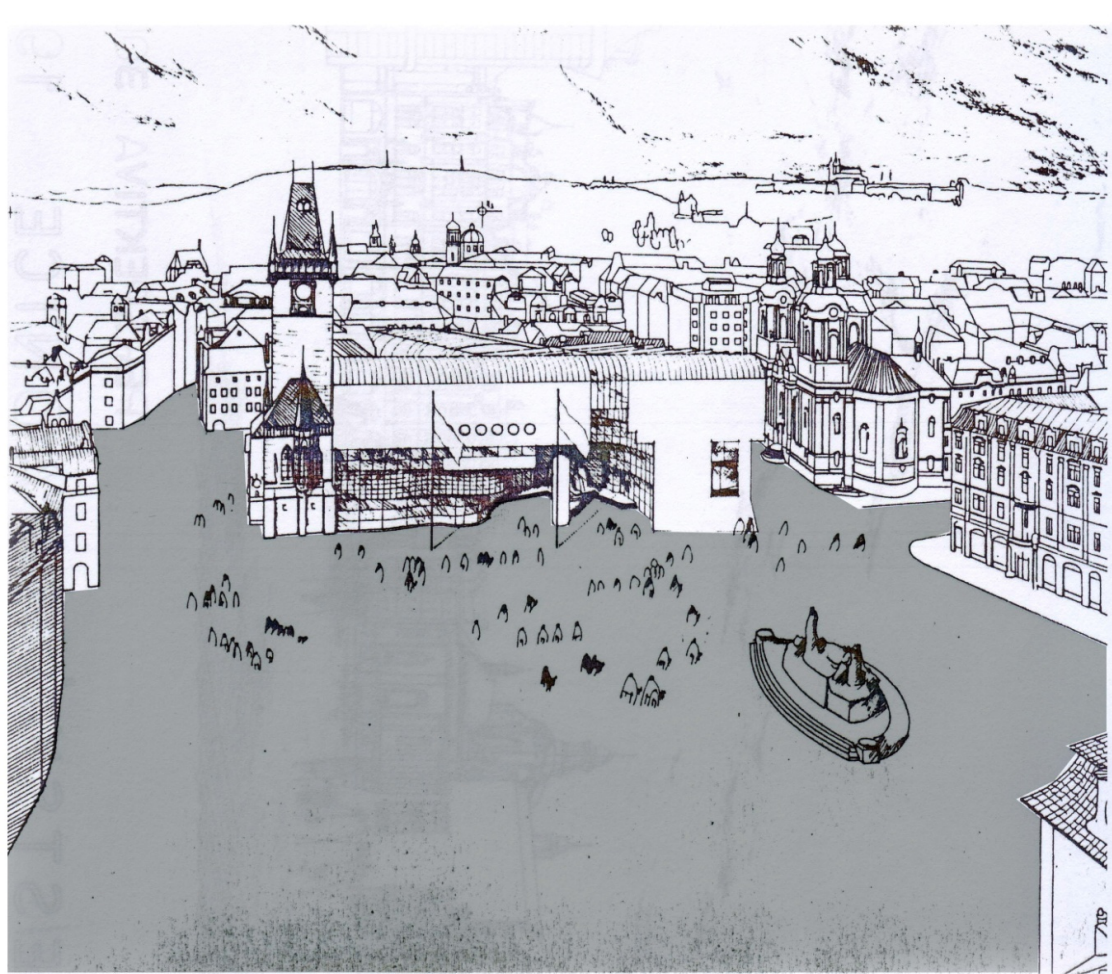
5.1.3

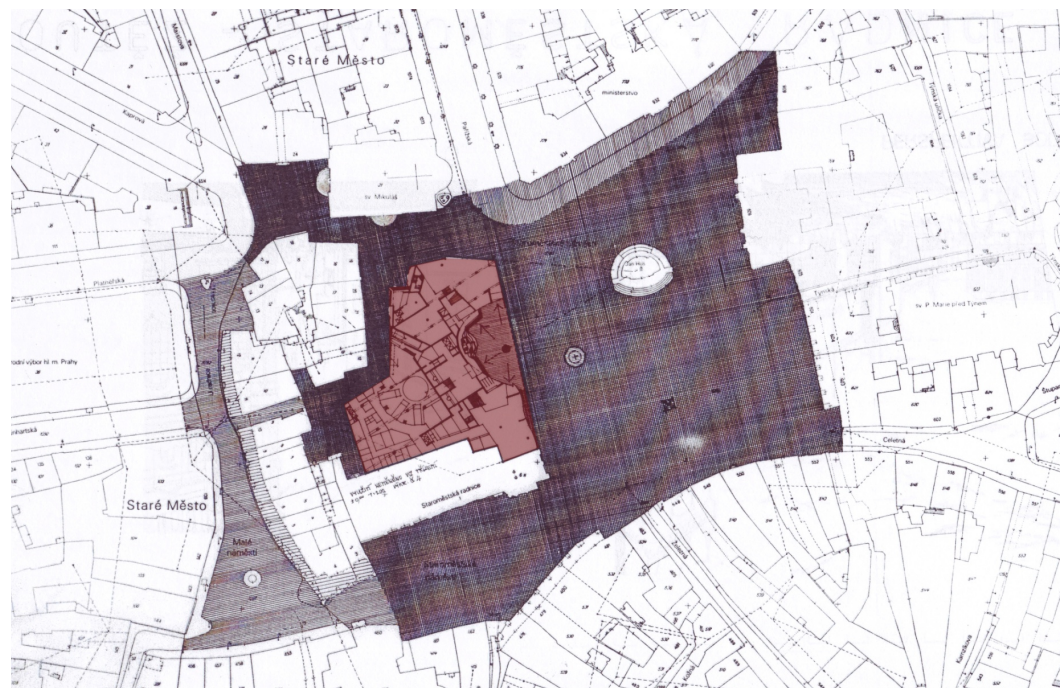
architektonická soutěž – 1987

Adresa umístění: Staroměstské náměstí, Praha 1 – Staré město

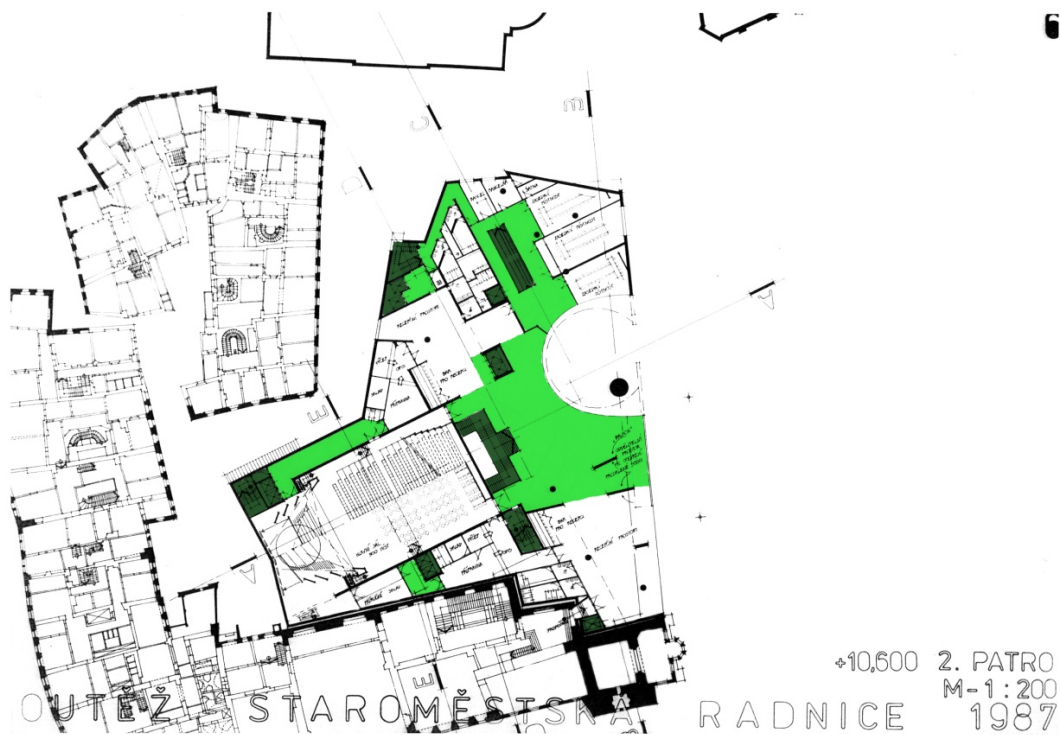
Investor: veřejná architektonicko-urbanistická soutěž

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc. (salon odmítnutých)

Funkční a provozní schéma

Komunikace vodorovné

Komunikace svislé

Označení vstupů, vjezdů

zaměstnanci

uživatelé

veřejnost

zásobování

Základní funkční celky

bytové jednotky

administrativní prostory

domovní vybavení

technická zařízení budov

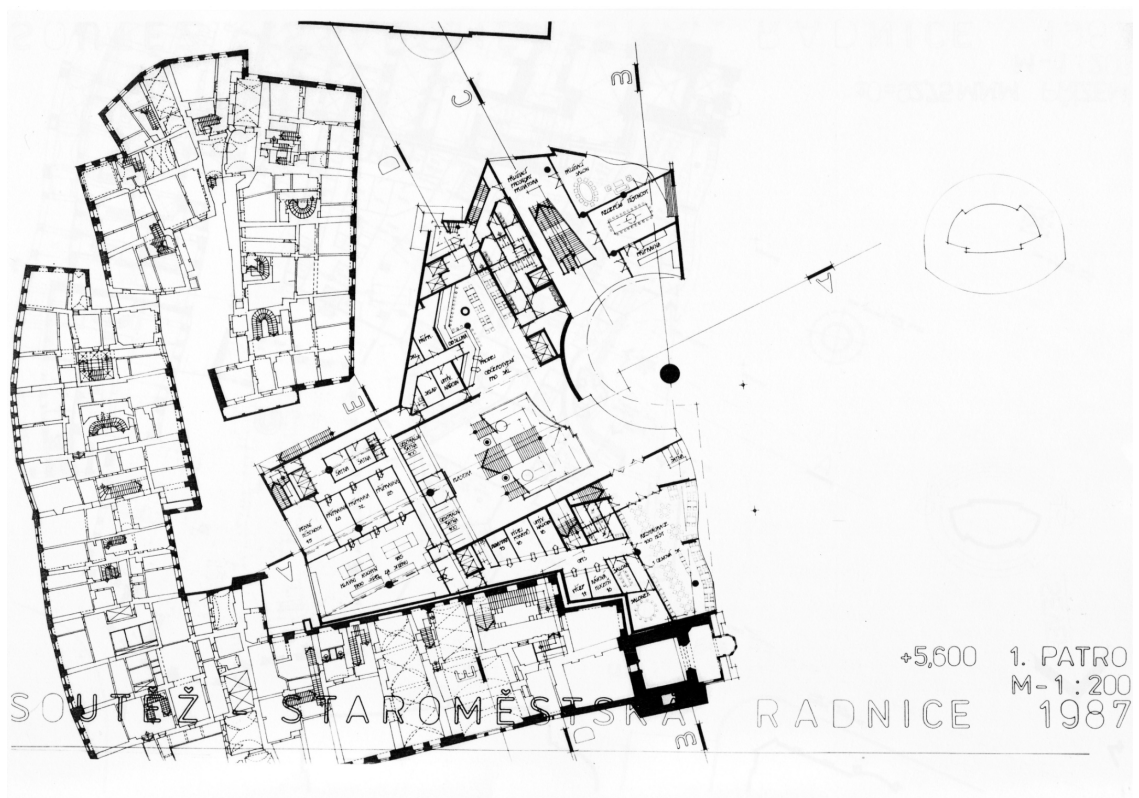

výuka

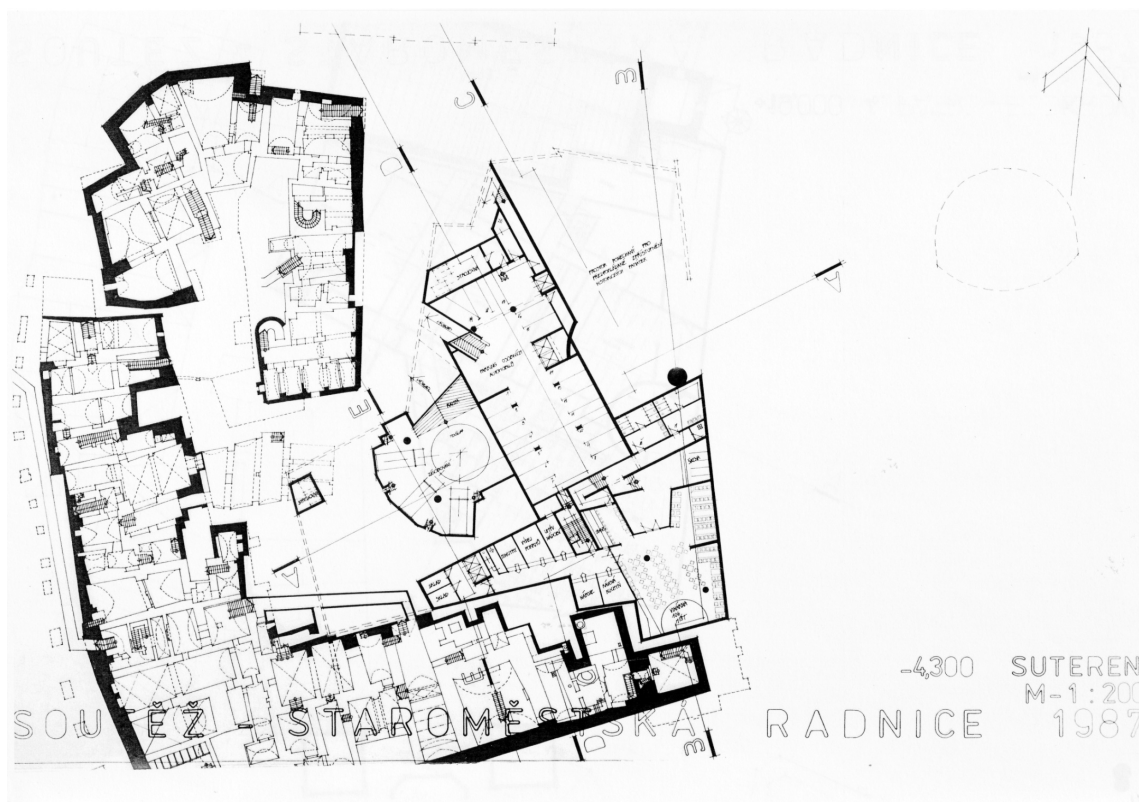
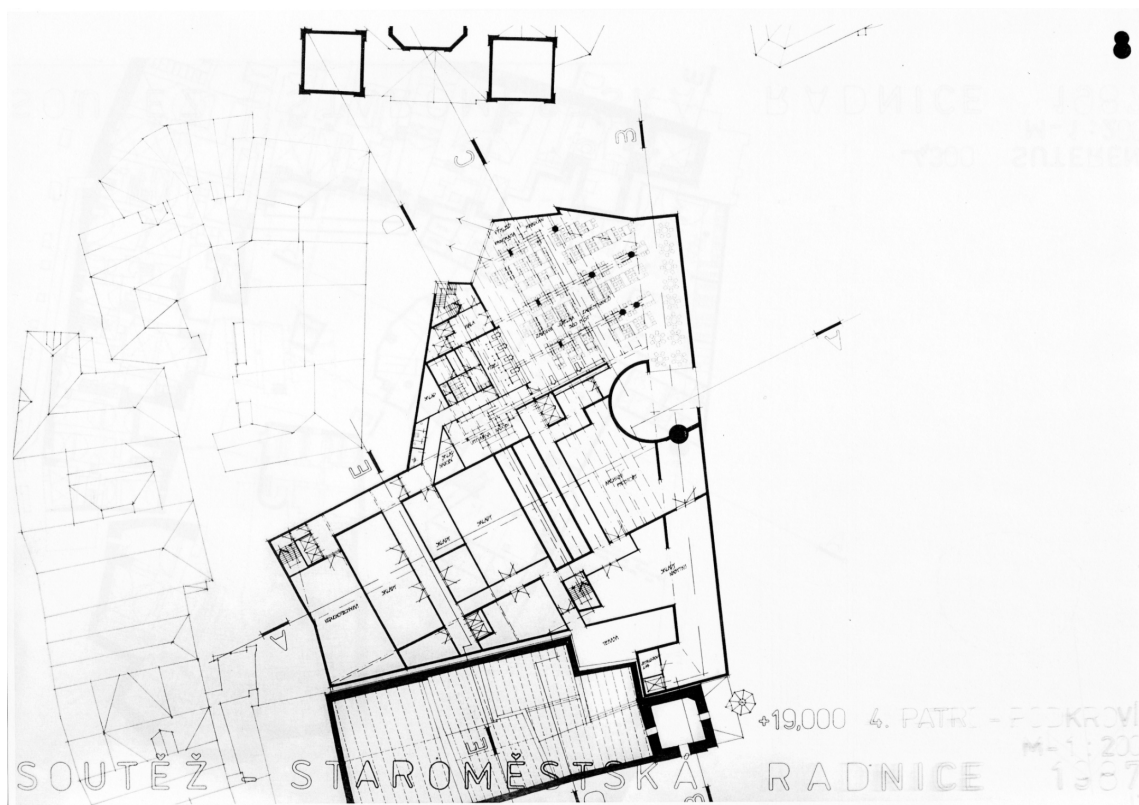

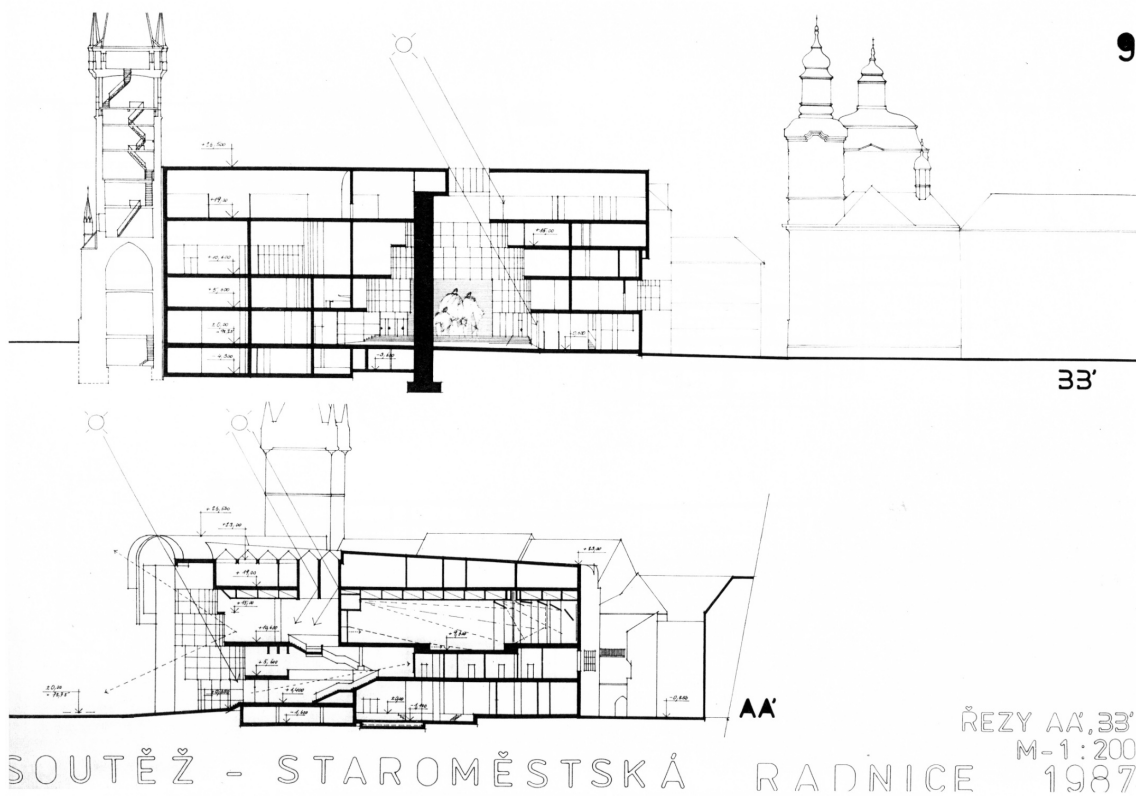
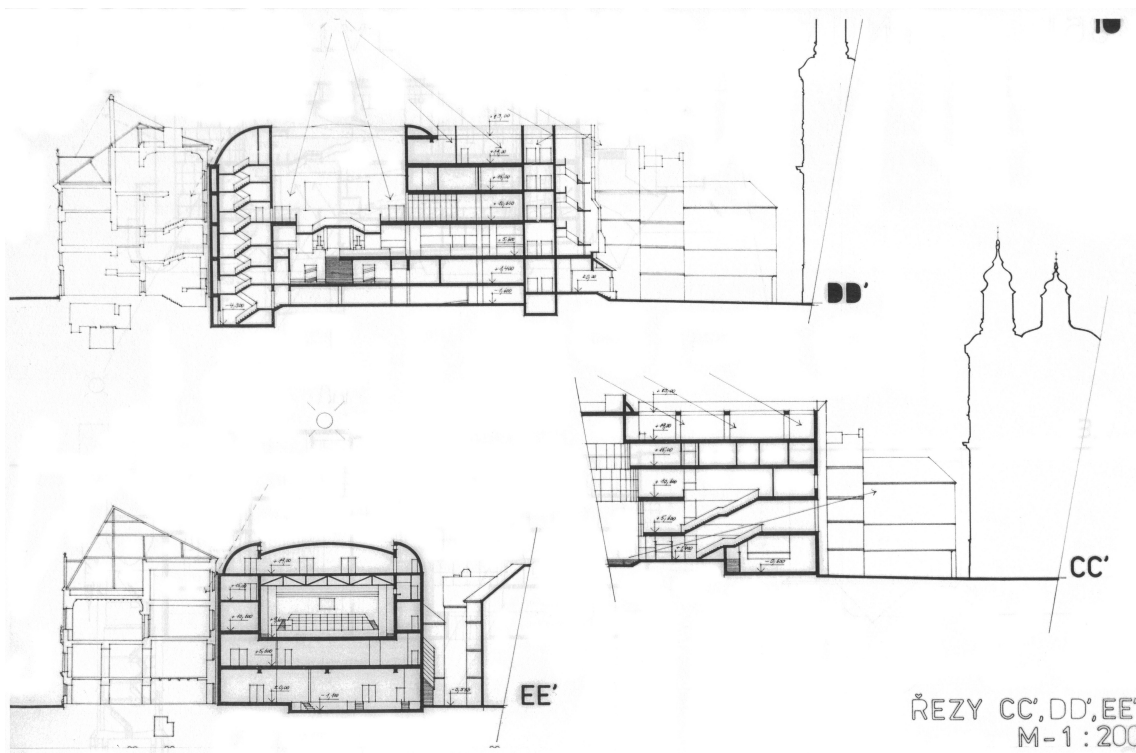
Prodejní plocha

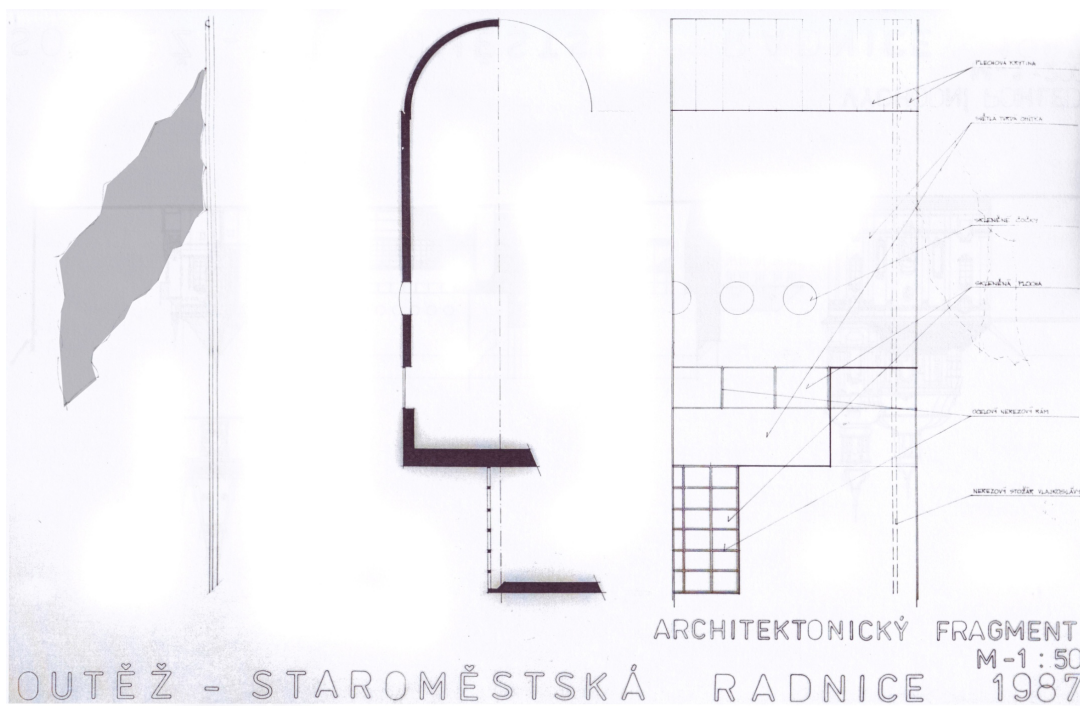

11

A. Účel a funkce

Po velmi dlouhém časovém období byla vypsána architektonická soutěž na dostavbu Staroměstské radnice v Praze.

V soutěži byl zadán poměrně rozsáhlý program vnitřních provozů, tzn. od restauračních provozů různých druhů po velký variabilně řešený sál s kompletními recepčními provozy a navazujícími prostory radnice. A protože takové velké téma je vypisováno velmi zřídka, byla účast přihlášených architektů naopak značně vysoká, zúčastnila se takřka celá architektonická obec.

Soutěž se vztahovala na objekt radnice i na řešení prostoru Staroměstského náměstí ve vazbě objektu novostavby radnice na přilehlé a navazující komunikace.

B. Místo stavby

Volný pozemek, který je historicky připraven pro novou výstavbu. Centrum Hlavního města Prahy s ohromnou škálou historie, která zde zanechala nezanedbatelné a nesmazatelné stopy.

Staroměstské náměstí, Praha 1.

C. Charakteristika (zadání)

Požadavkem vypisovatele soutěže, tedy zadáním soutěže, bylo navržení moderní dostavby stávající radnice tak, aby svým tvarováním reprezentovala funkci výkonné moci vedení města a přitom, aby poskytla odpovídající vnitřní prostory pro reprezentaci vedení města i pro rutinní administrativní činnost. Současně některé prostory v 1.NP měly být věnovány veřejnosti. Tak například restaurace, prodej suvenýrů, informační středisko pro turisty apod.

Záměrem autora bylo vytvořit jednoduchou a přitom dostatečně mohutnou hmotu objektu radnice obrácenou do náměstí, která by jasně signalizovala význam této budovy. Budovy výkonné moci a přitom se současně budovy, která je ve své části parteru otevřená veřejnosti a dokonce, jakoby mimoděk ji nasávala do svého středu a dávala tak najevo svoji otevřenost vůči občanské společnosti (i když stále ještě v době komunistické moci). Osy vstupů

a průhledy byly komponovány a navrženy jako prostorová vazba na pomník Mistra Jana Husa. Byly zkoumány a navrženy i průhledy ze sousedních ulic, jako je ulice Kaprova, ulice Pařížská.

Celý nástupní prostor je zanořený do hmoty radnice, do její jednoznačně ploché fasády, kde náhle vzniká dynamická, krytá část hmoty, prostor závětrí. A právě zde jsou hlavní, výtvarně a prostorově zvýrazněné vstupy do přijímacích prostorů primátora a do prostorů společenského sálu a k němu navazujících recepčních prostorů.

Méně výrazné jsou vstupy do provozů určených veřejnosti, do výstavní síně a do restaurací, které jsou v přízemí, v suterénu i v 1.patře.

Směrem od kostela Sv. Mikuláše je do objektu radnice navržen vstup pro zaměstnance a vstup do komunikačního jádra, vedoucího do stravovací zaměstnanecké jídelny ve 4.patře určené pro všechny provozy HMP z ostatních objektů v docházkové vzdálenosti. Dále je v zadní části objektu vjezd do parkoviště osobních vozů a vjezd pro zásobování. Aby tato dvorní, zadní část komunikace se nestala jakýmsi uzavřeným a nepřístupným koutem, byl navržen nový průchod a vytvořena pěší komunikace skrz původní dům směrem z ulice U radnice a od Malého náměstí.

C.1. 1.NP – přízemí, nástupní a současně převážně veřejný prostor, kde jsou hlavní vstupy do objektu.

- závětrí se schodištěm, předjezdem vozidel a plastikou
- vstup do přijímací části primátora (schodiště, výtahy)
- vstup do hlavního sálu (schodiště, výtahy)
- výstavní síň, informace
- vstup do hlavní jídelny (schodiště, výtahy)
- vjezd do parkingu osobních vozů
- vjezd a manipulace zásobování
- sklady, sklady hlavní kuchyně
- vstup do restaurací
- restaurace 2.cenové skupiny 160 míst
- ofis, kuchyně

C.2. 2.NP – 1.patro

- přijímací prostory primátora, salonky
- sociální zařízení
- bar, občerstvení pro sál
- sociální zařízení

- schodiště sálu, centrální šatny
- hlavní kuchyně, přípravný
- šatny, denní místnost
- restaurace 1.cenové skupiny 100 míst, salonky
- office, kuchyně

C.3. 3.NP – 2.patro

- přijímací prostory primátora, zasedací místnosti
- sociální zařízení
- foyer, recepční prostory sálu – výhledy na náměstí
- bary a přípravný pro sál, recepce
- hlavní, variabilní sál 500 míst
- sociální zařízení

C.4. 4.NP – 3.patro

- administrativní část správy objektu
- zasedací místnosti
- sociální zařízení
- volný prostor sálu
- volný prostor foyer
- kabiny překladatelů
- dispečink sálu

C.5. 5.NP – 4.patro

- jídelna zaměstnanců, výdej
- sociální zařízení
- sklady, archivy
- část tzb budovy

C.6. 1.PP – suterén

- vinárna, bar 106 míst
- ofis, kuchyně
- parking osobní vozy
- prostor točny zásobovacích vozidel
- část tzb budovy
- prostor předpokládaných zpřístupněných památek

D. Konstrukce – monolitický železobetonový kombinovaný systém s variabilitou různých konstrukčních rozponů.

Nosná monolitická konstrukce objektu je doplněná v částech s velkými rozpony konstrukcí ocelovou.

Fasáda svislých stěn je tvořena omítanými plochami v kombinaci s ocelovými prosklenými stěnami. Válcová střecha do náměstí je kryta měděným plechem.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Od doby 2.světové války je zde volná plocha pozemku. A předpokládaná dostavba Staroměstské radnice měla, či mohla být, přímo navázána na stávající historickou část Staroměstské radnice a její věže.

E.2. Zadávací podmínky investora

Zadáním soutěže bylo navrhnout nové přijímací prostory pro primátora Hlavního města Prahy, velký variabilní sál pro 500 diváků a dostatečně velké recepční prostory. To vše nejen ve funkčním, ale i dostatečně reprezentativním provedení.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání soutěžních podmínek bylo vypsáno k začátku soutěže a dále nebyly podmínky nijak měněny.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky, tedy především ve velikostech a vazbách provozů pro nás byly jedním z důležitých podkladů při návrhu funkčních vnitřních provozů. Byly to šířky pěších pruhů, pojízdných pruhů i příslušné volné prostory a rozměry pro sezení a stolování v restauračním provozu i provozu variabilního sálu. Na jejich základě bylo nakonec rozhodnuto, v jakých vazbách budou plochy a prostory umísťovány.

E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Případné korekce zde byly dány pouze historickou vazbou a velikostí daného pozemku a následně požadovaným rozponům pro využití velikostí jednotlivých provozů. Nastal požadavek opačný - na použití nestandardního konstrukčního řešení.

Konstrukční systémy byly navrženy tak, aby byly schopny převzít veškeré požadavky, kladené na ně typologicky i navrženou variabilitou dispozic.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v zadávacích podmínkách soutěže.

Rovněž byly dodrženy běžné požadavky dané normami ČR a další legislativou.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Všechny odevzdané soutěžní návrhy byly následně předloženy formou výstavy a ankety veřejnosti. Můj návrh byl zařazen do takzvaného salónu odmítnutých, což bylo ve své době vlastně kvalitní a pochvalné ohodnocení.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné další hodnocení nebylo provedeno.

H. Závěr

Předložený soutěžní návrh vytvořil v daném historickém prostoru jednoduchou, výraznou a přitom dostatečně mohutnou hmotu, která dávala zřetelně najevo význam této budovy. Budovy výkonné moci. Plochá fasáda svým měřítkem dostatečně ovládla prostor Staroměstského náměstí, jedné z výrazné části pražského centra a přitom ve svém vstupním podlaží, navazujícím na parter náměstí, byla otevřená některými prostory vůči divákovi, chodci i veřejnosti. Tedy především občanovi a obyvateli Hlavního města Prahy.

Součástí navržené kompozice bylo i řešení průhledů z navazujících prostorů a ulic, vztahů k soše Mistra Jana Husa i velmi diskutovaná vazba, dle původních stop zástavby, vůči hmotové vazbě na ulici Pařížskou. Dále to byla i otázka velikosti možného zakrytí kostela Sv. Mikuláše.

Myslím, že tímto architektonickým návrhem byl předložen zajímavý pohled na možné řešení tak výrazného a veřejnosti známého veřejného prostoru.

Typologické řešení pomohlo svými požadavky při jednoduchém formování provozů v interiéru stavby i částečně odpovídajícímu výrazu vnějšímu, jeho jednoduchosti a lapidárnosti.

S časovým odstupem lze konstatovat, že Staroměstská radnice stále čeká na svůj čas, svá nová řešení.

Podmínky vypsané soutěže jsou, víceméně, stále stejně platné.

HOTEL DEJVICE - DOSTAVBA LOKALITY, LENINOVA

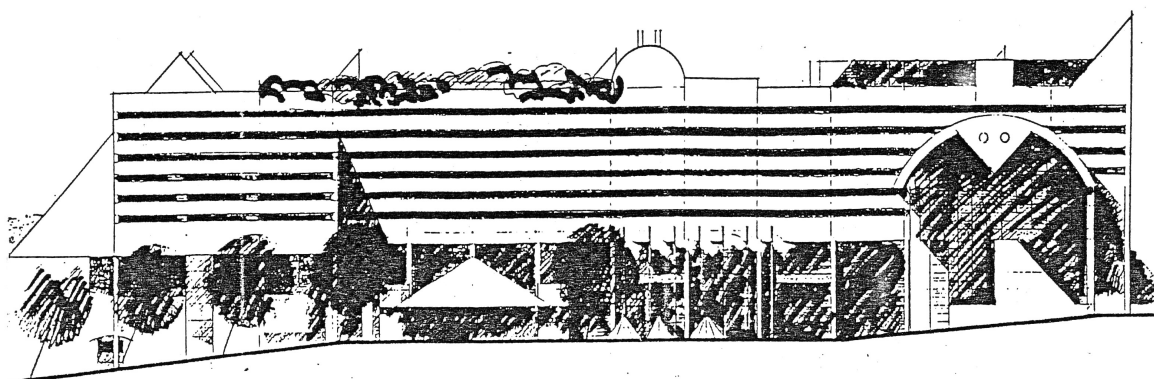
5.1.4

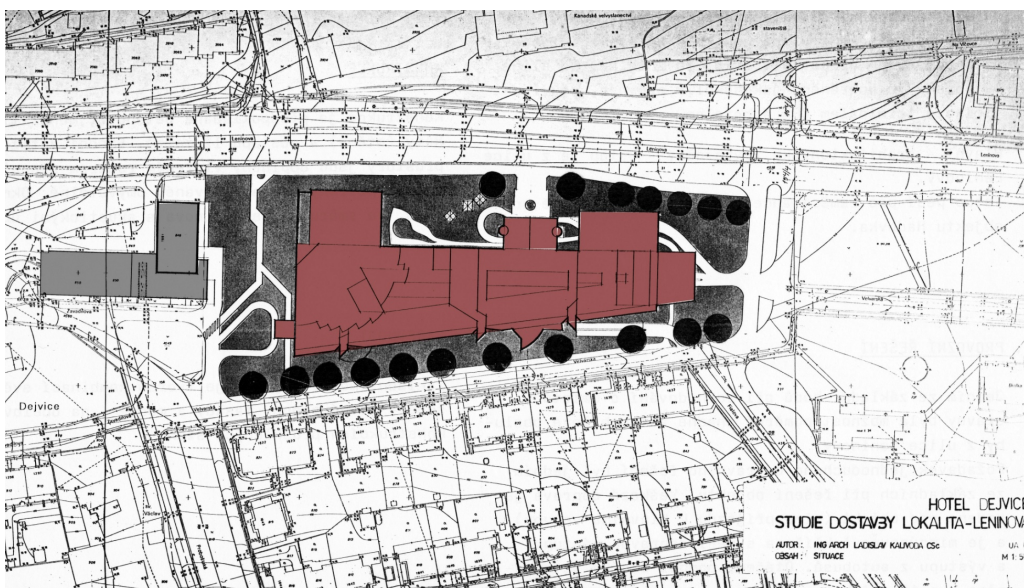
architektonická studie – 1989

Adresa umístění: ul. Leninova (Velvarská), Praha 6

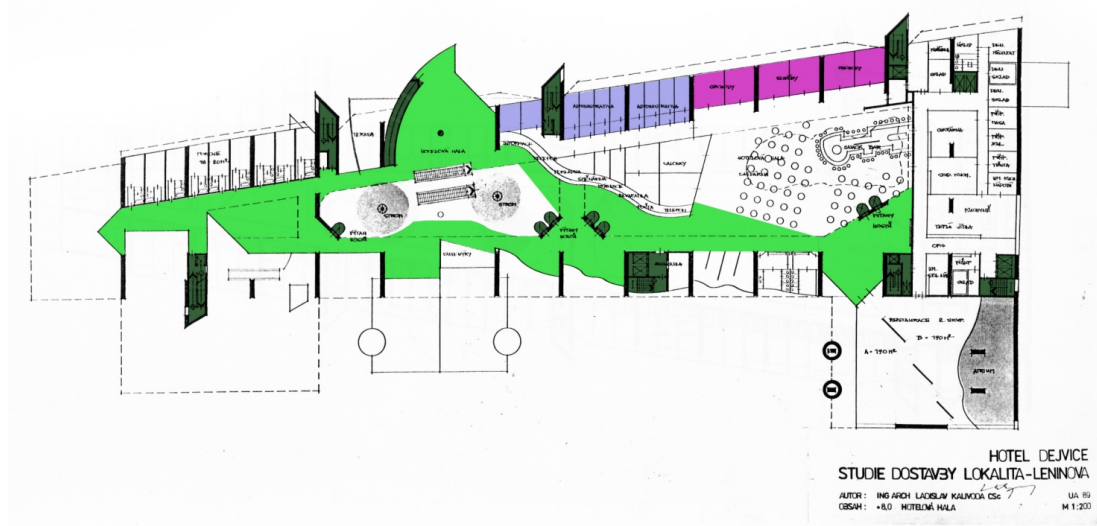
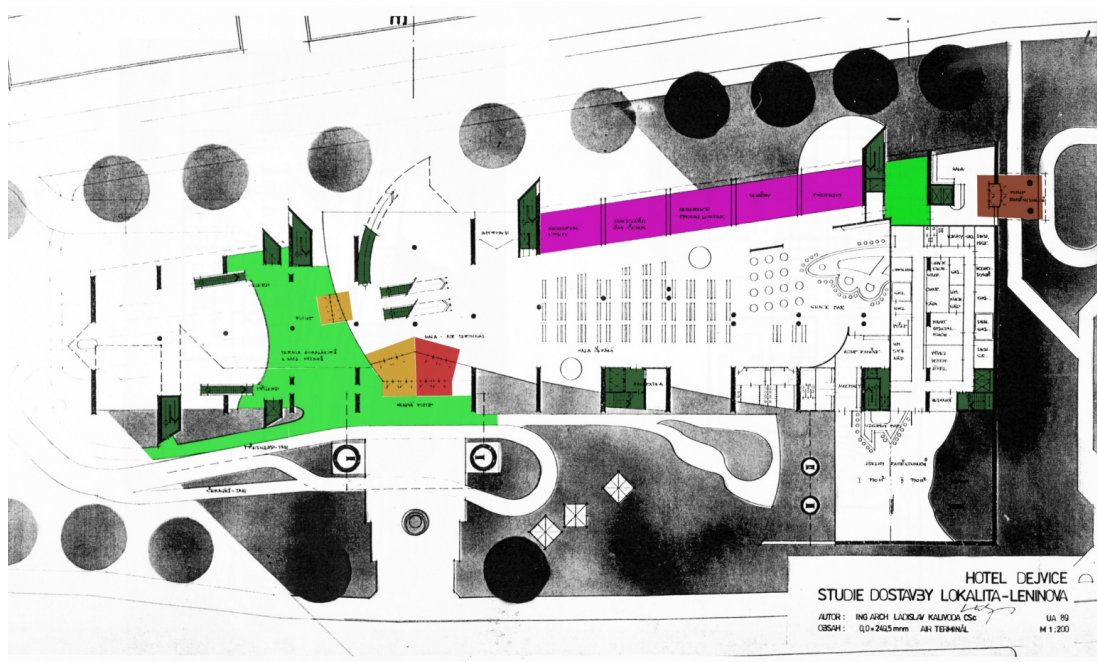
Investor: svaz architektů

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

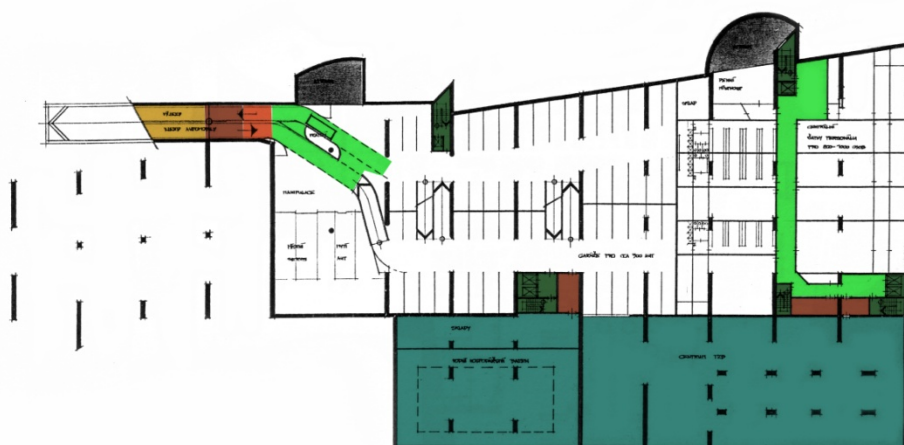

Hotel Dejvice – dostavba lokality Leninova

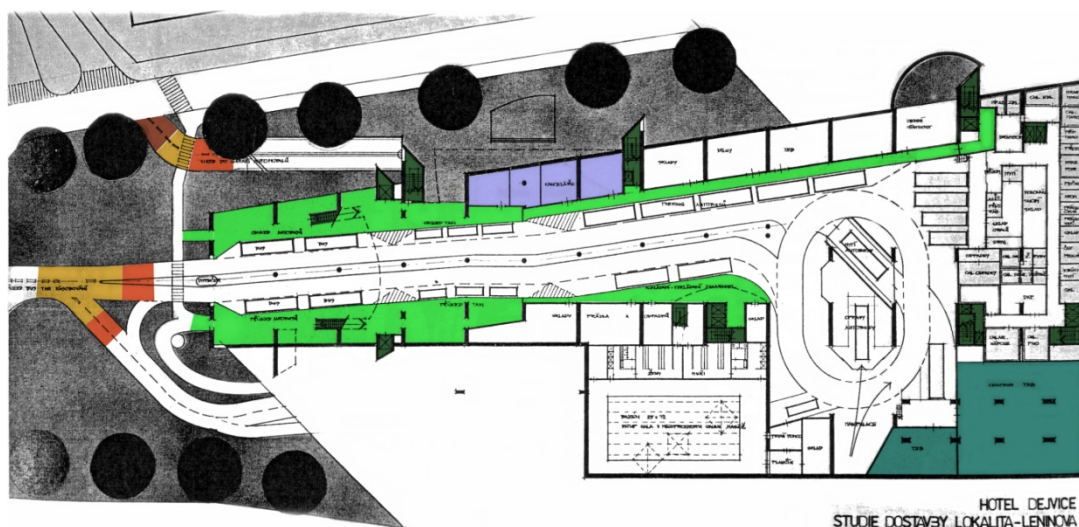

- Funkční a provozní schéma**
- Komunikace vodorovné
 - Komunikace svislé
 - Označení vstupů, vjezdů**
 - zaměstnanci
 - uživatelé
 - veřejnost
 - zásobování

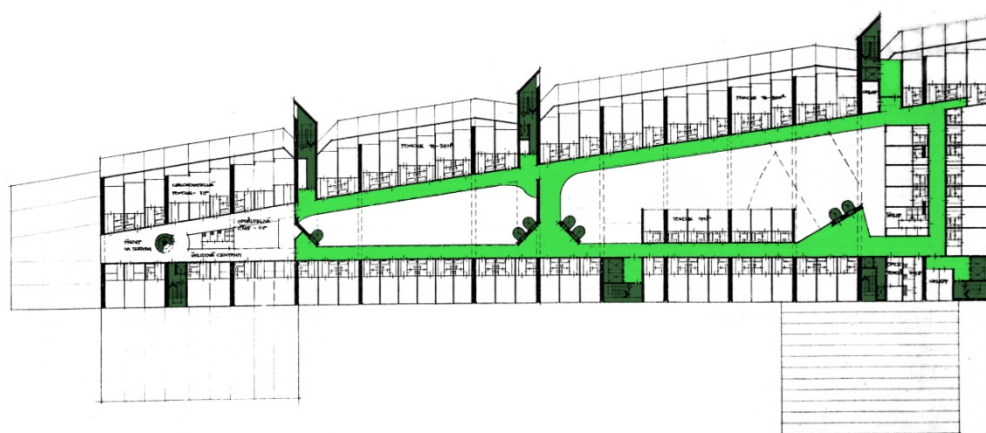
- Základní funkční celky**
- bytové jednotky
 - administrativní prostory
 - domovní vybavení
 - technická zařízení budov
 - výuka
 - Prodejní plocha

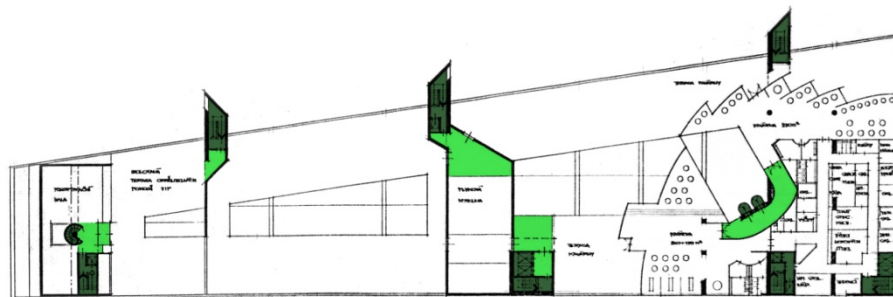
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALNICA CSc.
OBŠAH : ÚVODNÍ AŽ GŘEŠE, ... KIS SÚPÍN
ÚA 55
M 1:200

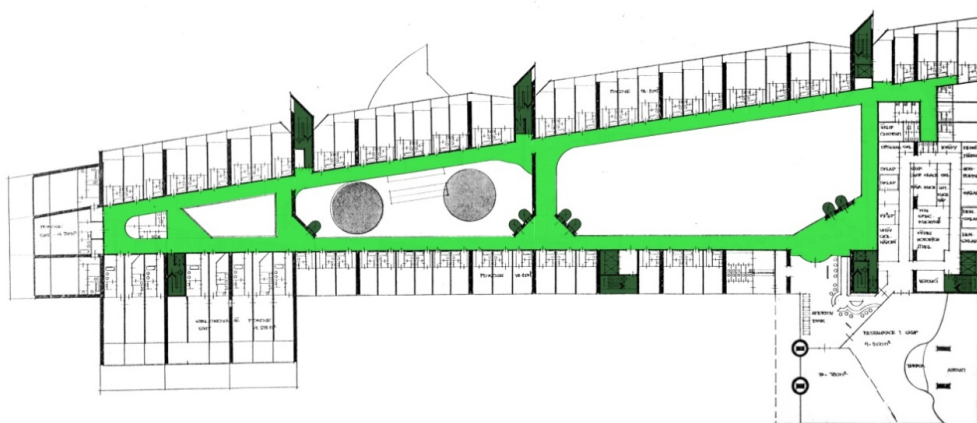
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALNICA CSc.
OBŠAH : ÚVODNÍ AŽ GŘEŠE, ... KIS SÚPÍN
ÚA 55
M 1:200

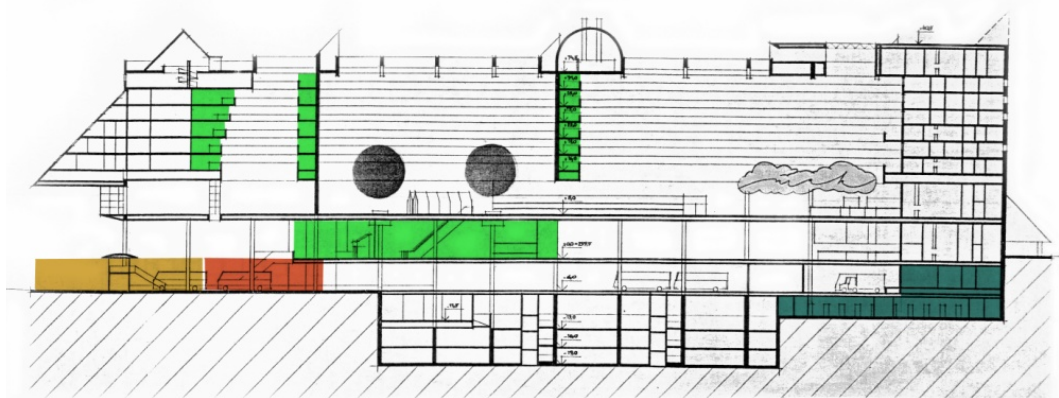
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALNICA CSc.
OBŠAH : ÚVODNÍ AŽ GŘEŠE, ... KIS SÚPÍN
ÚA 55
M 1:200

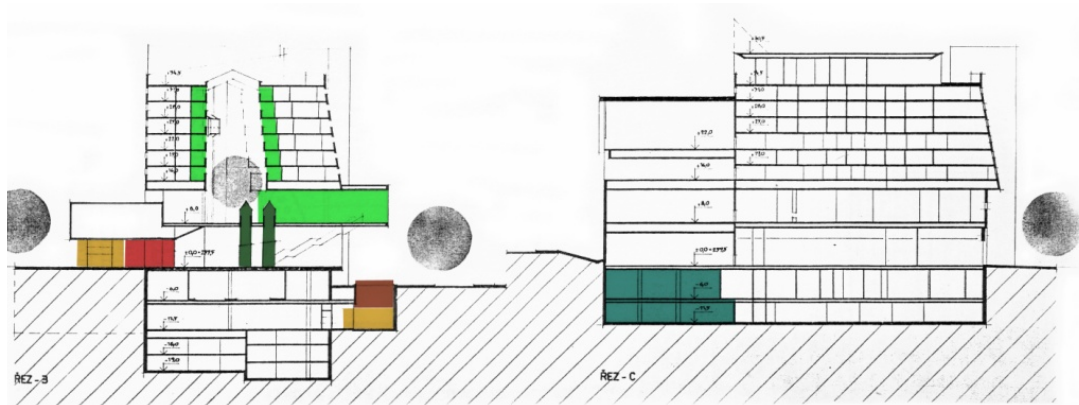
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LUDSLAV KALNODA CSc.
OBSEK : STŘECHA-KUCHAŘNA • JOL • VÝSTAVNÍ
ÚV. 95
M 1:200

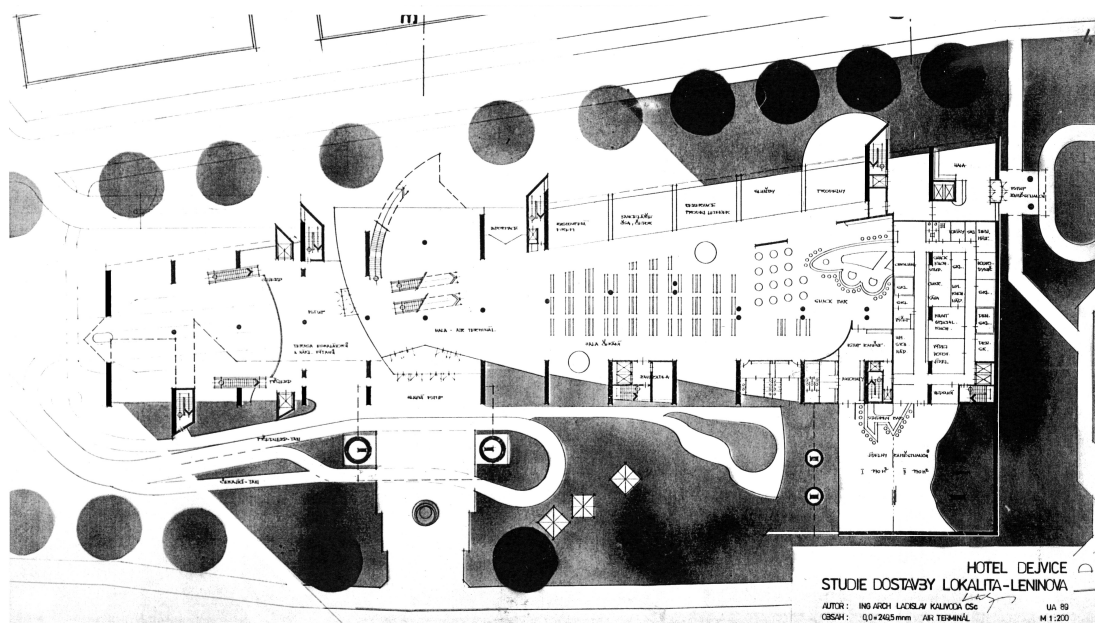
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LUDSLAV KALNODA CSc.
OBSEK : HŘ. • VÝSTAVNÍ FUNKC. • RESTORACE
ÚV. 95
M 1:200

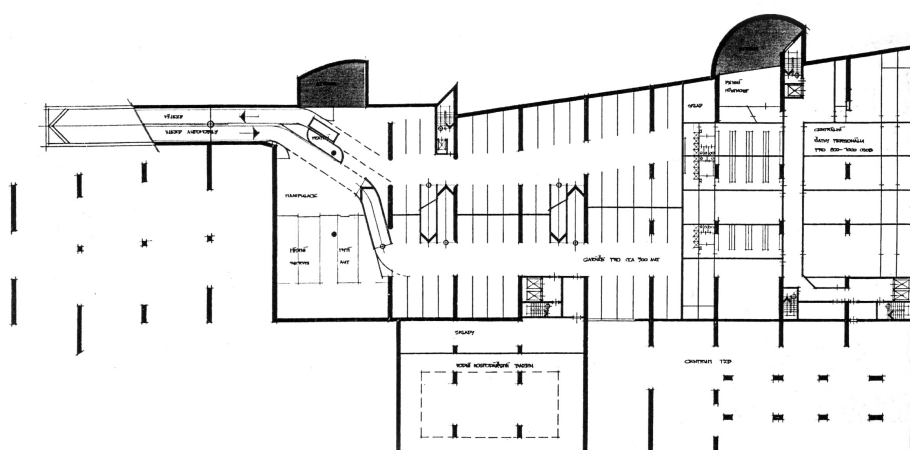
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LUDSLAV KALNODA CSc.
OBSEK : DEZ. A
ÚV. 95
M 1:200

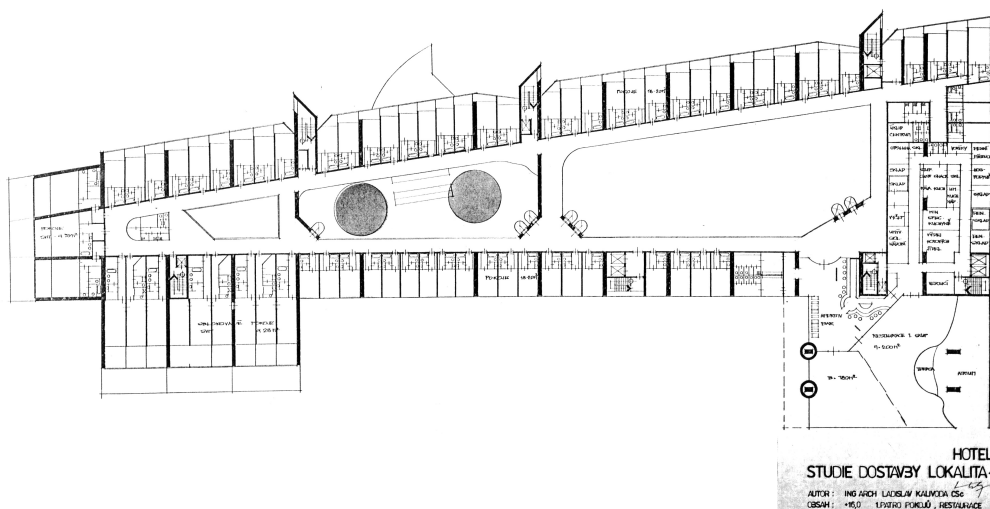
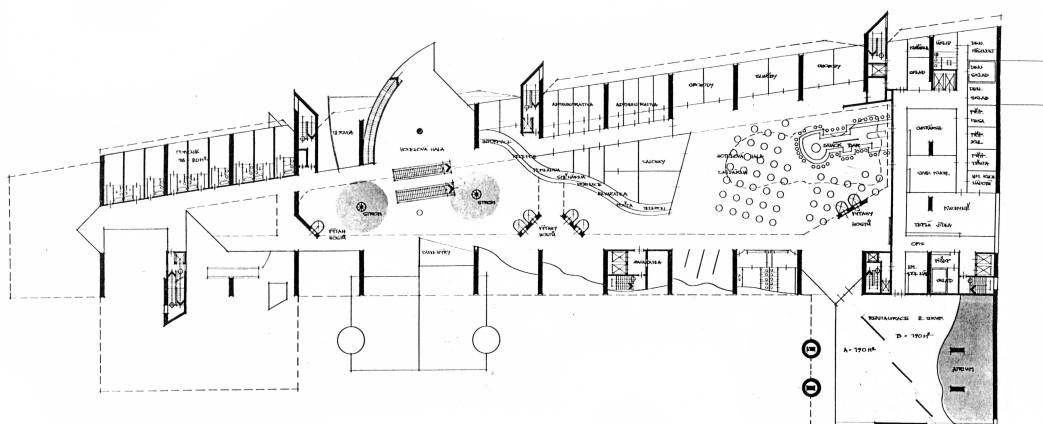
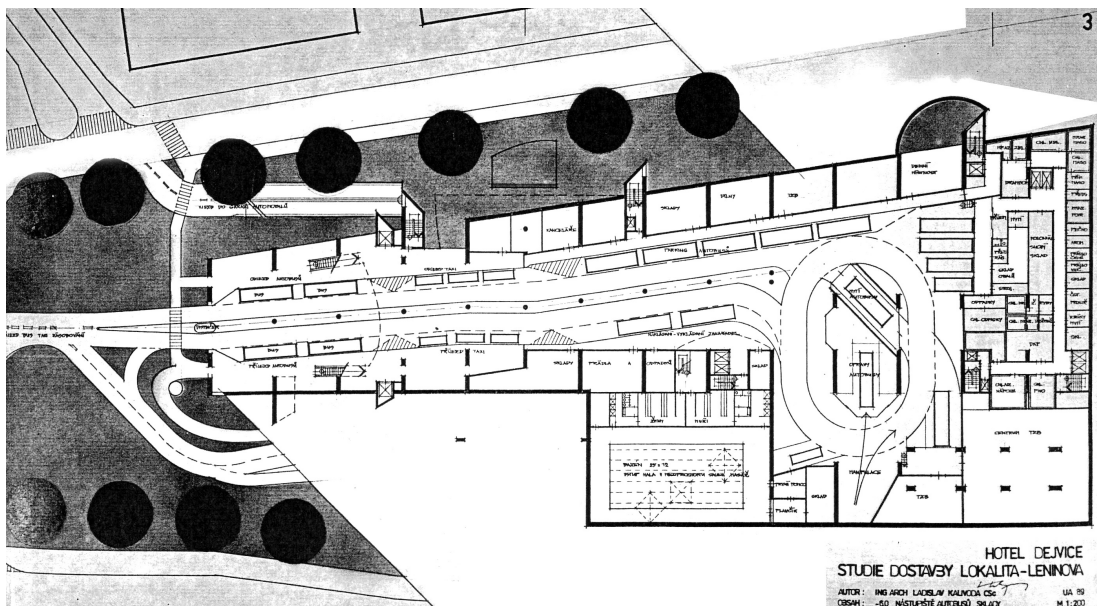
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALVODA CSc
OBŠAH : REZ - B, C
ÚV. 89
M 1:200

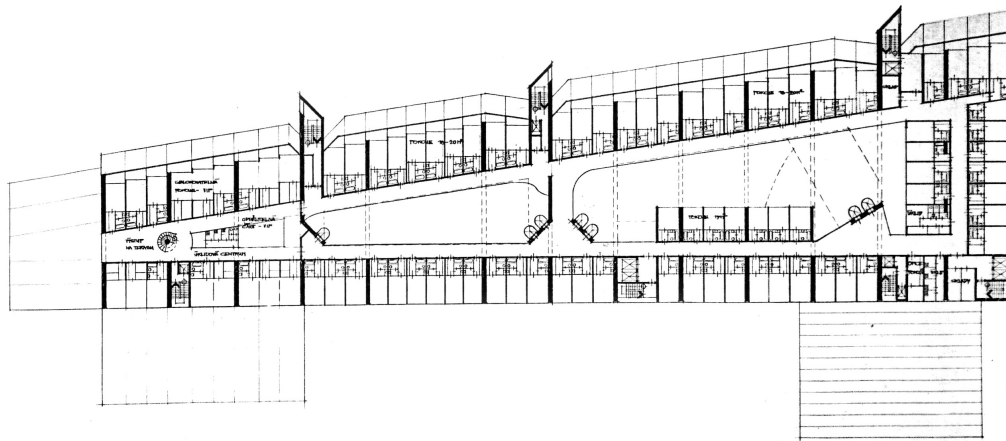

HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALVODA CSc
OBŠAH : ÚV + 24x25 mm JAR. TEPLOVÝ
ÚV. 89
M 1:200

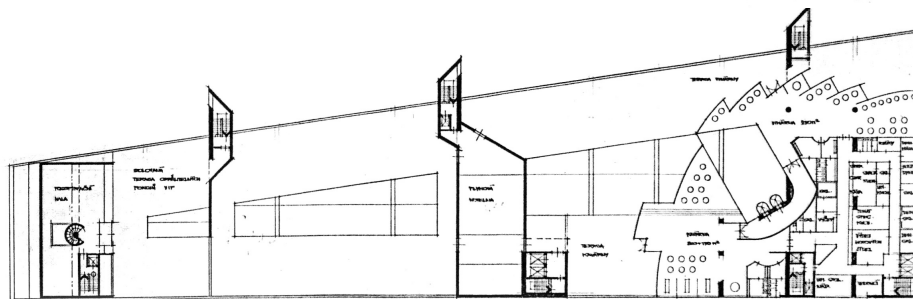

HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING ARCH LADISLAV KALVODA CSc
OBŠAH : ÚKONENÍ-15 GRAF. - 10x5 SÁMKY
ÚV. 89
M 1:200

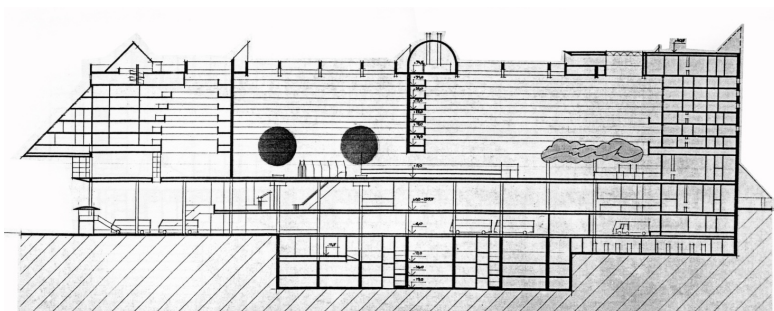

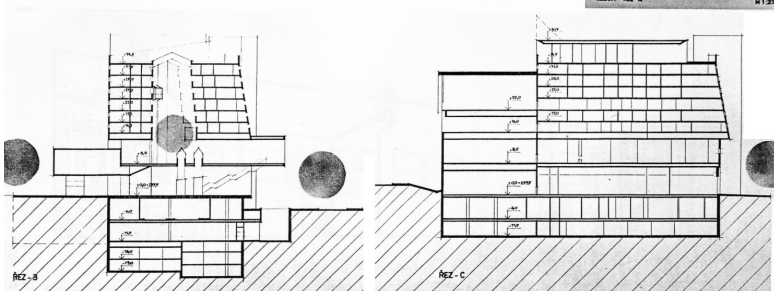
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING.ARCH. LADISLAV KALANCOVA CSc.
OBJEM : 4200 POBEMEM PRATKO POKOJU
USA 59
M 1:200

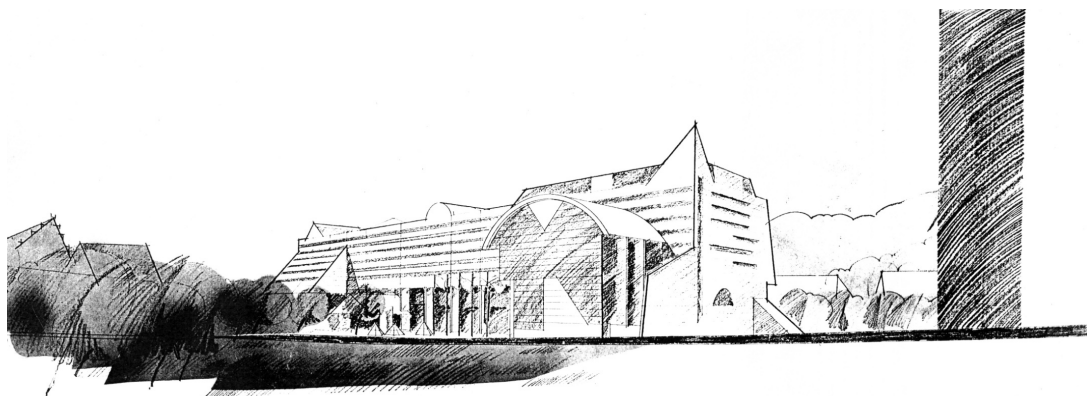
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING.ARCH. LADISLAV KALANCOVA CSc.
OBJEM : STRECHA-KUKURNA +30.5 -VRAJANA
USA 59
M 1:200

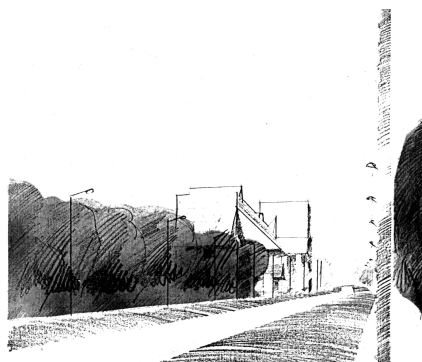
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING.ARCH. LADISLAV KALANCOVA CSc.
OBJEM : REZ. A
USA 59
M 1:200

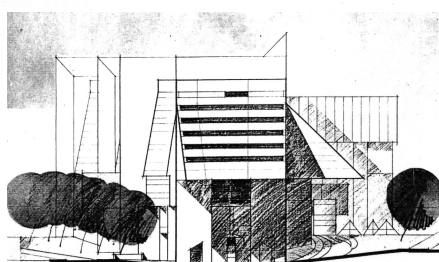
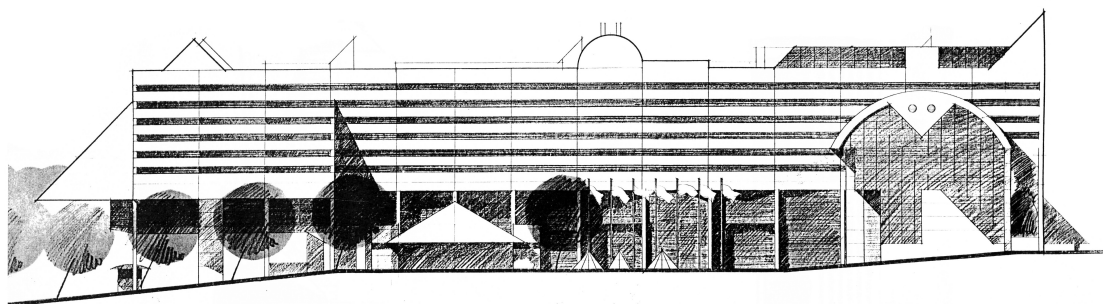
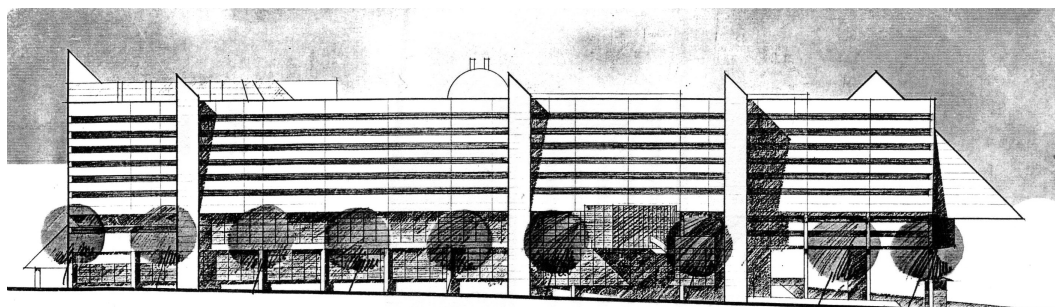
HOTEL DEJVICE
STUDIE DOSTAVBY LOKALITA-LENINOVA
AUTOR : ING.ARCH. LADISLAV KALANCOVA CSc.
OBJEM : REZ. B,C
USA 59
M 1:200

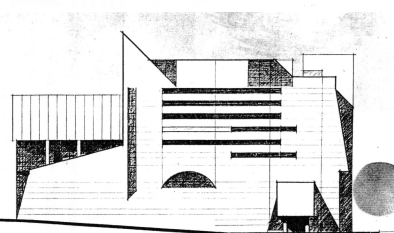
HOTELOVÁ HALA

UL. LENINOVA

VÝCHOD

ZÁPAD

A. Účel a funkce

Byla to Úkolová akce, zadaná Svazem architektů a odběratelem byl ONV Praha 6. Akce měla cíleně prověřit možnosti v kombinaci a velikosti provozů, jako je terminál ČSA spolu se specializovaným hotelem. Část mohla být věnována administrativě a měla zde být ukončena autobusová doprava, která již neměla dojíždět v takovém rozsahu na „kulaté“ - na Náměstí VŘSR.

B. Místo stavby

Architektonická studie se zabývala možnostmi vybraného pozemku. Byl to pozemek východně od stávajícího objektu Hadovka, tedy směrem k dnešnímu Vítěznému náměstí. Současně leží jižně od hlavní dopravní komunikace, od bývalé ulice Leninova. Dejvice, Praha 6.

C. Charakteristika (zadání)

Požadavkem zadavatele bylo prostorové a plošné prověření dané lokality, a daného pozemku. Především možnosti lokalizace autobusového terminálu ČSA, kde by končily autobusy spojující Prahu 6 s letištěm a ukončení ostatní autobusové dopravy obecně. Možnost odlehčit dopravně přetíženému náměstí VŘSR (dnes Vítězné náměstí). Současně zde měla vzniknout poměrně velká kapacita hotelu ČSA s velikostí cca 1000 hotelových lůžek, hotelových pokojů v různých cenových úrovních a s odpovídajícími hotelovými plochami. To vše s ohledem na předpokládané rozšíření a zvětšení kapacity stávajícího mezinárodního letiště Praha.

Záměr autora bylo navrhnout na vjezdu do Prahy výrazný architektonický objekt, a to jak velikostí a členěním hmoty, tak zajímavým členěním fasád. Objekt, který se stane jakousi pomyslnou bránou ke vjezdu do prostorů Prahy 6. Nadzvednutá, odlehčená hmota objektu směrem ke „Kulatému náměstí“ má evokovat spojení s funkcí letecké dopravy, stejně tak, jako převažující pásová okna hotelových prostorů a hotelových pokojů.

Přístup zákazníků a návštěvníků je směrem od Leninovy třídy do terminálu, administrativy i hotelu.

Do přízemí - 1.NP, s návazností na suterén jsou směřovány veškeré vjezdy.

Tzn. pro autobusy, zásobování, osobní automobily hostů a personálu, taxislužba. To vše je následně rozděleno na odpovídající rampy a sjezdy. Nad tímto prostorem je umístěn terminál ČSA s velkým čekacím prostorem, občerstvením a ostatními službami.

O podlaží výše navazuje podlaží hotelové haly, která je otevřena přes všechna podlaží hotelu a je osvětlena z vrchu prosklenými světlíky. Do tohoto otevřeného prostoru jsou zavěšeny technické artefakty připomínající leteckou, či vzduchoplaveckou dopravu – balóny, vzducholod', letadla.

Blok restaurací a vináren je situován nad sebou v západní části celého objektu.

C.1. 1.NP – přízemí, nástupní a současně, do určité míry, veřejná část

- závětrí, zádveří – hlavní vstup
- hala terminálu ČSA
- venkovní komunikační terasa
- snack bar
- sociální zařízení
- jídelny zaměstnanců
- hlavní kuchyně
- vstup zaměstnanců

C.2. 2.NP – 1.patro – hotel, propojení z haly ČSA eskalátory, výtahy

- hotelová hala, recepce, snack bar
- administrativa hotelu
- prodejny
- restaurace 2.cenové skupiny
- kuchyně s příslušenstvím
- hotelové pokoje

C.3. Typické podlaží – hotel

- pokoje hostů ve variantách
- otevřená vnitřní hala

C.4. Střecha – hotel

- vinárny
- kuchyně minutková
- vip prostory
- zelené terasy

C.5. 1.PP – suterén, autobusy

- příjezd a parkování autobusů
- opravy, mytí autobusů
- příjezd, parkování taxi
- administrativa, sklady

- bazén, šatny
- sklady a přípravný kuchyní

C.6. Typický PP – suterén, auta

- parking osobních vozů
- tzb objektu

D. Konstrukce – byla navržena monolitická betonová, skeletová s výraznými nosnými rámy a konzolami, obvodové stěny v montovaném systému.

Střecha plochá, částečně zatravněná, zelená, ale s převážně pochozí úpravou.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

K prověření byl zvolen volný pozemek, sousedící s rušnou komunikací směrem na letiště, určený k zástavbě. Byl to pozemek východně od stávajícího objektu Hadovka, tedy směrem k dnešnímu Vítěznému náměstí - požadavky nové.

E.2. Zadávací podmínky investora

Zadavatel požadoval objemové prověření možnosti zástavby pozemku a zjistit, jak veliký objekt maximálně v daném prostředí je možný a ještě únosný. Náplň: terminál ČSA, hotel pro ČSA, stravování.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání podmínek bylo formulováno na začátku architektonických prací. Tak, jak probíhala práce na zakázce, byly konzultovány názory a pohledy jednotlivých partnerů na straně zadávacího orgánu k formulované problematice zadání a k možnostem a rozsahu jeho naplnění.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky, vztažené k nárokům jednotlivých provozů se promítaly do jejich funkčních vazeb a určovaly velikosti potřebné pro tyto jednotlivé provoz. Formulovaly možnosti architektonického řešení interiéru a současně i ovlivnily velikost celkové architektonické hmoty.

E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Konstrukce zde byla podřízena typologickým a funkčním požadavkům stavby

tak, aby byly splněny požadavky navrhovaného objemu stavby, různorodost jejího vnitřního řešení a možnosti vzájemných vazeb těchto provozů. To vše použitý, navržený atypický konstrukční systém umožnil.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Základní požadavky byly formulovány a upraveny v předaných podmínkách zadavatele. Podstatou zadání bylo ověření možností pozemku a jeho maximální exploitation. Po předání díla zadavateli již žádné schvalovací řízení nenastalo.

Byly dodrženy ostatní běžné požadavky dané normami ČR.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Zadavatel spolu s odběratelem zpracovanou architektonickou studii převzali formou projednání. S předaným dílem a jeho kvalitou byli spokojeni.

Předložený návrh splnil vstupní požadavky zadavatele, formulované při zahájení architektonických prací. Studie se tak stala podkladem pro další jednání o způsobu a rozsahu využití daného pozemku.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné další posouzení, ani projednání nebylo provedeno.

H. Závěr

Zpracovaná a předaná architektonická studie prokázala možnost zástavby předmětného pozemku a stala se podkladem pro další jednání o jeho využití. Ukázala, že je zde k zastavění pozemek s poměrně velkým objemem možné zástavby. Dále, že jedním ze zásadních problémů je řešení a důsledné projednání odstupů od stávající bytové zástavby v ulici Velvarská a řešení hmotových vztahů se stávající zástavbou, především s objektem Hadovka.

Typologické požadavky umožnily splnění poměrně složitých vztahů mezi značně nesourodými funkčními částmi v interiéru navrhované budovy.

Dílo nebylo realizováno.

ČS. PAVILON EXPO 92 V SEVILLE

5.1.5

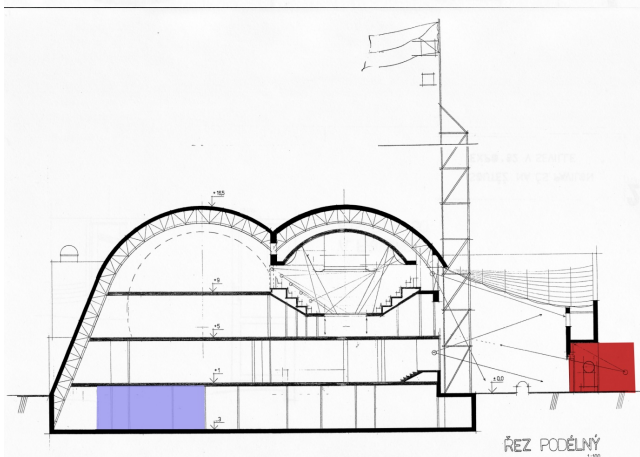
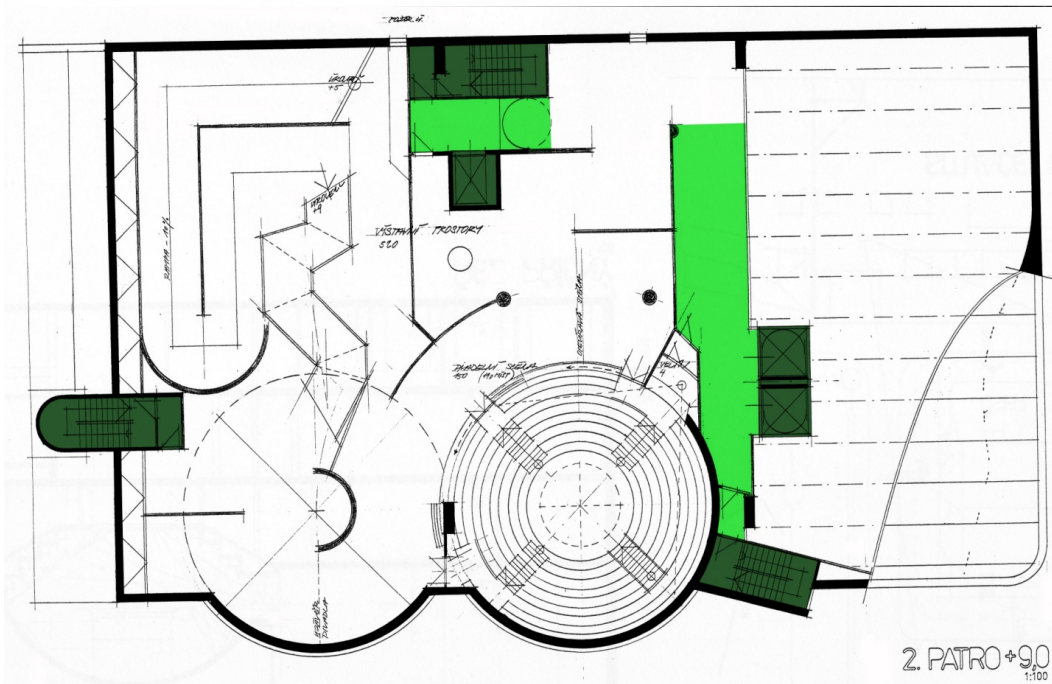
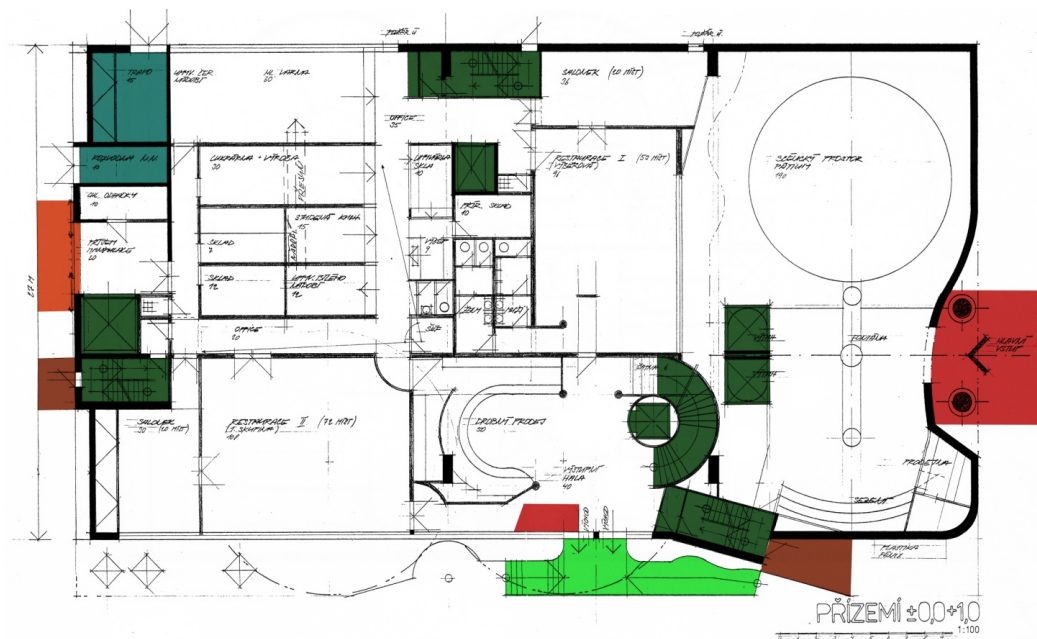
architektonická soutěž – 1990

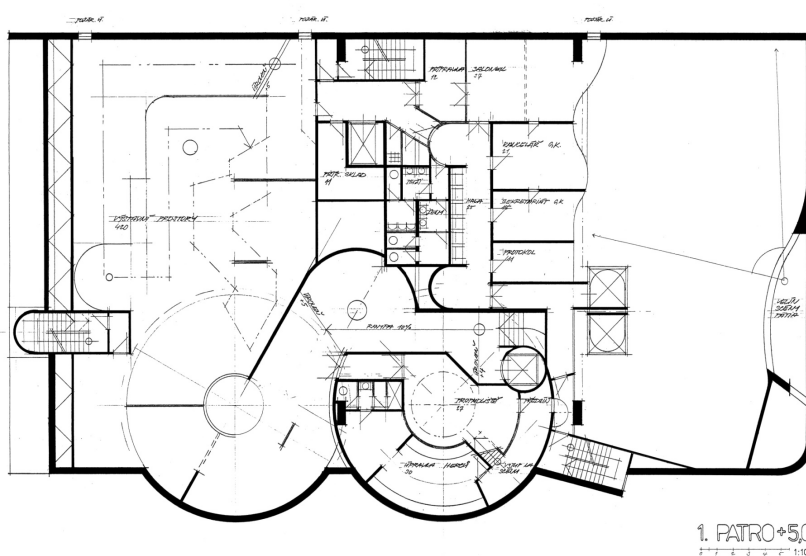
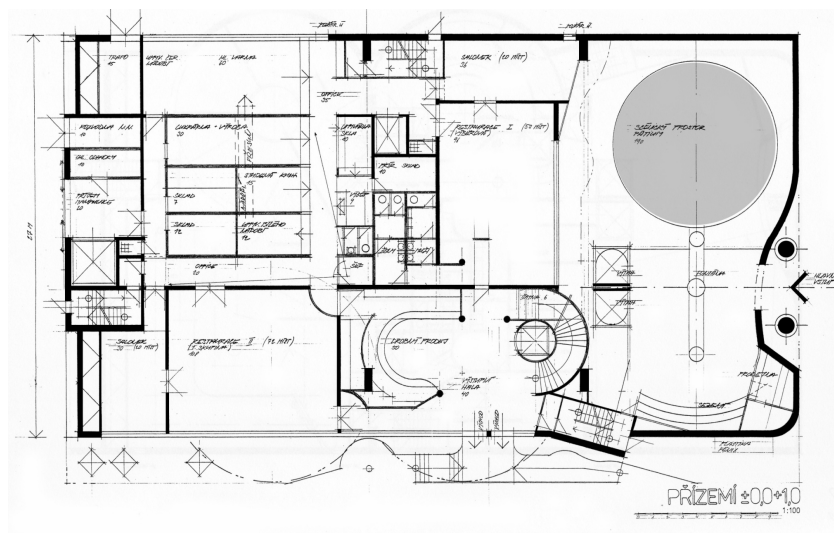
Adresa umístění: Sevilla, Španělsko

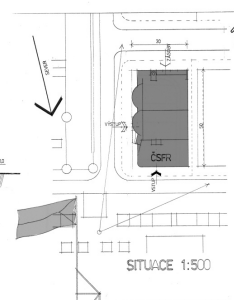
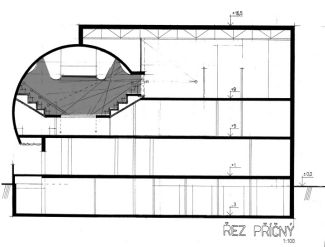
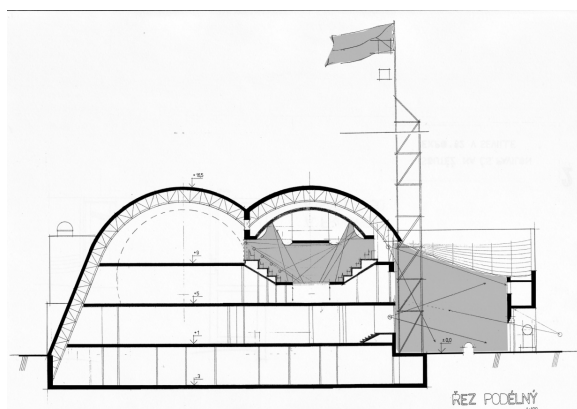
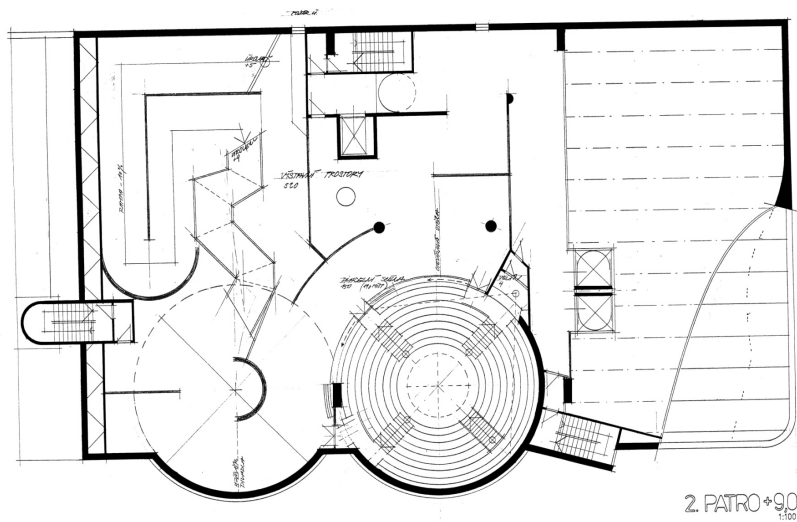
Investor: anonymní architektonická soutěž

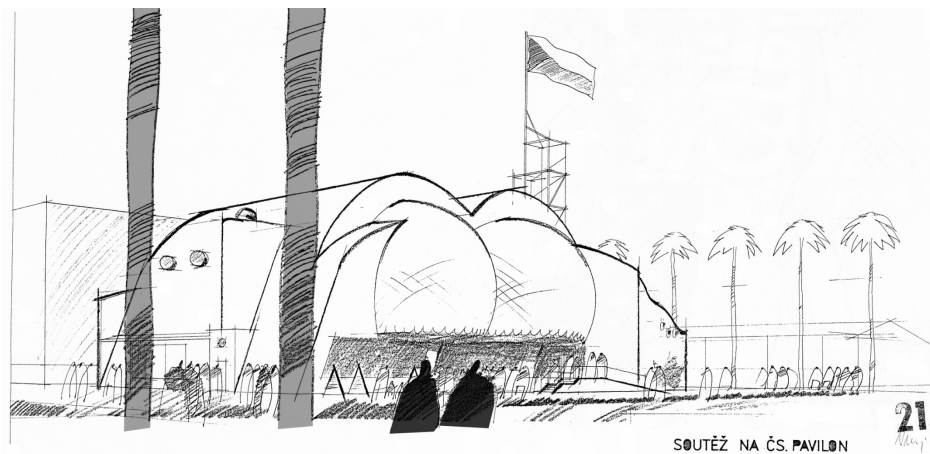
Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

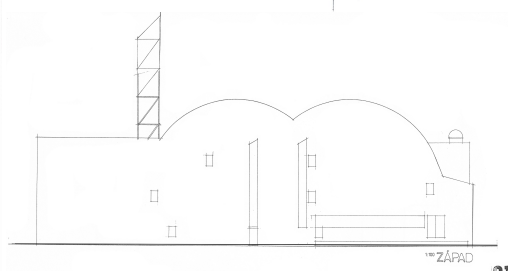
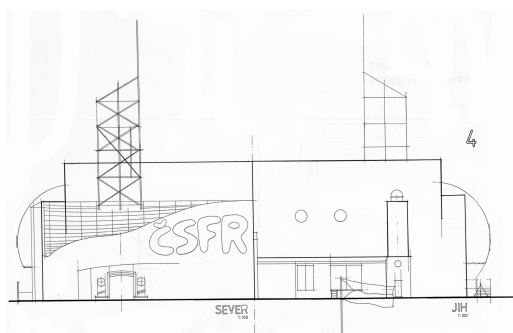
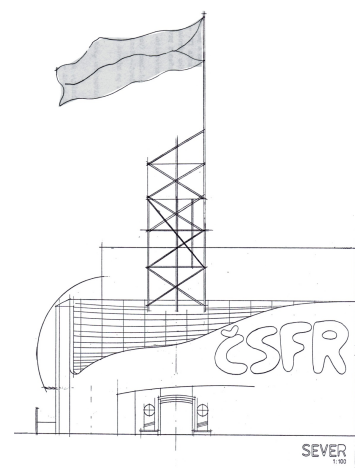
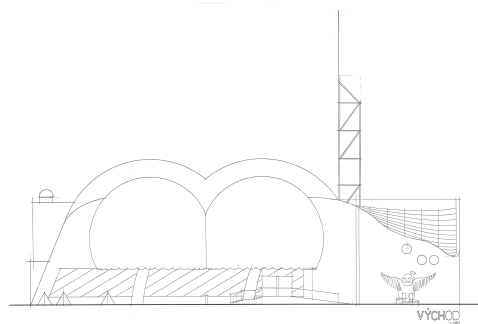
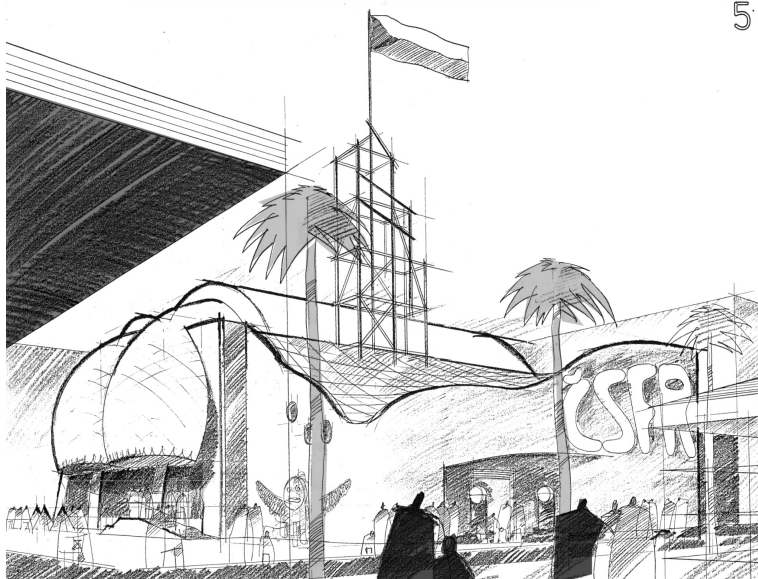

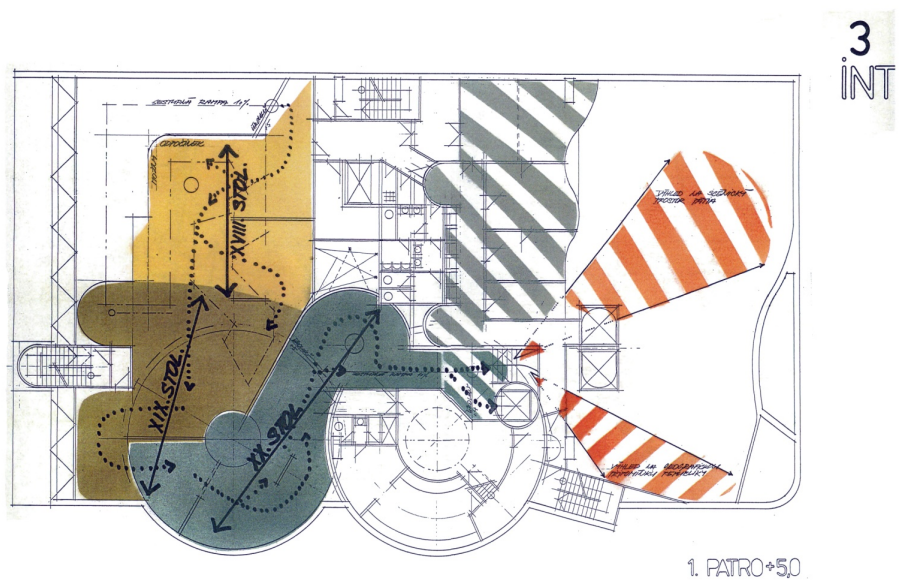
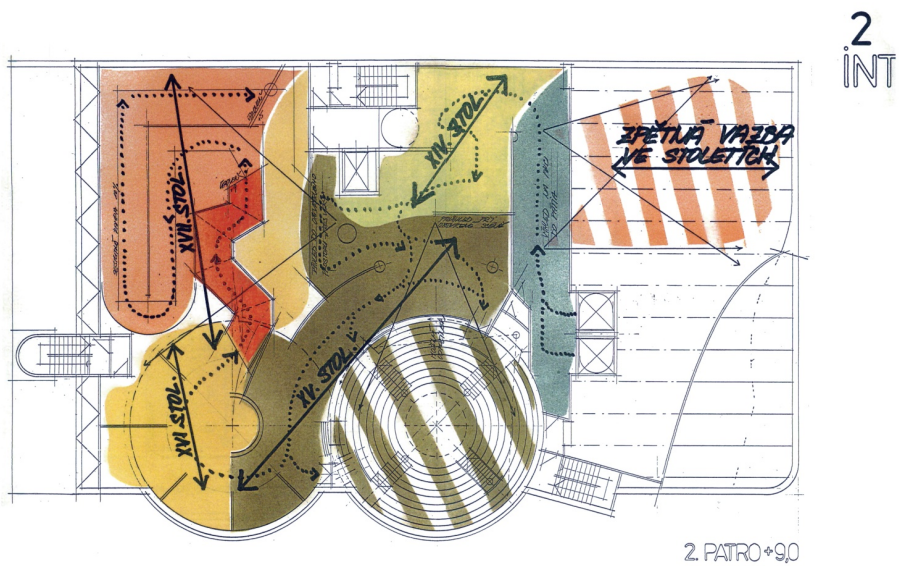
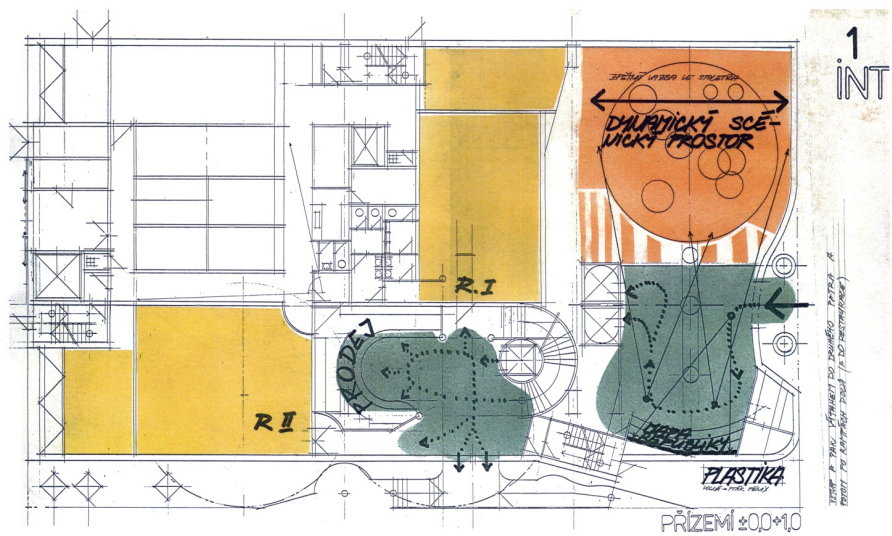

5

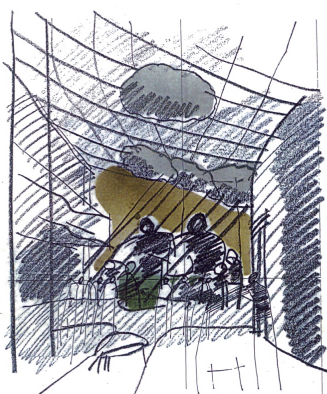

VIKEND Z LIPNJA - 90 URAZNE
 OVAJNAJ PROSTOR, VESTOVANJE
 PAVLENA - MOKROVAZ VIKEND
 "PILIS STOLET"
 "STOLNJA" "PILIS" "A" "ORINE
 MOK" "PILIS" "MOK" "DO MOK"
 "A" "PILIS" "PILIS" "A" "DO
 "MOK"

[illegible]

KODOVANÝMI PROGRAMY → JAKO KONKRETNÍ
 EXERCISE
 VYKONÁVÁ ŠTUDENT 3 ZÁKLADNÍ PROBLEMY A
 TAKÉ NEKONKRETNÍ VARIANTY PROGRAMŮ
 A DOPROSTÁVÁ JEHO ZÁKLADNÍ KRAJINOU
 PROVOZ
 VYKONÁVÁ KONKRETNÍ, JAKO KONKRETNÍ A.T.P.

SOUTĚŽ NA ČS. PAVILON
EXPO '92 V SEVILLE

DYNAM. SCÉNIC. PROSTOR

LEKCIJE ZA ZAKLADNIŠTE PROJEKTOVAN
ZNAJ SVOJE - ALIŠKOV KOLEKCIJA
DOJE LUKOM ZA ZAKLADNIŠTE
ZNAJ IŠ FUNKCIJA (1970 A. KOLEKCIJA, ZNAJ
IŠ, POKAŽI ZNAJ OVIŠKOV, ZAKLADNIŠTE
IŠ, KOLEKCIJA ZAKLADNIŠTE

SOUTĚŽ NA ČS. PAVILON
EXPO '92 V SEVILLE

A. Účel a funkce

Zadáním anonymní architektonické soutěže bylo navrhnout výstavní pavilon pro Československou federativní republiku na světové výstavě Expo 92 v Seville. Nedílnou součástí návrhu byly další části: libreto výstavy, průvodní zpráva, ekonomický propočet, síťový graf realizace.

Vymezený pozemek v Seville o velikosti 30 x 50 m s podélnou osou směřovanou přibližně sever – jih.

B. Místo stavby

Světové výstaviště - Sevilla, Španělsko.

C. Charakteristika (zadání)

Soutěžní návrh předložil výstavní pavilon s jednoduchým, ale výrazným členěním hmoty celého pavilonu. Ze základního objemu jednoznačně vystupovaly dva oblé, převýšené prvky, jakési vlny přes celou hloubku půdorysu, které pozvolna klesaly hmotou lanové střechy ke vstupnímu portálu. Z boku těchto dvou prostorových vln vystupují opět dvě polokoule, které napomínají tvar dvou vzrostlých listnatých stromů. Je to předložená alegorie republiky a současně technický, stínící prvek u výstupu z objektu.

Snahou autora bylo jednoduchou a přitom netradiční formou připomenout schéma naší republiky – tedy ČSFR, kdy akcent je na spojení dvou samostatných celků – České republiky a Slovenské republiky. Vyjádřeno v plastické zkratce: dva košaté stromy v jednom hmotovém celku, pod jedním výrazným stožárem a s jednou státní vlajkou. . Barevnost: objekt světle šedý, „stromy“ přecházející do zelené, nápis ČSFR a střešní plachta patia žluté. Skla zatónovaná. Důležitá je i orientace pavilónu ve slunné a sluncem často rozpálené Seville. Hlavní vstup návštěvníků je od severu a hlavní výstup je situován k východu, tedy ke světovým stranám, které budou ochráněny před nejpálčivějšími slunečními paprsky.

Výrazným způsobem byl navržen pohyb návštěvníků vnitřním prostorem pavilónu. Po vstupu do pavilonu se návštěvník ocitl v převýšené hale, které dominovala otevřená scéna. Na scéně byl v různých alegoriích připomínán věčný boj lidstva o svobodu a demokracii. Divadlo zde hraje stále se nafukující

A opět splaskávající, posuvné a různě zvedané sochy o velikosti 2,0-8,0 metrů. Scéna je doplňována „počasím“ za použití opět různě se nafukujících a vyfukujících mraků, umělého deště a bouřky – vždy až po vyjasňování a až úplné – vítězné slunečno. Audiovizuální projekce.

Následně je návštěvník vyvezen výtahem do nejvyššího podlaží a po klesající rampě prochází celým výstavním prostorem pavilónu – prochází dějinami českého národa od 14. století do současnosti, tedy především do roku 1989, do období sametové revoluce. Na své cestě návštěvník mine centrickou divadelní scénu, využitou jako součást předvádění a končí ve výstupní hale s prodejem suvenýrů a s možností vstoupit a odpočinout si ve dvou restauracích.

Libreto.

Autor byl veden ideou ukázat specifiku na vývoji našich národů v centru Evropy – na takřka trvalé prosazování humanitních myšlenek. Tato snaha, na rozdíl od většiny ostatních národů, se stává vážnou záležitostí, záležitostí málem všeho lidu. Například Chelčický a prosazování názoru Jednoty bratrské....., T.G. Masaryk a jeho proklamace: „humanita- toť náš národní program, program Dobrovského, Palackého, Havlíčka, Komenského, Jiřího z Poděbrad, Karla IV. i Svatého Václava“.

Na myšlence humanity je tedy postavena celá expozice s tím, že budou připomínána veškerá významná fakta v jednotlivých staletích, ...viz. jejich následný, postupný výčet.

C.1. 1.NP – přízemí, místo nástupu i odchodu

- vstupní hala se scénickým prostorem
- restaurace 1. Třídy se salonkem
- restaurace 2. Třídy se salonkem
- sociální příslušenství
- výstupní hala s prodejnou
- kuchyně se zázemím, ofis
- tzb

C.2. 2.NP – 1.patro, výstava-ukončení, administrativa

- volný prostor haly se scénickým provozem
- administrativa vedení, generální komisař, salonek

- výstavní prostory – zakončení
- sociální zařízení
- zázemí a nástup herců do sálu

C.3. 3.NP – 2.patro, výstava-zahájení

- výstavní prostory – začátek
- divadelní scéna, sál

C.5. 1.PP – suterén

- sociální zařízení návštěvníků (pro vstupní a výstupní halu)
- šatny personálu
- administrativa
- sklady, přípravny kuchyně
- sklady pavilonu

D. Konstrukce

Nosná konstrukce pavilónu je rozdělena na konstrukci zastřešení a konstrukci vnitřních podlaží, vestavěných do objemu, který je vymezen konstrukcí zastřešení a svislým obvodovým pláštěm.

Konstrukce zastřešení je modulově rozdělena do tří přibližně stejných polí 17-20 metrů, hloubka polí je totožná a činí 26 metrů. Na tuto hloubku jsou navrženy ocelové nosné rámy, na které jsou ve dvou polích uloženy obloukové nosníky, v poli pravém je mezi tyto rámy upnuta střecha s lanovou konstrukcí. Její krycí plachta je na bázi plastů a syntetických vláken.

Svislý obvodový plášť je tvořen sendvičovými panely s povrchem z plechů, potažených plastem.

Vnitřní, vložená nosná ocelová konstrukce byla uvažovaná ve dvou variantách – stěnová a sloupová, případně v jejich kombinaci. Stropní konstrukce jednotlivých podlaží byla navržena z ocelových nosníků a desek vybetonovaných na vsz plechy.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Byl to volný prostor výstaviště s místně určenou parcelou a její danou velikostí. Ta byla na jednotném pozemku o velikosti 30 x 50 metrů.

E.2. Zadávací podmínky investora

Zadáním architektonické soutěže bylo navržení výstavního pavilonu pro Československou federativní republiku na světové výstavě Expo 92 v Seville. To znamená navrhnout prostorový objekt, jeho exteriér, ale i jeho interiér tak, aby byly splněny požadavky a podmínky pro umístění zamýšlené výstavní expozice. Přitom návrh expozice, libreto byl součástí podmínek pro odevzdání soutěže.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání soutěžních podmínek bylo jednotné na začátku architektonické soutěže a dále nebyly podmínky zásadně měněny.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky byly pro autora jedním z velmi důležitých podkladů při funkčním návrhu objektu výstavního pavilonu. Jednotlivé rozměry komunikačních pruhů, plošné a prostorové nároky byly těmi skladebnými kamínky, které umožnily navrhnout a přitom současně korigovaly velikost celého vnitřního provozu tak, aby se vešel na požadovaný půdorys dané stavební parcely.

To znamená především šířky provozních pruhů, velikosti jednotlivých provozů a požadované vazby mezi nimi. Netradiční výstavní prostory, rozměry pro restaurační stolování a přípravu pokrmů, administrativa a sklady samostatného pavilonu.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Takové korekce při návrhu pavilónu nevznikly, konstrukce pavilónu byla navrhována tak, aby umístění všech požadovaných provozů umožnila a to i s určitou vůlí a variabilitou.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Veškeré požadavky pro návrh budoucího pavilónu byly formulovány v zadávacích podmínkách soutěže.

Jinak bylo nutné dodržet běžné požadavky dané normami ČR, ale použít i některé předpisy, platné pro zemi realizace.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Dílo bylo odevzdáno v předepsaném termínu. Návrh mého výstavního pavilonu nebyl, bohužel, vybrán mezi vítězné návrhy.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné další hodnocení nebylo provedeno.

H. Závěr

Věřím, že můj příspěvek do řady předložených názorů rozšířil spektrum možných pohledů na způsob propagace naší republiky, přinesl další zajímavé pohledy na představení naší historie v kontextu střední Evropy. To vše motivované silným okamžikem naší sametové revoluce a společného (tehdy ještě možného a předpokládaného) soužití dvou národů v jednom společném státu.

Jako autor věřím, že téma humanity zůstane i nadále součástí našich budoucích dějin.

Odevzdaná architektonická studie splnila svým dispozičním řešením, při využití typologických zásad i všech požadavků, předpoklady, které byly formulovány pro výstavní pavilon a jeho využití.

Dílo nebylo realizováno.

REKONSTRUKCE VILY TRAUB PRO DIPLOMATICKÉ ZASTOUPENÍ EC V ČSFR

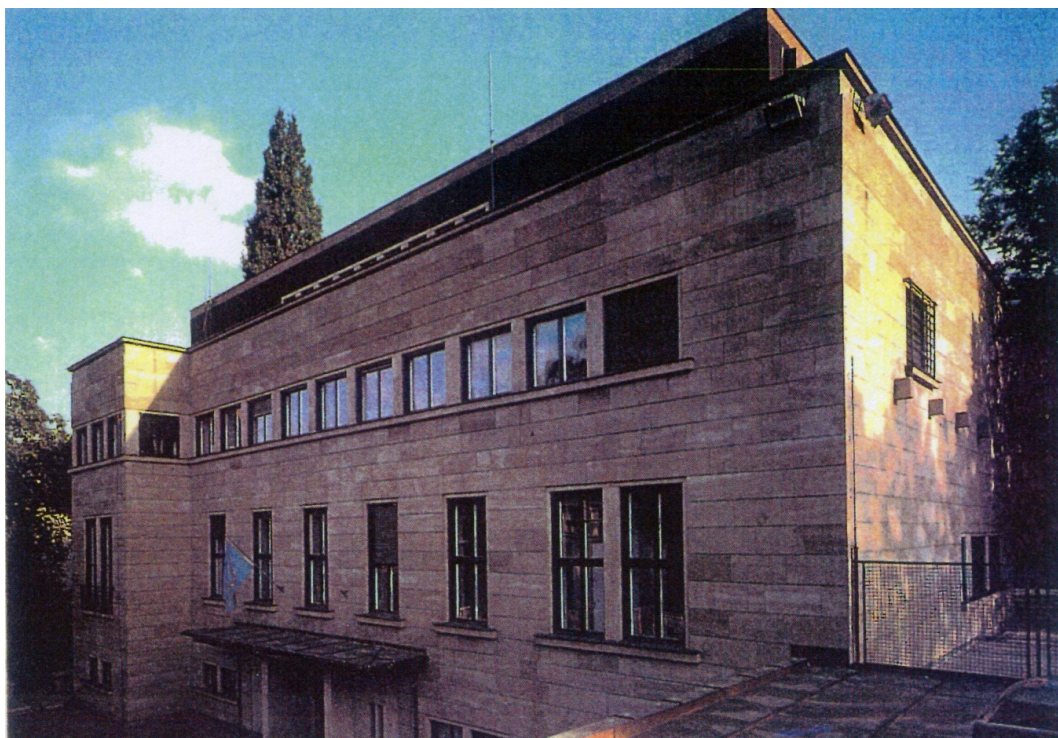
5.1.6

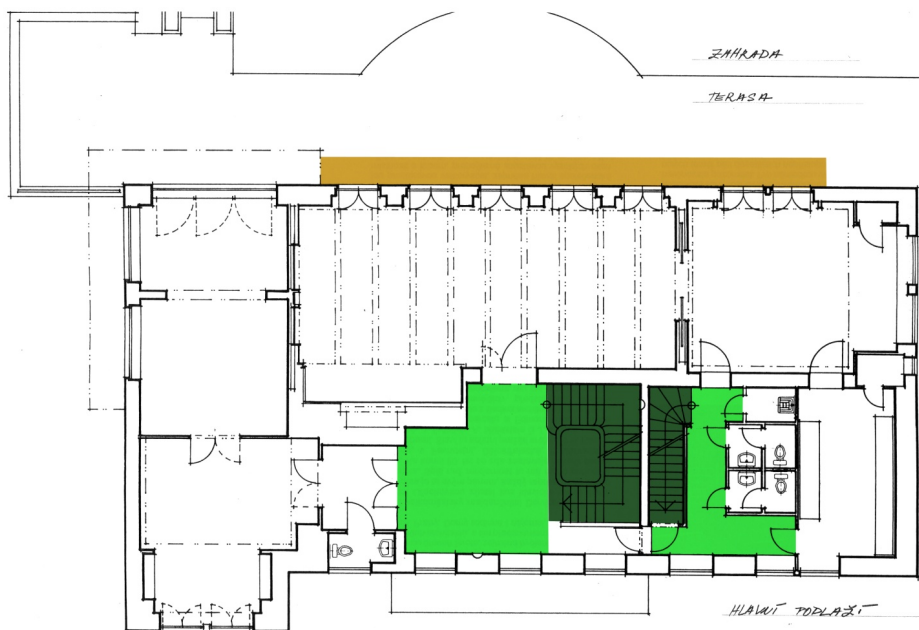
architektonická studie – 1992

Adresa umístění: ul. Pod hradbami, Praha 6

Investor: Správa služeb diplomatickému sboru

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Funkční a provozní schéma

Komunikace vodorovné

Komunikace svislé

Označení vstupů, vjezdů

zaměstnanci

uživatelé

veřejnost

zásobování

Základní funkční celky

bytové jednotky

administrativní prostory

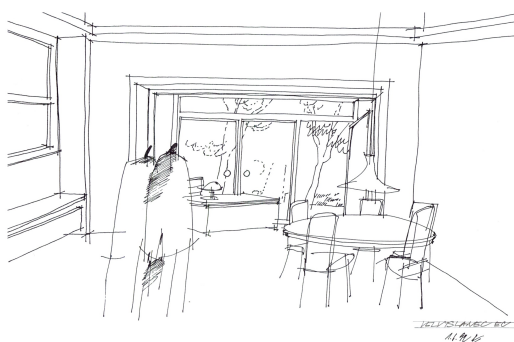
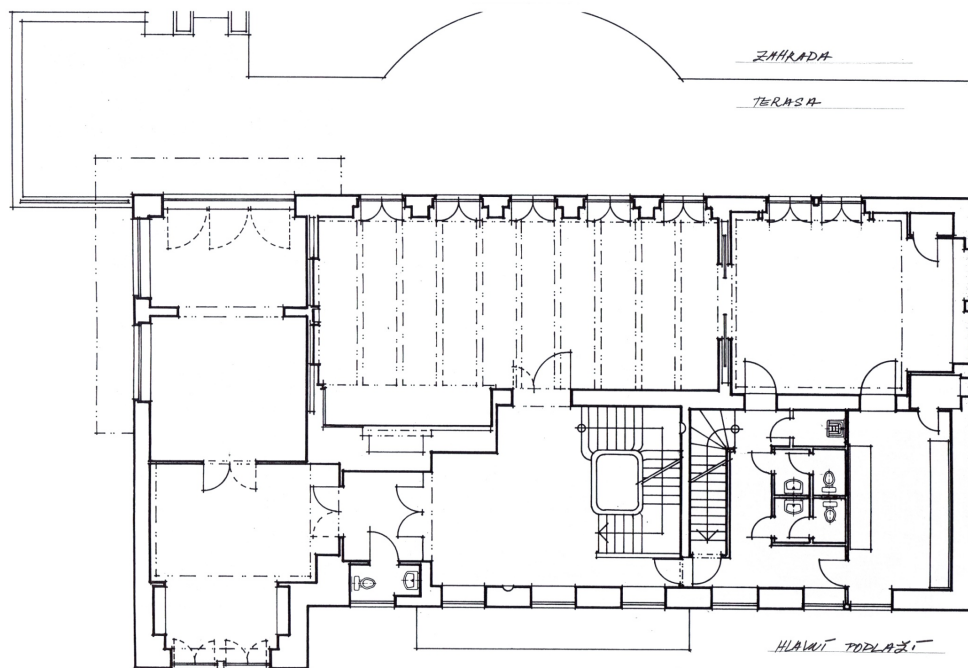
domovní vybavení

technická zařízení budov

výuka

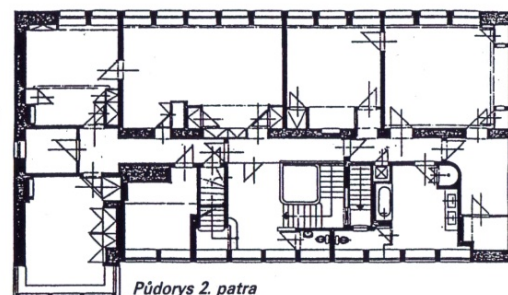
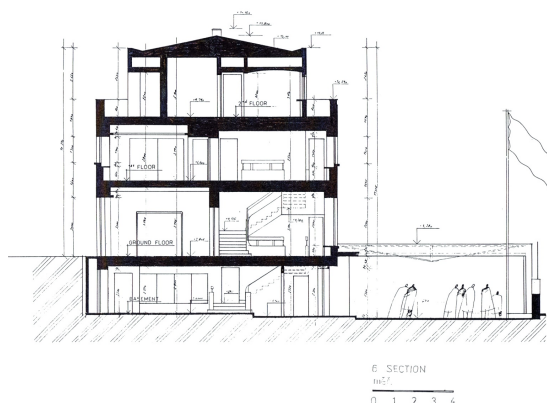
Prodejní plocha

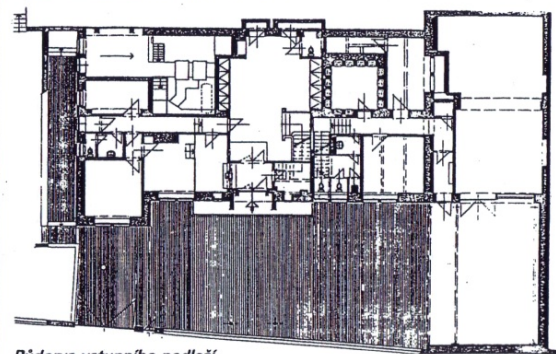

Vila Traub, Pod hradbami 17, Střešovice 658, Praha 6
Investor: Projektový ústav správy služeb diplomatického sboru
Autor rekonstrukce: ing. arch. Ladislav Kalivoda
Projekt: 1991
Realizace: 1992

*Snímky Pavel Štecha
 Reprodukce dobových fotografií z časopisu Innendekoration, 1935
 Miloš Šebek*

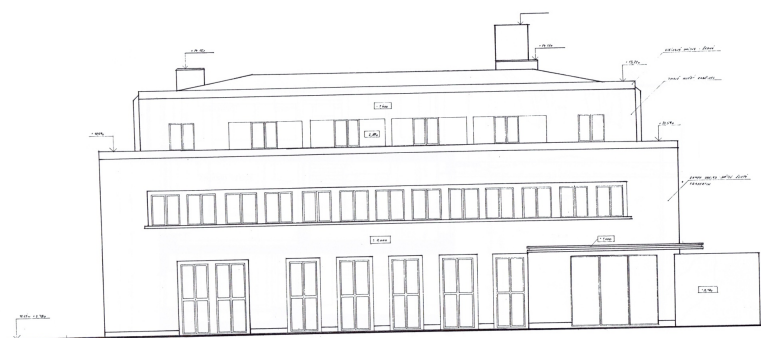
Půdorys 2. patra

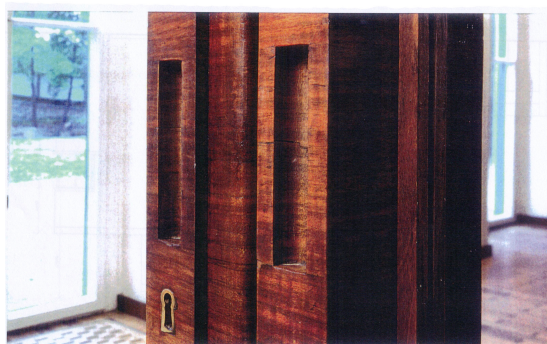
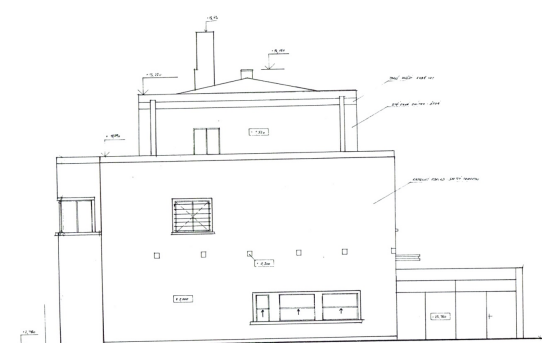
Půdorys vstupního podlaží

7 FRONT ELEVATION
mšp
0 1 2 3 4

9 POHLED JIŽNÍ
mšp
0 1 2 3 4

A. Účel a funkce

Původní, historická budova, rodinná vila majitele Edmunda Trauba, byla realizována roku 1928 významným německým architektem Bruno Paulem.

Po válce byla dlouhodobě využívána jako sídlo pro diplomatická zastoupení, např.: Jugoslávie, SSSR, NDR. Nyní měla být využita pro diplomatické zastoupení EC v ČSFR.

B. Místo stavby

Diplomatická lokalita mezi Ořechovkou a Dejvicemi, Praha 6, Dejvice. V návaznosti na ostatní (nyní) diplomatické objekty v této ulici (i tyto objekty byly původně převážně rodinnými vilami), v západní části na průjezdné komunikaci Pod hradbami. S orientací vstupní fasády k severu a hlavní, obytné fasády k jihu, do zahrady.

C. Charakteristika (zadání)

Trochu historie. „Úkolem architektury jest především zvýšiti a zlepšiti všeobecnou úroveň života, zejména bydlení“, viz klub architektů v roce 1925. Na zástavbu poslední volné parcely v této ulici si Edmund Traub, majitel koželužny v Podbabě, pozval z Berlína představitele klasické německé moderny, architekta Bruno Paula. Traubovi ve vile bydleli pouze 10 let do roku 1938 a před nastupujícím fašizmem odešli do ciziny. Po válce se Traubovi sice na čas vrátili, ale dům již přestal sloužit pro rodinné bydlení.

Následovalo dlouhé období, kdy se v užívání střídaly diplomatická zastoupení různých zemí, až v roce 1989, po revoluci, zůstal objekt volný. Řízením osudu zůstal interiér i exteriér v poměrně zachovalém původním stavu.

Nyní měl být objekt využit pro diplomatické zastoupení EC v ČSFR. Tedy požadavek mimo jiné na poměrně rozsáhlou diplomatickou administrativou. A to vše v historickém domě s památkovou ochranou. Bylo proto nutné vyhovět poměrně rozsáhlým požadavkům diplomatů na straně jedné a současně při rekonstrukci historického objektu vyhovět požadavkům památkářů na straně druhé. Jednání s oběma stranami se nakonec ukázalo jako možné, a bylo potvrzeno výsledným architektonickým návrhem.

C.1. 1.NP – hlavní podlaží, původně podlaží obytné s přímou návazností a výstupem do zahrady směrem k jihu. Zajímavostí je zachovaná původní skulptura nad krbem v přijímací hale a technicky funkční spouštěcí prosklená

stěna v kanceláři velvyslance.

Na západní části navazujícího pozemku byl nově opraven původní tenisový kurt.

- komunikační hala
- přijímací, jednací haly
- přípravná recepce
- sociální zařízení
- pracoviště a sekretariát velvyslance kanceláře diplomatické administrativy

C.2. 2.NP – původně pracovny a ložnice

- kanceláře administrativy
- sklady
- sociální zařízení

C.3. 3.NP – původně ložnice, s ochozem kolem celého domu

- kanceláře administrativy

C.5. 1.PP basement – je ze strany ulice Pod hradbami podlažím vstupním s výtvarně zpracovaným schodištěm, na dvoře navazuje prostor nově rozšířených garáží

- zvěťtří, zádveří, recepce a ochrana objektu
- vstupní hala
- prostory skladové a technické
- místnost řidičů

D. Konstrukce – původní monolitický podélný nosný systémem, obvodové zdivo a příčky vyzdívané, střecha plochá s mírným spádem do zaatikových žlabů, krytina plechová.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

V té době zcela volný, mírně neudržovaný objekt s dlouhou historií a památkovou ochranou, nádherná obytná zahrada s potřebou důkladné renovace. Tenisový kurt zcela zdevastovaný.

E.2. Zadávací podmínky investora

Požadavkem investora bylo navrhnout a projednat možnosti, které dává tento objekt pro diplomatické zastoupení EC v ČSFR.

To v realitě znamenalo navrhnout takovou úpravu interiéru, aby vyhovoval (pokud možno) všem požadavkům diplomatů z EC a přitom dodržet požadavky vznesené památkovou ochranou.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Základní obrys zadání od investora pro architektonickou studii, které bylo formulováno k zahájení projektových prací, zůstalo víceméně konzistentní. Naopak problémem byly požadavky ze strany diplomatů, které se poměrně často a někdy i zásadně měnily. To znamenalo stálá čtyřstranná jednání – investor x uživatel x architekt x památková ochrana.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky

Změna interiéru obytného domu, rodinné vily, na diplomatickou administrativu při současném požadavku na maximální zachování původního interiéru, s sebou nese značné nároky. Bylo třeba velikosti jednotlivých místností stávajícího objektu a jeho specifického vybavení uzpůsobit novému účelu tak, aby nedošlo k celkové devastaci původního interiéru. Například sociální příslušenství obytné části a především sociální vybavení ložnicového oddělení. Typologické požadavky zde sehrály důležitou úlohu při řešení nových prostorových požadavků a nových vnitřních vazeb, při snaze o maximální uspokojení požadavků uživatele a současně při důrazu na rozumné využití původní bytové typologické agendy.

E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Taková korekce zde logicky nastala, protože objekt měl projít celkovou rekonstrukcí. Pracovali jsme s danými velikostmi prostorů v interiéru objektu, navíc prostorů do značné míry památkově chráněných. Tím jsme byli determinováni a bylo třeba těmto podmínkám požadavky ze strany uživatele přizpůsobit.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách zadavatele, v podmínkách památkové ochrany a hygienických podmínkách. Byly doplněny

při vstupních jednáních i při dalších jednáních o vyvolaných změnách. Standardně bylo nutné dodržet ostatní požadavky dané normami ČR.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Investor ve spolupráci s uživatelem zpracovanou architektonickou studii převzal. S předaným dílem, jeho kvalitou a se řešením širších urbanistických vztahů byl spokojen, stejně tak, jako i zástupci diplomatů.

Protože výsledný architektonický návrh splnil požadavky zadavatele i budoucího uživatele, studie se stala podkladem pro zpracování dalších projektových stupňů.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Nebyly vzneseny žádné reklamace, investor a především uživatel byli s předaným objektem a s možnostmi jeho využívání spokojeni.

H. Závěr

Zpracovaná a předaná architektonická studie splnila požadavky investora i uživatele.

Následná realizace a poté dlouhé funkční užívání objektu potvrdily kvality, které autor při návrhu v interiéru objektu formuloval. Potvrzením užité kvality realizace bylo i poděkování, vyjádřené velvyslancem při jedné z pravidelných recepcí.

Využití typologických požadavků umožnilo splnění požadovaných vztahů mezi jednotlivými částmi provozu v interiéru rekonstruované památkově chráněné budovy.

Dílo bylo realizováno.

AUTOSERVIS VW V PALÁCI KULTURY (KONGRESOVÉ CENTRUM)

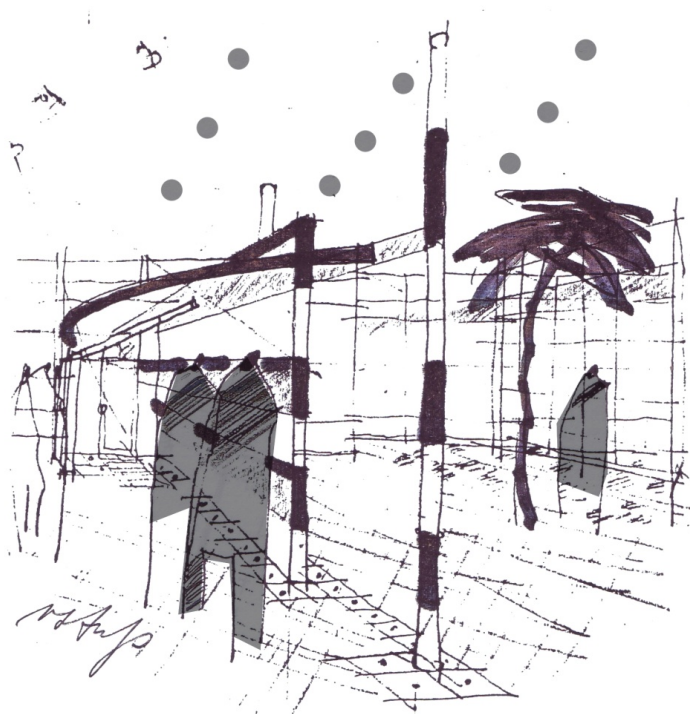
architektonický návrh a realizace – 1993

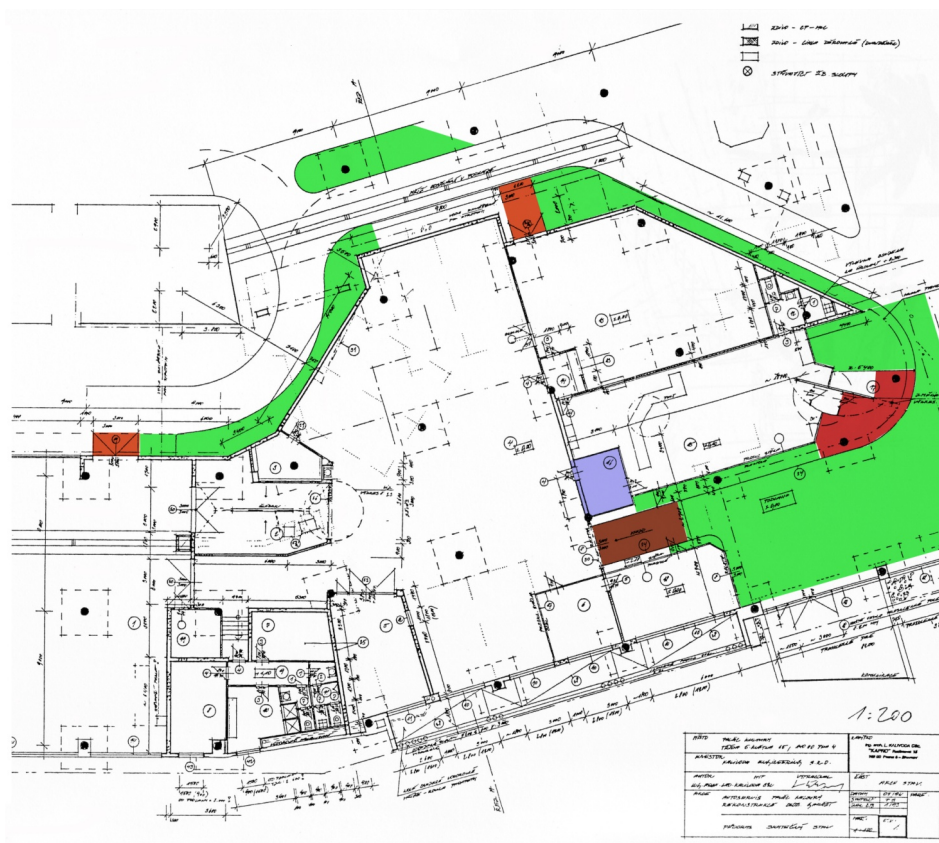
5.1.7

Adresa umístění: ul. 5.května, Praha 4

Investor: soukromá osoba

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Funkční a provozní schéma

Komunikace vodorovné

Komunikace svislé

Označení vstupů, vjezdů

zaměstnanci

uživatelé

veřejnost

zásobování

Základní funkční celky

bytové jednotky

administrativní prostory

domovní vybavení

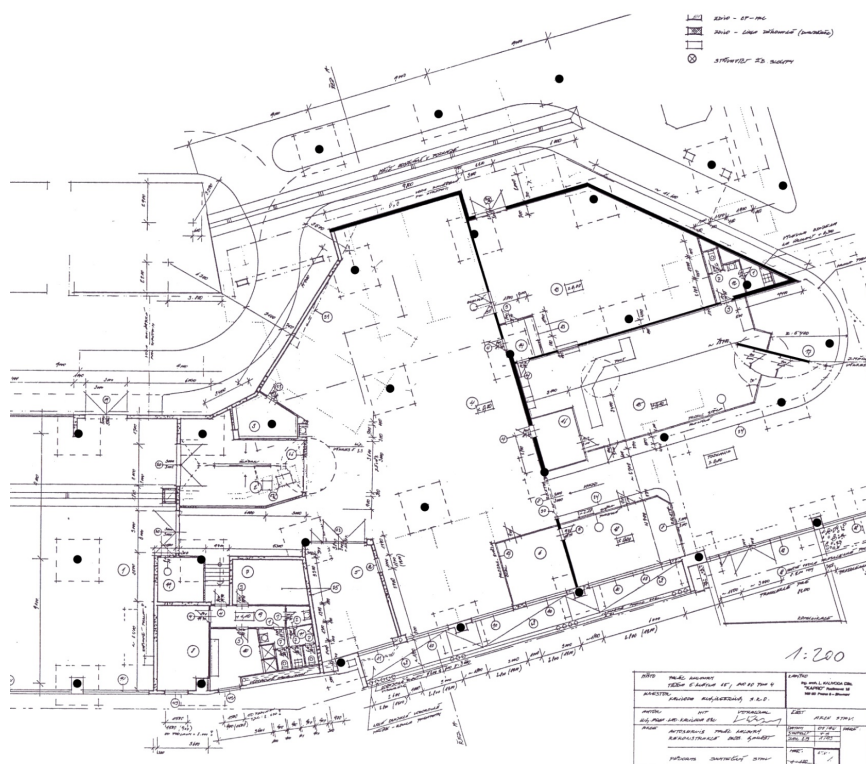
technická zařízení budov

výuka

Prodejní plocha

Autoservis VW v Paláci kultury

Autoservis VW v Paláci kultury

A. Účel a funkce

Doba po roce 1989 přinesla s sebou nové formy činností a jednou z nich bylo i soukromé podnikání. Investor a současně budoucí uživatel se dohodl s výrobcem automobilů VW na možnostech prodeje a jako strategické místo bylo vybráno Kongresové centrum vedle Nuselského mostu – původně Palác kultury.

Nový prostor autoservisu měl být vytvořen ve stávajících garážích Kongresového centra. Servis současně sloužil i jako prodejní centrum s předávací halou a se skladovací plochou pro nové automobily. To vše tvořilo

poměrně velký útvar, který bylo nutné vhodně a hlavně rychle zakomponovat do nabídnutých prostorů tak, aby stávající garáže průběžně fungovaly bez velkých problémů pro majitele objektu. To současně se stavbou i v budoucím plném provozu.

To vše vznikalo v době, kdy naše znalosti o požadavcích a potřebách zahraničních firem byly minimální a kdy součástí projektových prací byla stálá jednání se zástupci firmy VW a častá návštěva fungujících autoservisů v Německé spolkové republice. Učili jsme se jednak projektovat podle nových požadavků, aplikovat je na naše normy a současně i novému způsobu jednání mezi projektantem, investorem a zahraničním partnerem. To včetně nových jazykových požadavků. Byla to doba velmi hektická, ale i velmi „nová“ a při zpětném pohledu i velmi hezká.

Následně se objevil požadavek na rozšíření funkčního autoservisu o mycí linku, která měla rozšířit jeho nabídku a sloužit i samostatně pro komerční účely. Její navržení bylo opět poměrně složité, protože to znamenalo výrazný zásah do další části parkovacího prostoru Kongresového centra, včetně zásahů do základové spáry objektu.

B. Místo stavby

V interiéru garáží Kongresového centra v Praze 4, ulice 5.května č.65. Tedy významný objekt v centru Prahy, uvedený do provozu v roce 1981. Objekt snadno dostupný metrem, MHD i automobilovou dopravou, s rozsáhlou možností parkování pro osobní automobily i autobusy.

C. Charakteristika (zadání)

Zadáním pro architekta bylo vytvořit v popisovaných prostorách autoservis pro vozy VW a současně vytvořit prodejní místo s dostatečným parkovacím prostorem a uzavřeným parkovacím prostorem pro nové vozy. To vše tak, aby mohl nezávisle fungovat autoservis i parkovací plochy stávajícího Kongresového centra.

Areál autoservisu byl navržen v severní části garáží.

C.5. 1.PP – na tomto místě s možností přímého osvětlení byly umístěny:

- vstupní prostor, prosklená přijímací hala zákazníků s výtvarným akcentem na vstup se zádveřím
- odpovídající hygienické vybavení
- kancelář vedení servisu se zázemím
- předávací hala nových automobilů
- sklad náhradních dílů
- dílenské prostory se šatnami zaměstnanců.

D. Konstrukce – monolitický železobetonový skeletový systém s montovanou fasádou.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

V okamžiku převzetí dohodnuté plochy v garážích Kongresového centra zde byla volná, méně využívaná parkovací plocha. Přístup byl vjezdem od jihu, od čerpací stanice. Další možnost technického obslužení této části byla hospodářským vjezdem z komunikace na severní straně objektu.

E.2. Zadávací podmínky investora

Navrhnout prostor autoservisu ve stávajících garážích Kongresového centra. Servis, který bude současně sloužit i jako prodejní centrum s předávací halou nových vozů a s uzavřenou skladovací plochou pro nové automobily.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání od investora, které bylo formulováno k datu zahájení projekčních prací, procházelo častými změnami a úpravami. Bylo nutné požadované změny takřka kontinuálně řešit ve variantách a následně projednávat.

E.4. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky určovaly řešení jednotlivých provozů, jejich funkční určení a i jejich jasné vzájemné vztahy v interiéru. Byl to vztah zákazníka, zaměstnance a pohybu automobilů.

Interiér byl změněn zásadně, z pochmurného prostředí parkoviště se stal zákazníkům a veřejnosti vstřícný prostor. To samé lze říci o exteriéru. Venkovní stěny byly doplněny okenními otvory a ty umožnily novou vazbu mezi již „obývaným“ interiérem a exteriérem. Navíc umožnily některé nové průhledy na Prahu směrem k Pražskému hradu. A pěší komunikace, vedená

kolem této části komplexu, nebyla již cestou kolem „zadních“ nehostinných částí, ale otevřená fasáda se stala k člověku vstřícnou, lákala k nahlédnutí a vstoupení.

E.5. Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Původní monolitické konstrukční systémy byly navrženy tak, že byly schopny bezezbytku převzít veškeré nové požadavky, které na ně byly nově typologicky, funkčně kladené. Bylo nutné podřídit se konstrukčnímu systému i požadavkům pohybu parkujících automobilů.

Nicméně korekce nebyla zásadního charakteru.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Většina požadavků byla formulována a upravena v podmínkách zadavatele.

Byly vzneseny další zásadní požadavky na systém osvětlení a systém větrání vnitřních prostorů (byla poprvé navržena rekuperace). Protože tento systém vnitřních funkcí se zásadně měnil, musel být kompatibilní se stávajícími, poměrně složitými systémy celého objektu Kongresového centra.

Rovněž jsme dodržovali běžné požadavky dané normami ČR a další legislativou.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Investor architektonickou studii převzal, hodnocení předaného díla bylo zásadně kladné, následovala prováděcí dokumentace a realizace stavby.

Zakázka byla realizovaná naší stavební firmou.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Stavba byla pně funkční a v žádném z těchto provozů nebyly požadovány změny ani úpravy. Bylo dále jednáno o možném kapacitním rozšíření, ale k tomu již nedošlo. Bylo jednáno i o novém provozu mycí linky s velkou kapacitou. Bylo podáno několik návrhů na možné řešení, vše předjednáno, ale k realizaci opět nedošlo.

Samotná funkce autoservisu a prodeje aut prokázala možnost a oprávněnost umístění tohoto provozu do garážových prostorů Kongresového centra.

H. Závěr

Architektonický návrh autoservisu v podobě hotového díla zlidštil a dal měřítko obrovským vnitřním prostorům parkingu. Z tmavých a ponurých prostorů se rázem stala prosvětlená obchodní zóna. To samé lze říci i o vnějším plášti objektu tam, kde byl naší činností dotčen a otevřen.

Z hlediska provozního, ekonomického i z hlediska architektonického návrhu.

Typologické řešení zde bylo zcela zásadním bodem při formování funkčního provozního řešení servisu a mycí linky. Splnilo svou funkčností původní předpoklady a požadavky formulované investorem.

Dílo bylo realizováno.

REKONSTRUKCE OBJEKTU V OLOMOUCI

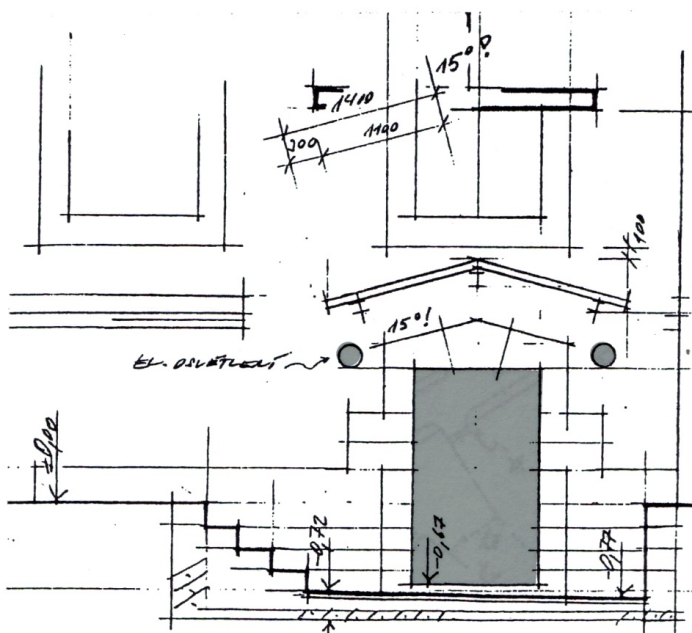
architektonický návrh a realizace – 1995

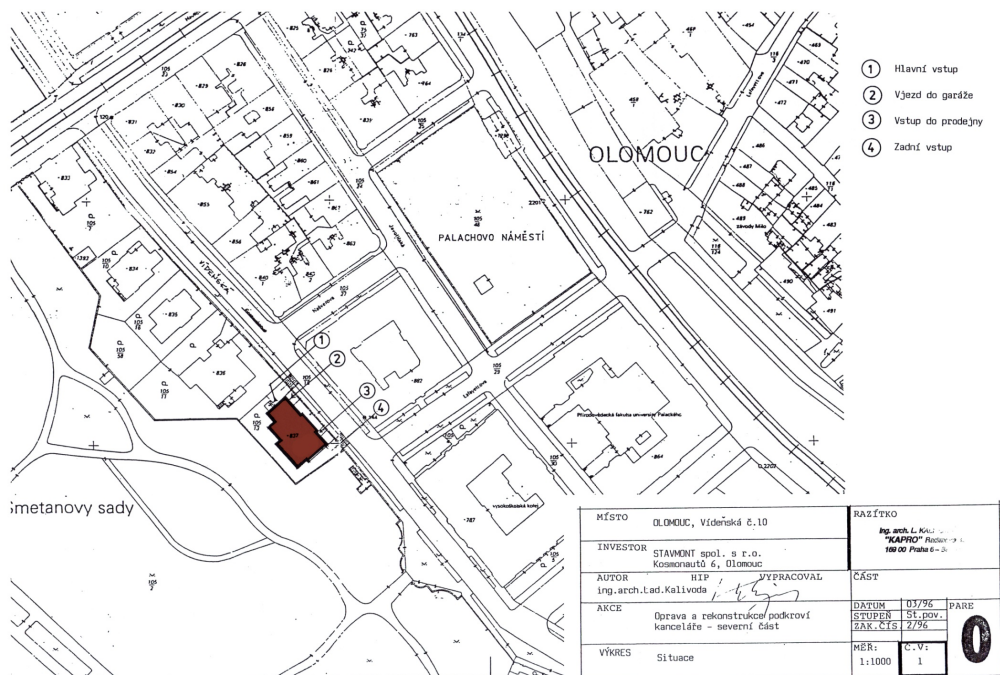
5.1.8

Adresa umístění: ul. Vídeňská 10, Olomouc

Investor: soukromá osoba

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Funkční a provozní schéma

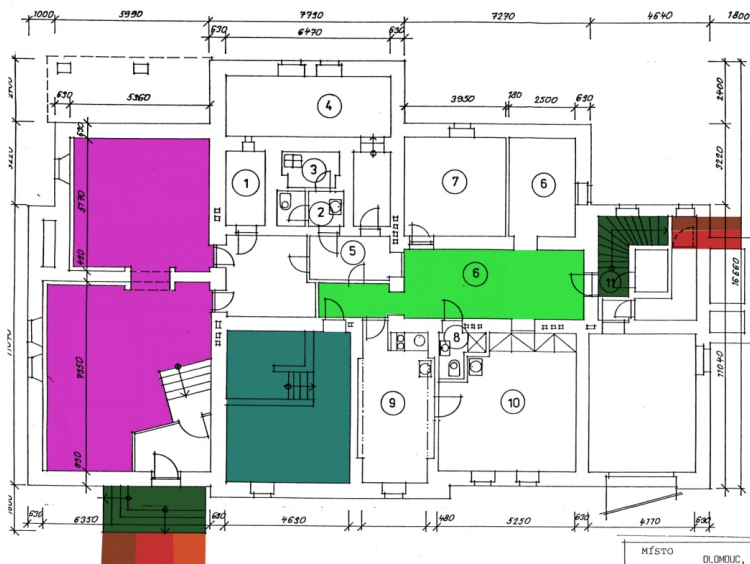
- Komunikace vodorovné
- Komunikace svislé
- Označení vstupů, vjezdů**
- zaměstnanci
- uživatelé
- veřejnost
- zásobování

Základní funkční celky

- bytové jednotky
- administrativní prostory
- domovní vybavení
- technická zařízení budov
- výuka
- Prodejní plocha

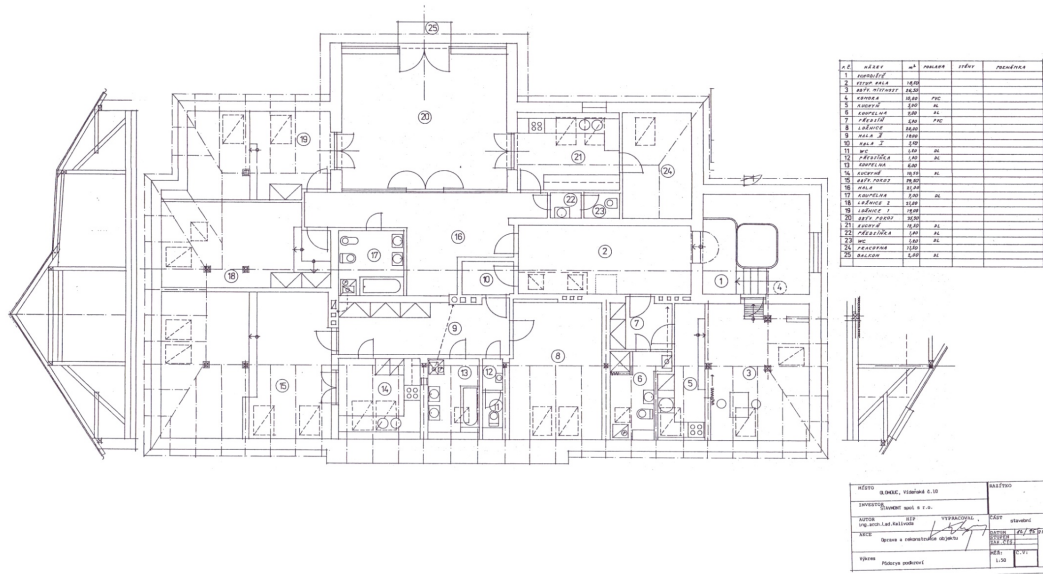
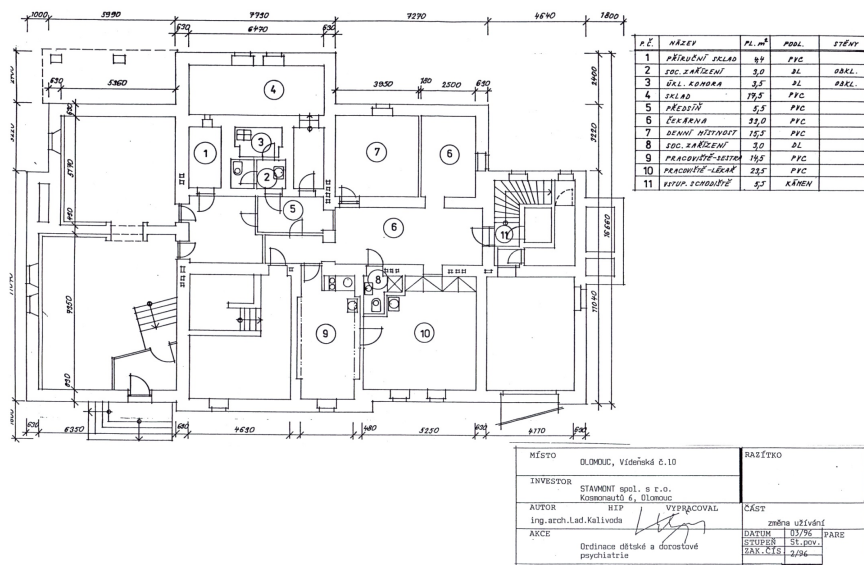

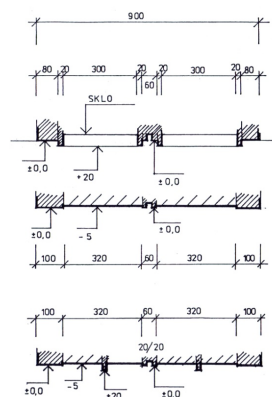
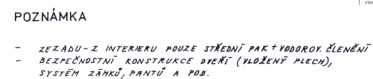
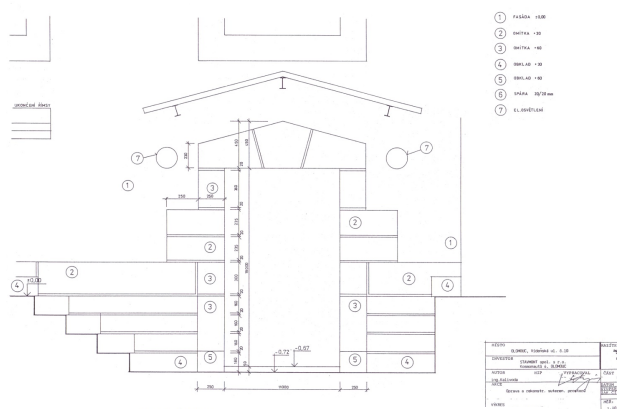
MÍSTO	OLOMOUČ, Vídeňská č.10	RAZÍTKO	
INVESTOR	STAVMONT spol. s r.o. Kosmonautů 6, Olomouc	Ing. arch. L. KALIVODA CSc. "KAPRO" Radimova 15 160 00 Praha 6 - Břichov	
AUTOR	HIP Ing. arch. Lad. Kalivoda	VYPRACOVAL	ČÁST
AKCE	Oprava a rekonstrukce podkrovní kanceláře - severní část	DATUM 03/96	PARÉ
VÝKRES	Řez příčný	STUPEN 2/96	ST. DOV.
		MĚR: 1:100	C.V.: 3

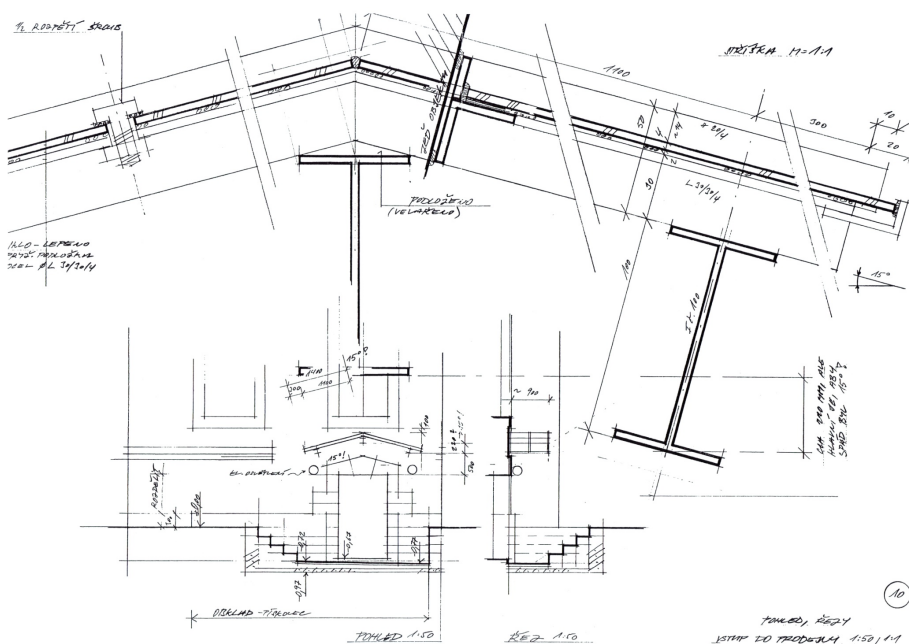
Č.Č.	NÁZEV	PL. M ²	PODL.	STĚNY
1	PŘÍKROVNÍ SKLAD	4,9	PVC	
2	SDC. ZAŘÍZENÍ	3,0	DL	OKL.
3	OKL. KOMBRA	3,5	DL	OKL.
4	SKLAD	17,5	PVC	
5	PŘEDTĚN	5,5	PVC	
6	LEKÁRNA	22,0	PVC	
7	DEKONT. NĚSTNOST	15,1	PVC	
8	SDC. ZAŘÍZENÍ	3,0	DL	
9	PRACOVNÍTE-LEKAR	14,5	PVC	
10	PRACOVNÍTE-LEKAR	23,5	PVC	
11	VSTUP. SCHODIŠTĚ	5,3	KÁMEN	

MÍSTO	OLOMOUČ, Vídeňská č.10	RAZÍTKO	
INVESTOR	STAVMONT spol. s r.o. Kosmonautů 6, Olomouc		
AUTOR	HIP Ing. arch. Lad. Kalivoda	VYPRACOVAL	ČÁST
AKCE	Ordinace dětské a dorostové psychiatrie	změna užívání	
		DATUM 03/96	PARÉ
		STUPEN 2/96	ST. DOV.
		MĚR: 1:100	C.V.: 3

MÍSTO OLOMOUČ, Vídeňská ul.č.10		NAZÝVKO Ing. arch. L. KALIVODA CSc. "KALIVO" Rademské 12 180 00 Praha 10 - Šimonek	
INVESTOR STAVMONT spol. s r.o. Komenského 6, OLOMOUČ			
AUTOR Ing. Kalivoda	HIP 	VYPRACOVAN ČÁST	stavební
AKCE Oprava a rekonst. suterén. prostorů		DARUN PŘÍR. ZÁK. Č. 63	02. 95. 02. 95. 02. 95.
VÝKRES Vstupní dveře		MÉR: 1:10	Č.V.: 9

A. Účel a funkce

Klasická velká obytná patrová vila z první poloviny 20.století, s reprezentativním vstupem po několika schodech do zvýšeného přízemí. Dvě obytná podlaží, v přízemí obytné a přijímací místnosti, v patře ložnicová část se sociálním vybavením. Rozsáhlé podkroví a stejně veliký suterén. Z ulice snížený vjezd do menší garáže v suterénu. K jihu menší zahrada, navazující na vzrostlou zeleň sousedního parku.

Vila byla postavena pro užívání jednou rodinou, čemu odpovídalo i typologické řešení interiéru. Tato původně rezidenční vila byla po znárodnění v roce 1948 předána k používání ve změněném systému různého využití. Jednu dobu sloužila jako mateřská školka.

V okamžiku našeho zájmu byl objekt dispozičně rozdělen na několik různých velikých bytových jednotek, na každém podlaží 2 – 3 menší byty. Stal se z něho bytový dům. A využití pro více rodin odpovídalo jak nové typologické rozdělení, tak rozdělení sítí a technického vybavení. Objekt dodržuje uliční čáru ulice Vídeňské a svojí opačnou fasádou je orientován k jihozápadu do přiléhajících Smetanových sadů. Oboje obytná podlaží jsou prosvětlena velkými plochami oken, která směrem k jihozápadu nabízejí nádherné vyhlídky do přilehlého parku.

V okamžiku, kdy jsme do domu vstoupili a na základě znalosti původního typologického řešení a nových požadavků investora jsme začali hledat nové řešení, byl objekt v 1.NP opuštěn a ve 2.NP byly stále využívány byty. Podkroví (3.NP) bylo volné. V suterénu byla ½ prostoru volná, několik zbývajících místností bylo využíváno zdravotnickým zařízením.

B. Místo stavby

Ulice Vídeňská, Olomouc. V rozumné vzdálenosti pěšího dosahu historického centra. Na severním okraji Smetanových sadů. Dobrá a klidná adresa.

C. Charakteristika (zadání)

Architektonický návrh, po dohodě s investorem, řešil nové využití všech prostorů v interiéru objektu, včetně dalších možných vstupů. Bylo dohodnuto, že interiéru domu bude rozdělen po podlažích do několika funkčních zón.

Suterén (1.PP) měl být z části věnován komerci, obchodu a zbytek ponechán jako sklady a plošná rezerva. Přízemí (1.NP) bude změněno na pracoviště (několik pracovišť) lékařů a bude doplněn ještě jeden bezbariérový vstup. První patro (2.NP) zůstane ve stávajícím tvaru, tzn. stávající bytové jednotky. Podkroví (3.NP) bylo určeno pro vybudování několika bytů.

C.1. 1.NP – nástupní a částečně veřejný prostor, mírně zvýšené přízemí se třemi pracovišti lékařů. Původní společný vstup pro toto podlaží a současně vstup na schodiště propojující ostatní podlaží. Další, nově navržený samostatný bezbariérový vstup k lékařům.

- ordinace, pracoviště lékařů
- vstupní prostory, čekárny
- sociální zařízení

C.2. 2.NP – původní bytové jednotky

C.3. 3.NP – podkroví, jsou zde navrženy tři samostatné podkrovní byty

C.4. Střechy – klasická šikmá střecha se zvednutou pozednicí, zaatikové žlaby směrem do ulice, využití střešních oken, směrem do parku je střední část hmoty domu zvednuta, zvýrazněna a umožňuje tak osazení francouzských oken do obytného prostoru největší bytové jednotky.

C.5. 1.PP – suterén, do východní části je navržena prodejna s novým, architektonicky tvarovaným vstupem s novým schodištěm a ochrannou stříškou. Ostatní prostory byly ponechány jako rezerva v původním stavu.

D. Konstrukce – zděný stěnový systém, v suterénu monolitické stropy, ostatní stropy dřevěné, trémové.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

V okamžiku technické prohlídky objektu byla obě bytová podlaží obsazena nájemníky a byla funkční. Objekt je podsklepen suterénními prostory v celé ploše svého půdorysu. Původní prostory:

1.PP-suterén:

- garáž
- kotelna, dnes předávací stanice
- sklepní a skladové prostory

1.NP:

- funkční bytové jednotky

2.NP:

- funkční bytové jednotky

3.NP-podkroví

- původní prádelna a sušárna

- volný prostor půdy

E.2. Zadávací podmínky investora

V architektonické studii navrhnout a s investorem projednat nové členění interiéru objektu. Zásadní požadavek byl dán na změnu 1.NP na lékařská pracoviště a ve 3.NP navrhnout bytové jednotky. Následně projednat DSP a doplnit stavební detaily.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání od investora, které bylo formulováno k datu zahájení projekčních prací, platilo průběžně. Drobné změny byly řešeny ve variantách a projednány.

E.4 Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky určovaly řešení jednotlivých provozů a jejich vazby v interiéru. Tyto vazby byly korigovány velikostmi a rozvržením stávajících prostorů, protože do konstrukčního schématu objektu nebylo možné výrazně zasahovat.

Funkční určení se projevilo v možnostech tvarování fasády, kdy směrem ke sousedícímu parku se ve střední části objektu projevil nový tvar střechy se zvýšením vytvořeného štítu a nově prolomenými okenními otvory.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Pro typologické řešení byly vzneseny požadavky na minimum zásahů do konstrukčního schématu. Rekonstruovaný dům, původní obytná rodinná vila byla v tomto směru flexibilní a v prostorovém schématu nabízela dostatečné rezervy.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách zadavatele.

Bylo nutné dodržet hygienické předpisy v navrhovaných lékařských provozech. Rovněž jsme dodrželi požadavky dané normami ČR a související legislativou.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Při předání díla byla investorem oceněna navržená koncepce, provozy v interiéru objektu a jejich typologické řešení splňovaly primárně vznesené provozní i estetické požadavky.

G.2. Cca po 1 roce užívání

I po ročním fungování předaných provozů nebyly reklamovány vady, ani vzneseny dodatečné požadavky. Jednotlivé typologické provozy plnily s dostatečnou rezervou svoji funkci.

H. Závěr

Architektonická studie byla dokončena a předána investorovi. Navržené řešení rekonstrukce změnilo charakter domu a jeho náplň z rodinné vily na vícefunkční objekt. V něm se nyní společně nachází:

- prodejna
- skladové prostory
- zdravotnická zařízení
- bytové jednotky.

Základní komunikační propojení bylo zachováno.

Typologické řešení splnilo svojí funkčností původní předpoklady a požadavky zadané investorem.

Dílo bylo realizováno.

EUROCENTRUM PANKRÁC (ECP)

vyhledávací urbanisticko-architektonická studie – 1999

Adresa umístění: Na strži, Jeremenkova, Praha 4 - Pankrác

Investor: soukromá osoba

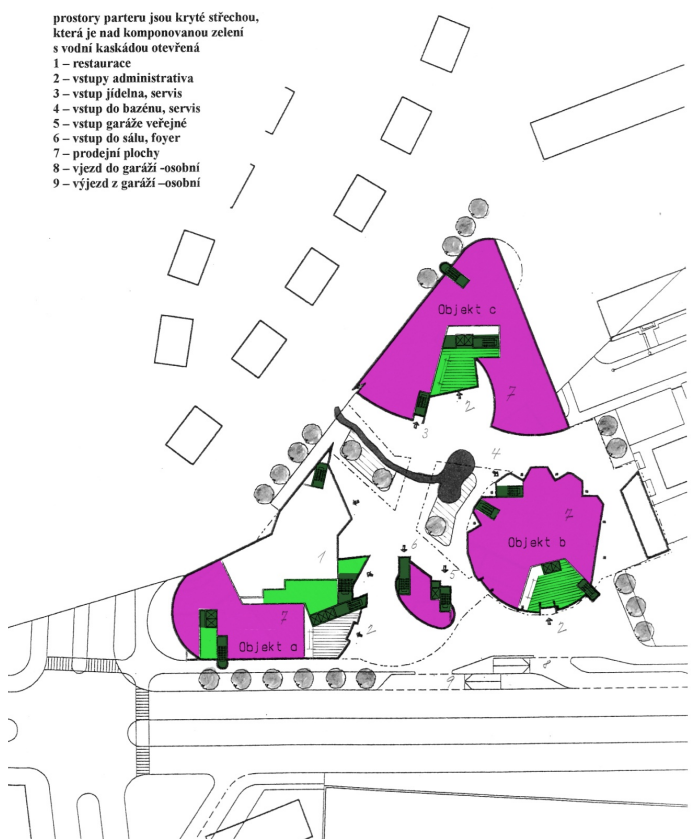
Autoři: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

Ing. Pavel Janoušek

- prostory parteru jsou kryté střechou,
která je nad komponovanou zelení
s vodní kaskádou otevřená
- 1 – restaurace
 - 2 – vstupy administrativa
 - 3 – vstup jídelna, servis
 - 4 – vstup do bazény, servis
 - 5 – vstup garáže veřejné
 - 6 – vstup do sálu, foyer
 - 7 – prodejní plochy
 - 8 – vjezd do garáže – osobní
 - 9 – výjezd z garáže – osobní

PŮDORYS 1.PP

Funkční a provozní schéma

Komunikace vodorovné

Komunikace svislé

Označení vstupů, vjezdů

zaměstnanci

uživatelé

veřejnost

zásobování

Základní funkční celky

bytové jednotky

administrativní prostory

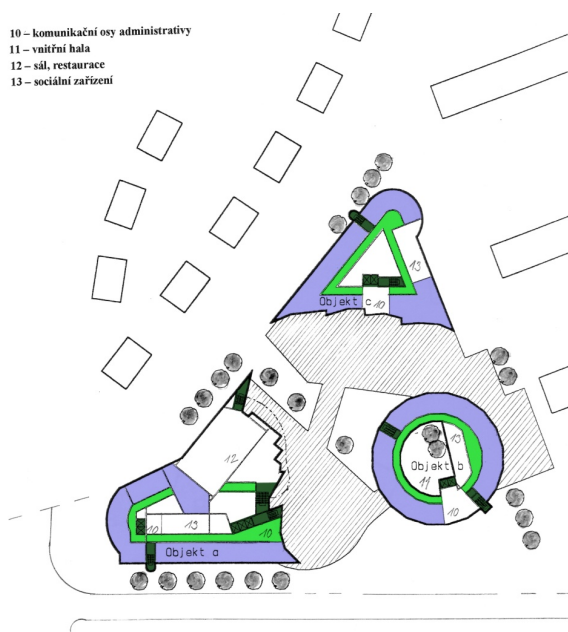
domovní vybavení

technická zařízení budov

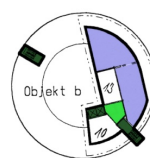
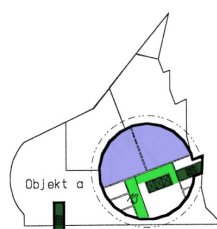
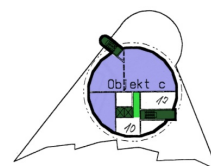
výuka

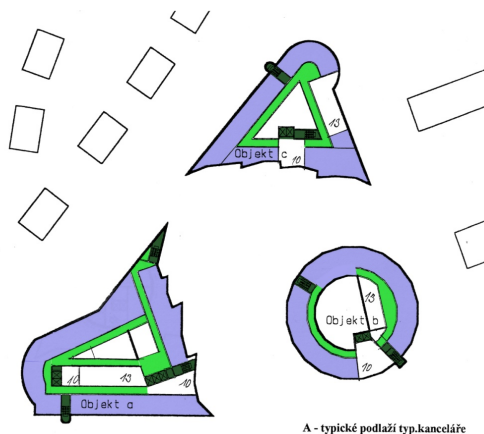
Prodejní plocha

10 – komunikační osy administrativy
11 – vnitřní hala
12 – sál, restaurace
13 – sociální zařízení

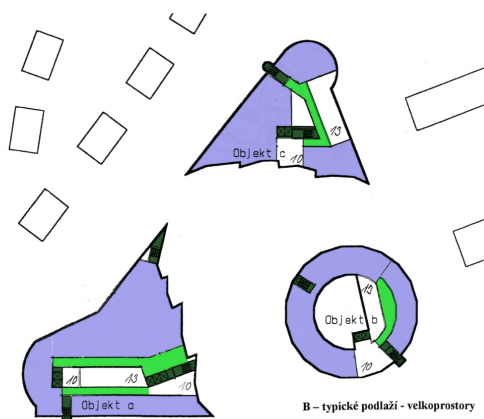

objekt a – na střeše heliport

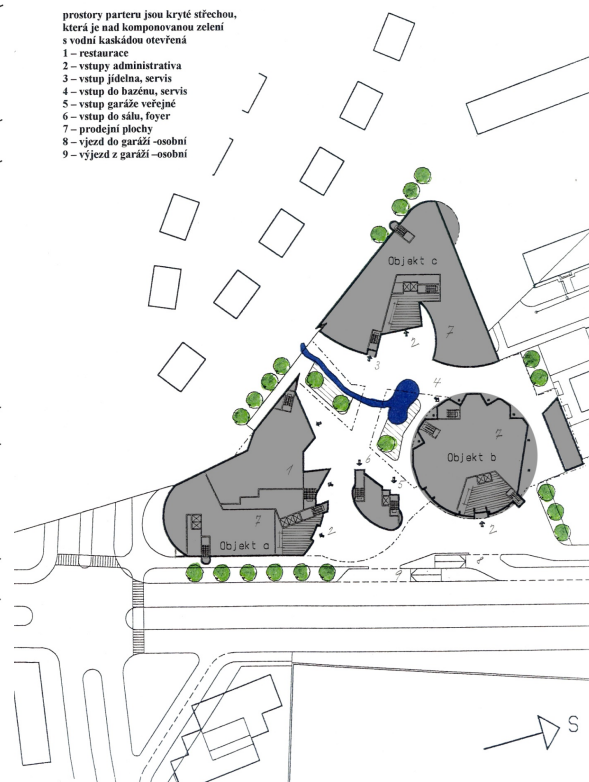
A - typické podlaží typ.kanceláře

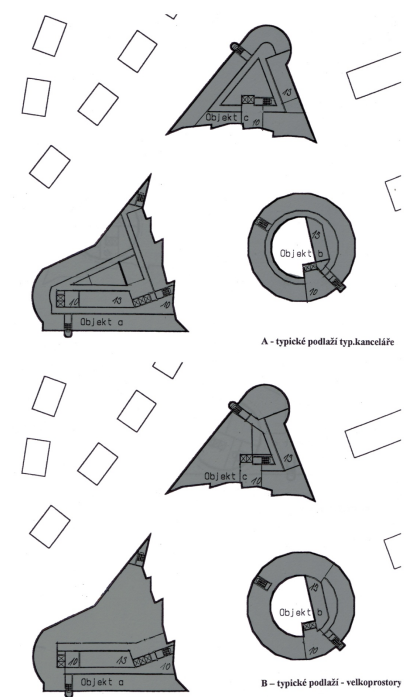
B - typické podlaží - velkoprostory

ECP - typické podlaží A, B
M - 1 : 1000
5.11.1999 KAPRO
ing.arch.Lad.Kalivoda CSc

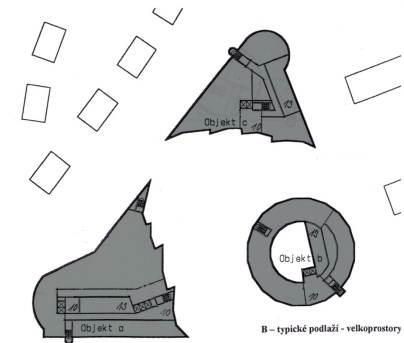
prostory parteru jsou kryté střechou,
která je nad kompozovanou zelení
s vodní kaskádou otevřená
1 - restaurace
2 - vstupy administrativa
3 - vstup jídelna, servis
4 - vstup do bazénu, servis
5 - vstup garáže veřejné
6 - vstup do sálu, foyer
7 - prodejní plochy
8 - vjezd do garáží - osobní
9 - vjezd z garáží - osobní

ECP - přízemí - 1.NP
M - 1 : 1000
5.11.1999 KAPRO
ing.arch.Lad.Kalivoda CSc.

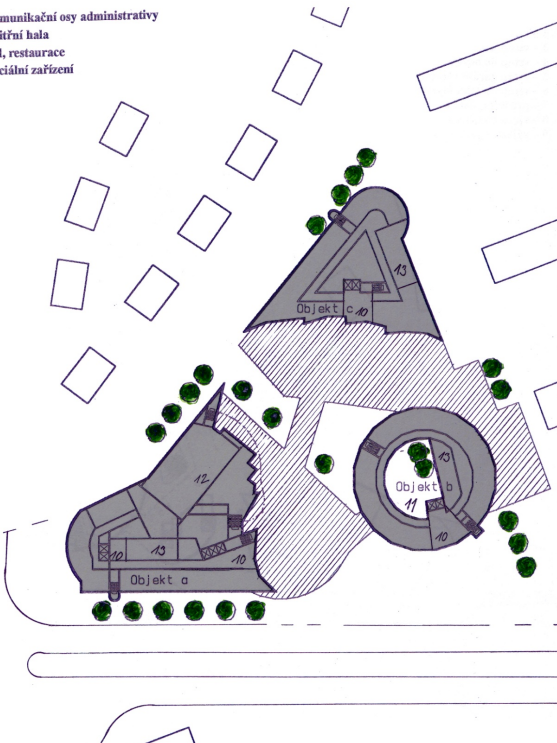
A - typické podlaží typ.kanceláře

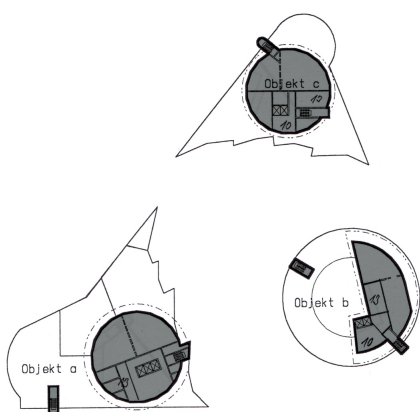

B - typické podlaží - velkoprostory

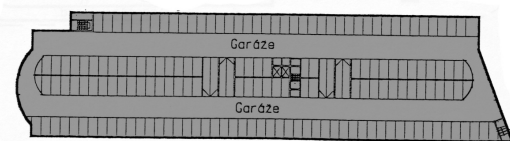
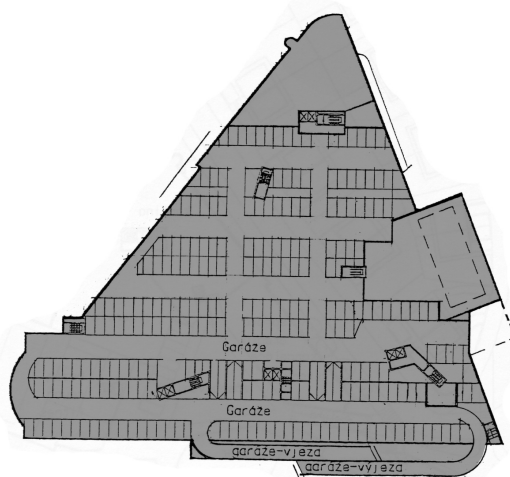
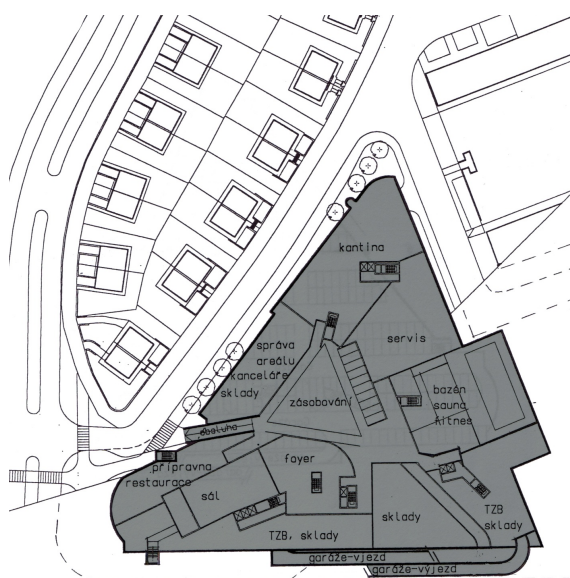
ECP - typické podlaží A, B
M - 1 : 1000
5.11.1999 KAPRO
ing.arch.Lad.Kalivoda CSc

10 - komunikační osy administrativy
11 - vnitřní hala
12 - sál, restaurace
13 - sociální zařízení

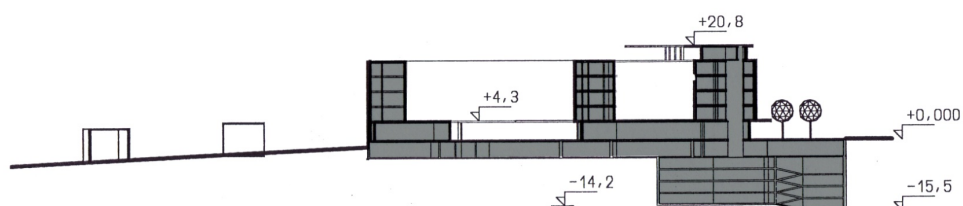
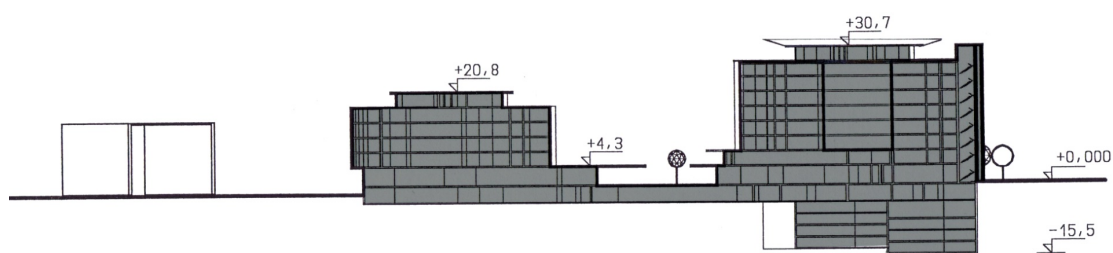

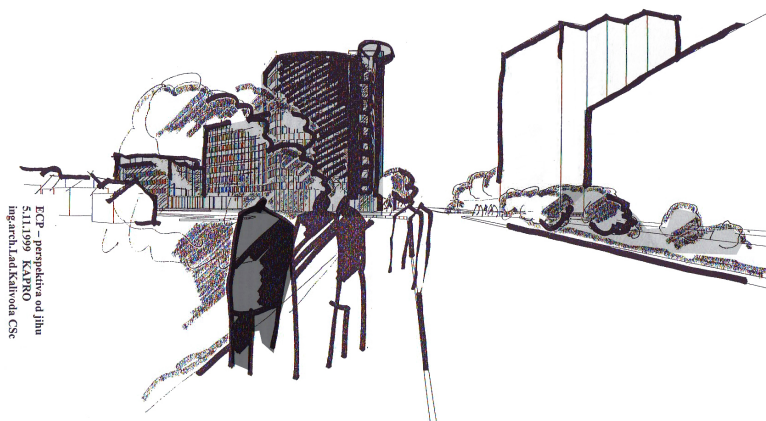
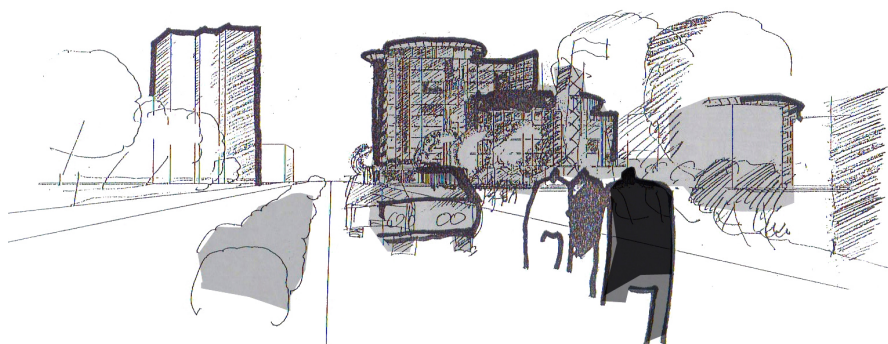
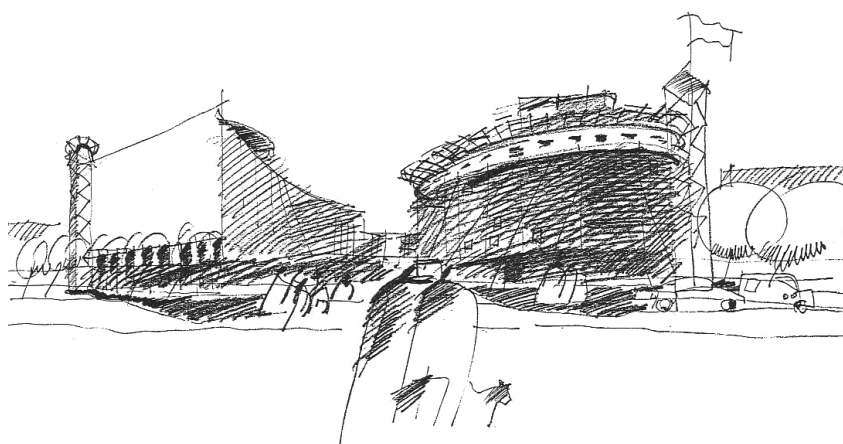
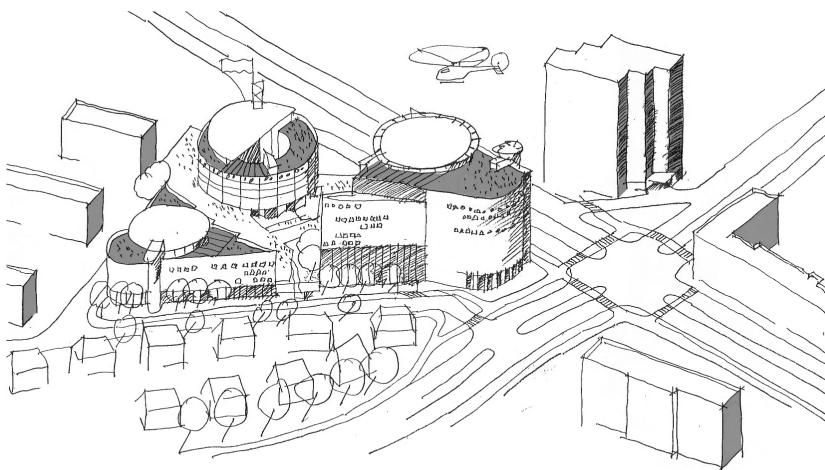

objekt a – na střeše heliport

ECP – suterén – 2.PP a typické PP

ECT - perspektiva od jihu
S.11.1999 KAYKO
Ing. arch. Ladislav Cisek

A. Účel a funkce

Toto období, kdy bylo málo administrativních ploch a investoři hledali další možnosti pro jejich výstavbu, bylo obdobím velkého stavebního boomu. Adresa Na strži bylo jedno z vybraných a možných stavenišť, kde mělo vzniknout rozsáhlé polyfunkční administrativně-obchodní centrum. Centrum, které by mimo velkou komerční, pronajímatelnou plochu administrativních objektů nabízelo i další společenská zadání.

B. Místo stavby

Pozemek stávajícího autoservisu na křížení ulic Na strži a Jeremenkova, v přímé vazbě na výškový objekt hotelu Barcelona. Praha 4 – Pankrác.

C. Charakteristika (zadání)

Součástí zpracované studie, požadované investorem, bylo také nalezení a formulování stavebního programu, pomoc při určení velikosti, rozsahu a množství funkcí areálu, které budou využívány veřejností.

Celková koncepce architektonického návrhu vycházela ze snahy poskytnout nájemcům kvalitní administrativní plochy ve vazbě na doplňující nabídku dalších služeb. Proto bylo zvoleno řešení polyfunkční. Jsou zde mimo jiné navrženy provozy

- restaurace s vazbou na recepční prostory,
- prostory pro relaxaci a sport,
- plavecký bazén se saunou a příslušenstvím,
- servis osobních automobilů.

Návrh tvarově výrazné administrativní části vychází ze zásady vyššího stupně soukromí pro významné uživatele, současně s vrcholnou kvalitou a flexibilitou, s maximem poskytovaného komfortu.

Tomu odpovídá zjemnění hmoty celého komplexu a jeho rozdělení do tří nestejně velkých objektů. Vždy s možností maximálního využití denního osvětlení pro jednotlivé kanceláře, jednotlivá pracoviště.

Doplňujícími funkcemi jsou kongresové prostory, navazující na veřejný parter, částečně krytý, s komponovanou zelení.

C.1. 1.NP – nástupní a současně převážně veřejný prostor s komponovanou zelení, vodní plochou, vodotečí a především se vstupy do jednotlivých budov a komerčních provozů. V objektu **A.** pak jsou to navíc provozy restaurací.

Ve vazbě na ulici Ve strži jsou umístěny vjezdy do podzemních parkovišť pro osobní automobily.

C.2. 2.NP – převážně administrativní provozy ve všech budovách, v budově **A.** je to ještě navazující další provoz restaurací. Je zde patrné zastřešení nad částí parteru v 1.NP.

C.3. Typické podlaží – příklady řešení a variant rozmístění administrativních pracovišť. A to od jednotlivých buňkových kanceláří po otevřené velkoprostorové kanceláře. Řešení nabízí různé možnosti využití mezi těmito oběma krajními příklady. . Objekty **A.** i **C.** mají vnitřní komunikační jádra, objekt **B.** má v centru dispozice vnitřní halu, osvětlenou zasklenou střechou.

C.4. Střechy – jsou navrženy vždy z části pochozí a z části jsou zatravněné. V této úrovni jsou umístěny variabilně dělitelné zasedací místnosti s možností kvalitních výhledů a relaxace na volném prostoru. Na budově **A** je navržen heliport.

C.5. 1.PP – je vybudováno pod celou plochou areálu. Ve směru od ulice Na strži směrem k západu jsou umístěny:

- vjezd a výjezd z parkingu pro osobní automobily
- sál a foyer s dalším příslušenstvím
- zázemí kuchyně restaurací v objektu **A**.
- bazén, sauna a fitness s příslušenstvím
- servis osobních automobilů se sklady
- stravování pro zaměstnance centra ECP
- vedení a správa areálu
- vjezd, výjezd a manipulační prostor pro zásobování nákladními vozy.

C.6. 2.PP – další podlaží jsou navržena pro rozsáhlé parkování osobních automobilů, jednak pro zaměstnance centra, jednak pro ostatní návštěvníky obchodních, sportovních i společenských prostorů.

D. Konstrukce – monolitický železobetonový skeletový systém s montovanou fasádou.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Pozemek, který vyplňuje v celé ploše stávající objekt servisu osobních automobilů je navržen k demolici.

E.2. Zadávací podmínky investora

Navrhnout výrazný administrativní areál, doplněný o polyfunkční, obchodní a kulturně sportovní části.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání od investora, které bylo formulováno k datu zahájení projekčních prací, procházelo častými změnami a úpravami. Bylo nutné požadované změny takřka kontinuálně řešit ve variantách a projednávat.

E.4 Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky určovaly řešení jednotlivých provozů i jejich

vzájemné vztahy v interiéru i exteriéru. Funkční určení se projevilo v jejich řešení a rovněž i v možnostech tvarování obvodových plášťů. Tato škála je u administrativního objektu o to větší, že administrativa obecně nabízí poměrně značnou volnost při navrhování vzhledu i tvaru vnějšího pláště.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Konstrukční systémy byly navrženy tak, aby byly schopny převzít veškeré požadavky, které na ně jsou typologicky a i ve variabilitě dispozic kladené. Byly navrženy monolitické železobetonové skelety s variabilitou různých rozponů.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách zadavatele.

Rovněž jsme dodržovali běžné požadavky dané normami ČR a další legislativou.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatelé)

G.1. Při předání díla

Investor architektonickou studii v rozpracovanosti zastavil a tuto její část převzal.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Jednání nebyla obnovena.

H. Závěr

Rozpracovaná a v tomto stavu předaná urbanisticko-architektonická studie otevřela další jednání o možnostech využití tohoto pozemku i o možnostech a velikostech navržených objemů a rozsahu využití některých provozů pro veřejnost. Stala se podkladem k dalším, měnícím se požadavkům a jednáním na straně zadavatele.

Předložená vyhledávací urbanisticko-architektonická studie splnila svým řešením, při využití typologických zásad i všech požadavků, předpoklady, které byly formulovány pro areál a jeho využití.

Dílo nebylo realizováno.

PŮDNÍ NÁSTAVBA A ČÁSTEČNÁ REKONSTRUKCE BYTOVÉHO DOMU

5.1.10

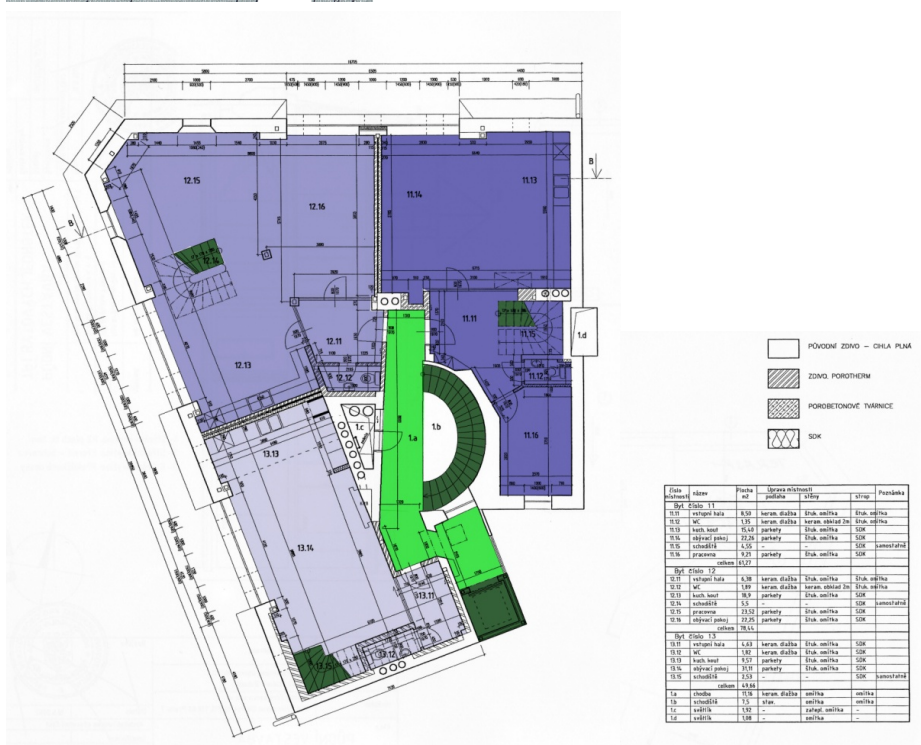
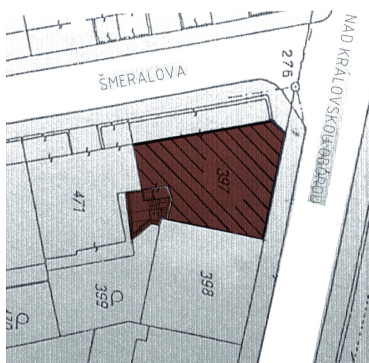
architektonický návrh a realizace – 2014/2015

Adresa umístění: ul. Nad Královskou oborou, Praha 7

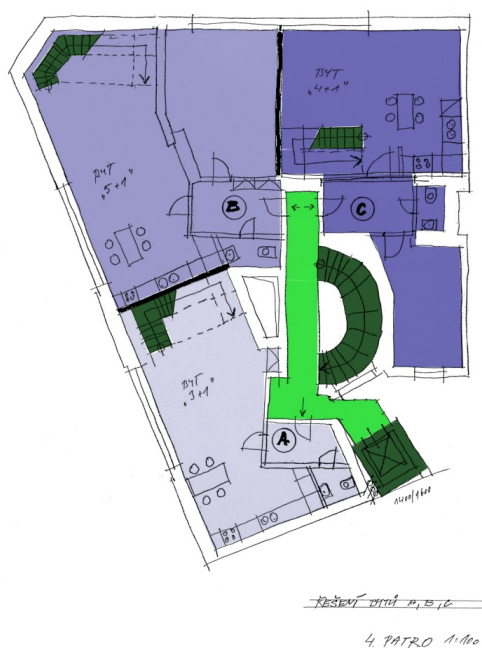
Investor: soukromá osoba

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

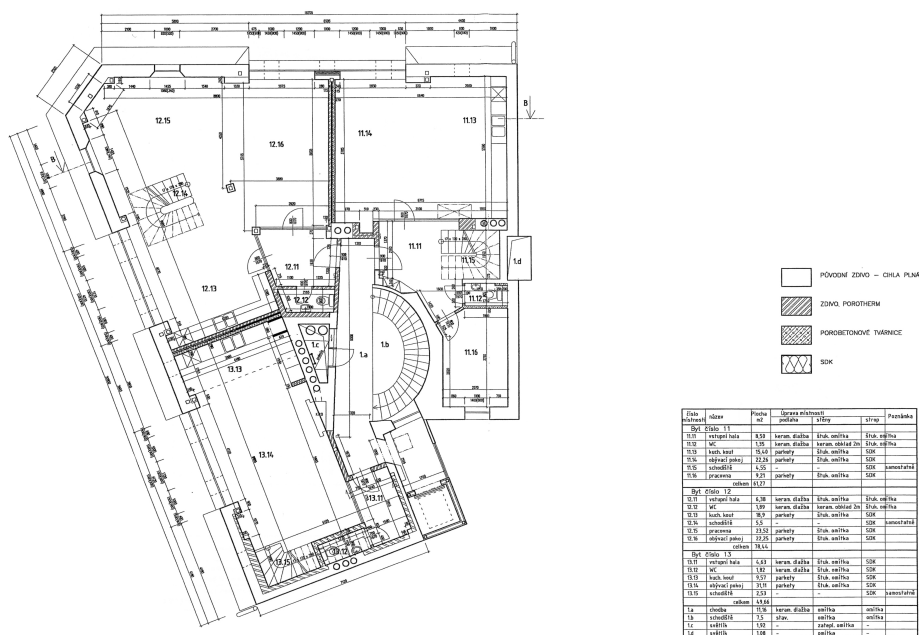
Půdní nástavba bytového domu Nad Královskou oborou

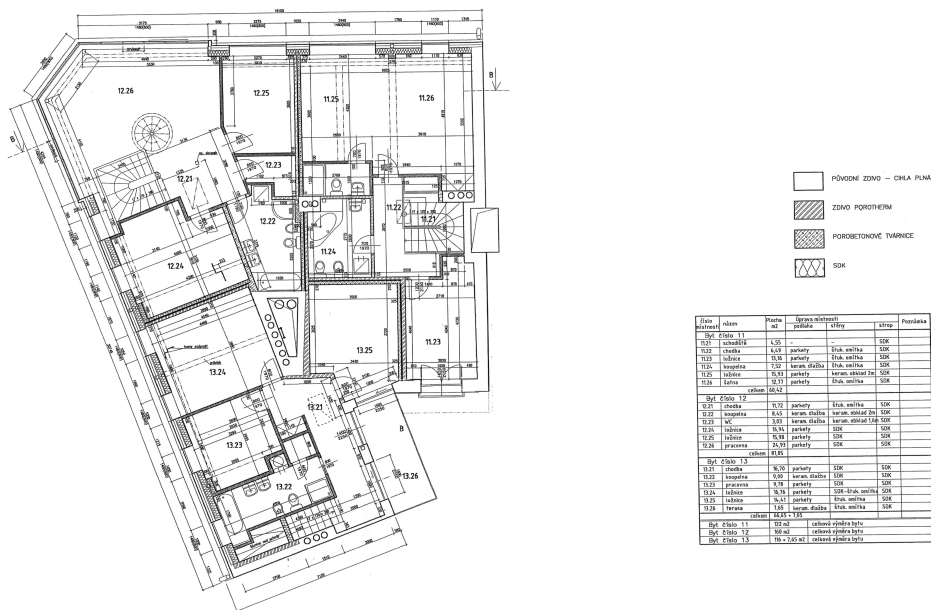
Funkční a provozní schéma	
	Kommunikace vodorovné
	Kommunikace svislé
Označení vstupů, vjezdů	
	zaměstnanci
	uživatelé
	veřejnost
	zásobování

Základní funkční celky	
	bytové jednotky
	administrativní prostory
	domovní vybavení
	technická zařízení budov
	výuka
	Prodejní plocha

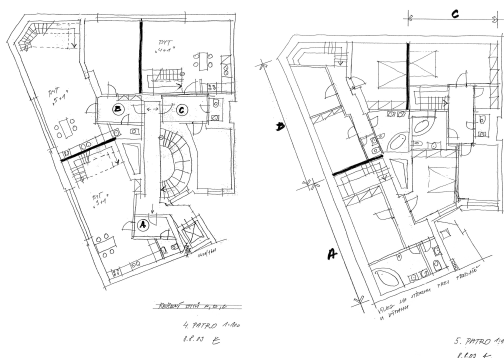

PŮDORYS 5.NP

PŮDORYS 6.NP

Půdní nástavba bytového domu Nad Královskou oborou

A. Účel a funkce

Navržená a následně realizovaná bytová půdní nástavba na klasickém pražském bytovém domě. Současně byly provedeny úpravy ve vstupních prostorách objektu a v interiérech některých bytů.

Byl navržen a realizován osobní výtah na dvorní fasádě a upraven prostor příslušejícího dvorku.

B. Místo stavby

Ulice Nad Královskou oborou 11, Praha 7 – Bubeneč.

Je to rohový dům na křižovatce ulic Nad Královskou oborou a Šmeralovou. Na severu navazuje přes ulici park Stromovka.

C. Charakteristika (zadání)

Základním požadavkem bylo navržení bytové půdní nástavby ve stávajícím velmi komplikovaném tvaru a její projednání s dotčenými orgány, především s památkáři MK ČR.

Původní bytový dům pochází z roku 1898 a je v památkové zóně Dejvice, Bubeneč, horní Holešovice, prohlášené vyhláškou MHMP č.10/1993 Sbírky.

Půdní nástavba bytového domu Nad Královskou oborou

5/10

K řešení půdní nástavby na tomto nárožním bytovém domě jsme byli přizváni až v okamžiku změny majitele této části domu a následně i požadované změny stavby před dokončením. Nástavba obsahovala typologicky tři mezonetové bytové jednotky, přístupné ze společného prostoru poslední stanice výtahu, situovaného na dvorní fasádu bytového domu.

Požadovaná změna stavby byla zcela zásadně požadována MHMP OPP. Jejich prezentované výhrady (až zákazy) k původně (jiný majitel) rozestavěné nástavbě byly obsaženy v několika vyjádřeních. Z těch vybírám a uvádím některé podstatné body:

- byla realizována novodobá střešní konstrukce připomínající mansardovou střechu značného objemu, která se pohledově velmi uplatňuje
- došlo k prolomení atiky a římsy kvůli vybudování ateliérových oken
- původní korunní římsa bude v místě tří nových otvorů zalomena směrem k fasádě domu, bude pravoúhle probíhat v nezměněném členění
- bude doplněna štuková římsa v původním tvaru nad okny 4.NP po celém obvodu budovy. Doplní se konzoly římsy tak, aby tvořily klasický soubor článků s přerušovanou korunní římsou.
- v místech štukového ornamentu po stranách nároží je možné osadit okna. Kruhová či oválná se špaletou a navazujícím štukovým dekorem.
- sklon novotvaru mansardové střechy zůstane zachován, do uličních fasád budou osazena okna v pravidelném rytmu. Plocha střechy bude prosklená, případně kombinovaná s kovovými prvky. Plášť by měl působit odlehčeným dojmem.

Bylo nutné splnit výše uvedené podmínky odboru památkové péče a najít takový tvar nové střechy, který by byl pro hmotové ukončení celého objektu architektonicky vhodný a pro dohlížející odbor památkové péče přijatelný. Současně musel splnit užité podmínky interiéru navrhovaných bytů a umožnit jejich dostatečné prosvětlení a větrání.

První možná cesta, jak splnit všechny vznášené požadavky, bylo využít, (jak jsem si myslel), prošlapané cesty v obdobném a již realizovaném a architekty oceněném řešení. A sice příklad rekonstrukce a dostavba paláce

Langhans v Praze 1 od architekta Ladislava Lábuse. Jeho rekonstrukce historického domu s použitím moderních prvků se stala absolutním vítězem soutěže obce architektů v roce 2003 a získala cenu Grand Prix.

Moje První předložená varianta nástavby nad původní římsou byla zakryta systémem vodorovných žaluzií. Ty umožňovaly osvětlení i větrání bytů a přitom dávaly zvýšené hmotě jednotný ráz a nechávaly vyniknout hmotu a fasádu původního objektu. K tomu ještě probíhala stálá diskuze o velikosti a o umístění ateliérových oken, která byla (nebo lépe jejich stavební otvory) připravena v předchozí etapě – mimo nás.

Ale kupodivu se ukázalo, že systém žaluzií použitý na Paláci Langhans je pro Odbor památkové péče MK ČR zcela nepřijatelný. Dokonce se při jednáních zdálo, že funguje jako jakýsi pomyslný rudý hadr před zraky rozzuřeného býka v aréně.

Pro ilustraci cituji (NPÚ, MK ČR OPP, 22.11.2004, Mgr. M. Líčeníková): „...varianty opláštění novotvaru mansardové střechy systémem hliníkových žaluzií je z hlediska památkové péče nepřijatelná. Opláštění střechy systémem žaluzií lze považovat za zcela nevhodný ahistorický prvek, který by ještě více upoutával pozornost k novotvaru pseudomansardové střechy. ..“ konec citátu. Když se systém žaluzií ukázal s konečnou platností jako neprůchozí, hledal jsem jiný konstrukční a tvarový systém, který by požadavky všech stran uspokojil, architekta nevyjímaje. Stále bylo ve hře dvojí hmotové řešení, ověřované v mnoha perspektivních záběrech i ortogonálních fasádách. A to, zda bude nástavba mít svislé či šikmé stěny.

Po mnoha jednáních bylo nakonec dohodnuto, že stěny budou šikmé v úhlu 79 stupňů. Použitý systém opláštění bude Schüco Royal S 47D. Nároží bude zvýrazněno věžičkou a tím i odlehčena celá hmotu nástavby. Boční fasády směrem do obou přilehlých ulic měly být ukončené drobnou stříškou v uvedeném systému opláštění, tvořenou žaluziemi, která měla pohledově, především z pohledu chodce na ulici, architektonicky jednotně ukončit celý systém tak, že by byly schovány klasické podokapní žlábků. Bohužel tento detail nebyl nakonec z důvodů finančních realizován.

V nástavbě byly navrženy tři mezonetové byty.

- Jeden je orientován převážně do ulice Nad Královskou oborou s výhledem na Stromovku.
- Druhý nárožní, orientovaný do obou ulic a navíc s věžičkou a z ní s výhledem na údolí Vltavy směrem k Suchdolu.
- Třetí je orientovaný převážně do ulice Šmeralova.

Všechny byty mají ve vstupním podlaží část obytnou a ve druhém podlaží část soukromou, ložnicovou.

D. Konstrukce – zděný stěnový podélný nosný systém, stropy dřevěné, trámové, krovy původně dřevěné, v předaném stavu doplněné ocelovými nosníky.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

V okamžiku předání stavby a zahájení projekčních prací byla nástavba v rozestavěném stavu s výraznými havarijními prvky.

E.2. Zadávací podmínky investora

Zadávacím požadavkem investora bylo navržení tří mezonetových bytových jednotek a umístění výtahu na dvorní fasádu stávajícího bytového domu. Dále vyřešení nástupního podlaží pro výtah ve dvoře a umístění některých technických zařízení ve dvorní vestavbě v 1.NP. To vše v poměrně složitých vztazích na straně investora i dotčených orgánů, vzhledem k předanému stupni rozestavěnosti a neprojednání předmětného díla.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zadání od investora, které bylo formulováno k datu zahájení projekčních prací, procházelo častými změnami a úpravami. Řada nových požadavků byla vznášena průběžně v závislosti na postupu stálých jednání o konečném tvaru a způsobu řešení nástavby. Bylo nutné požadované změny takřka kontinuálně řešit ve variantách a stejně kontinuálně projednávat.

E.4 Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky do značné míry určovaly řešení jednotlivých provozů i jejich vzájemné vztahy v interiéru i exteriéru. Měly přímý vliv na kvalitu

a tvarování interiéru.

Byly neustále ve hře při řešení jednotlivých bytů jako celku i při umísťování jednotlivých zón uvnitř bytů.

Jejich vliv na exteriér nástavby již nebyl v takovém rozsahu, naopak řešení některých částí bytů se muselo podřídít dohodnutému tvaru exteriéru. Nicméně některé zásahy do fasády zde z tohoto titulu byly a to především při řešení velikosti a umístění průsvitných a průhledných částí fasády. Nakonec i velikost nárožní věžičky byla těmito typologickými požadavky určována.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Konstrukční systémy byly navrženy tak, aby byly schopny převzít většinu požadavků, které na ně byly typologicky a variabilitou dispozic kladené.

Naopak docházelo k tomu, že v okamžiku kdy bylo zřejmé, že typologické požadavky jsou konstrukcí omezovány, nastaly korekce v konstrukčním schématu. Tyto změny nebyly příliš složité, protože celý nosný konstrukční systém nástavby byl převážně ocelový skelet.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány a upraveny v podmínkách zadavatele.

Byly zde rozsáhlé, zavazující požadavky především ze strany OPP a OHS. Jednání o nich byla poměrně složitá a dlouhá, vyžadovala takřka kontinuální projednávání.

Byly dodrženy běžné požadavky dané normami ČR a související legislativou.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Investor architektonickou studii převzal. Následovala poměrně složitá a zdoluhavá cesta společného projednávání a schvalování mnoha změn, při současné stavební realizaci stavby.

Hodnocení předaného díla bylo výrazně kladné, protože společná, dlouhá cesta k ukončení celé akce byla poměrně složitá.

Výsledné řešení interiérů celé nástavby bylo převážně atypické a v realizaci kvalitní.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné námitky ani po provozní stránce, ani na kvalitu stavebního díla nebyly ze strany investora ani uživatelů vzneseny.

H. Závěr

Předložená architektonická studie splnila ve svém řešení, při využití typologických zásad a všech ostatních požadavků, předpoklady formulované v prvotním zadání.

Po neuvěřitelně složitých a dlouhých jednáních při tvorbě architektonického návrhu i během celé doby stavebních prací, provázených značným množstvím doplňujících studií a skic, byla nalezena cesta, jak celou akci půdní nástavby zdárně dokončit. A to jak z pohledu architekta a odboru památkové péče, tak i z pohledu uživatelů jednotlivých bytů.

Kvalita interiérů celé nástavby i řešení interiérů jednotlivých bytů při této akci, byla jedním ze základních požadavků a ty se nakonec podařilo kvalitně splnit.

Typologické řešení splnilo svou funkčností původní předpoklady a požadavky formulované investorem.

Dílo bylo realizováno v roce 2014/2015.

PŮDNÍ VESTAVBA A ČÁSTEČNÁ REKONSTRUKCE BYTOVÉHO DOMU

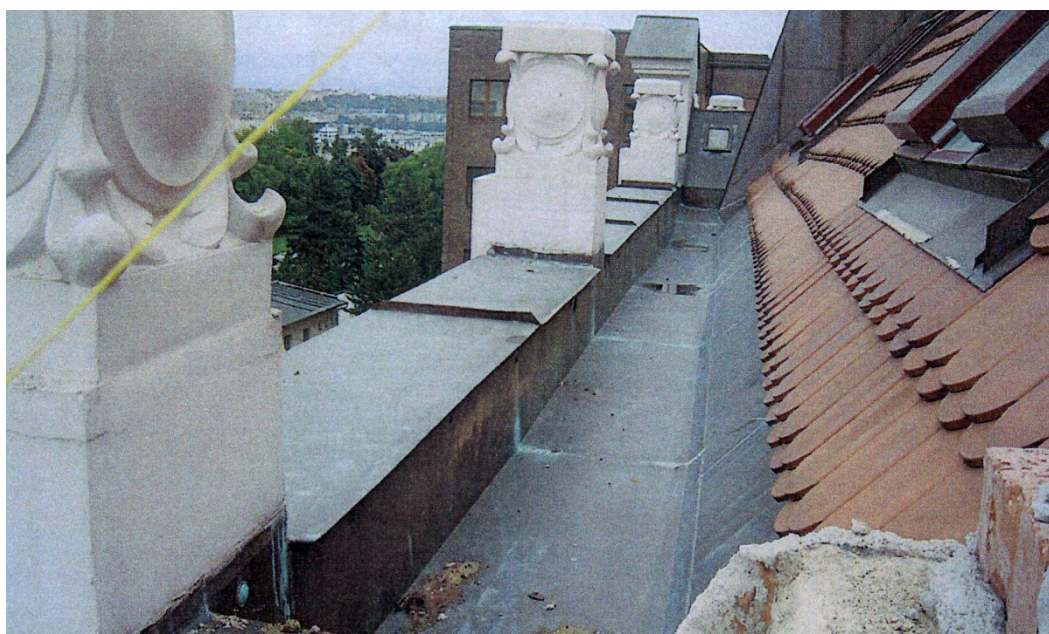
5.1.11

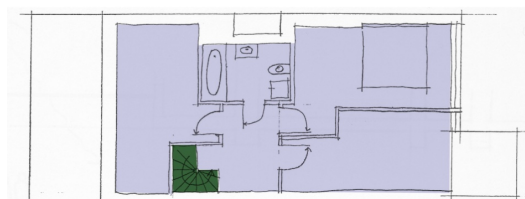
architektonická studie a realizace – 2014

Adresa umístění: ul. Ověnecká, Praha 7

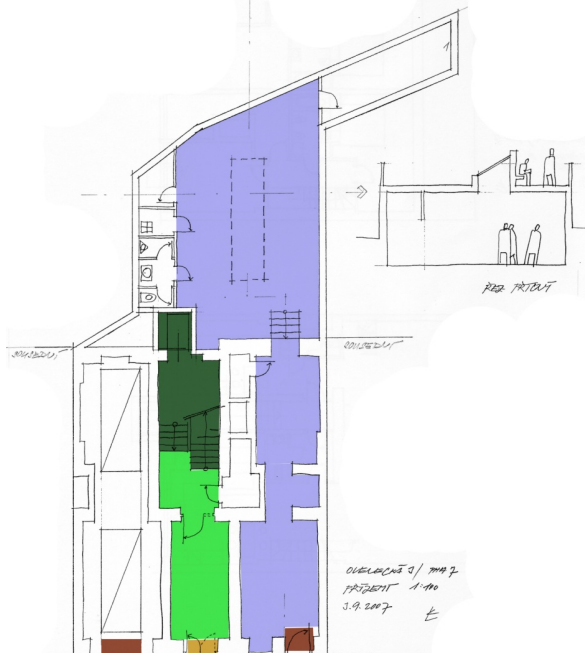
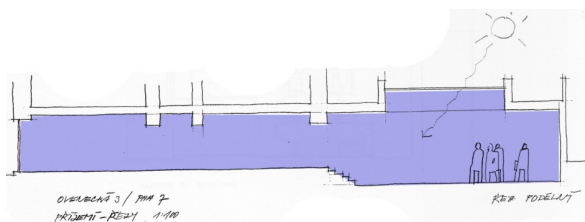
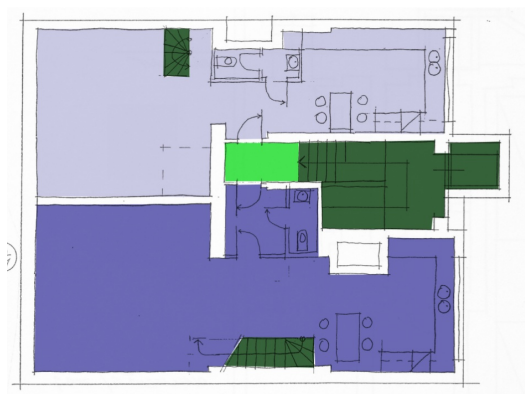
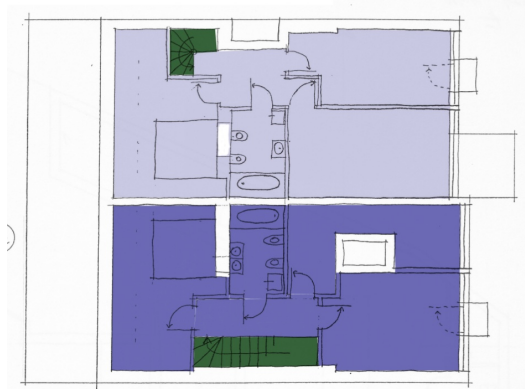
Investor: soukromá osoba

Autor: Ing. arch. Ladislav Kalivoda, CSc.

VARIANTA 1. PATRA

VARIANTA A

Funkční a provozní schéma

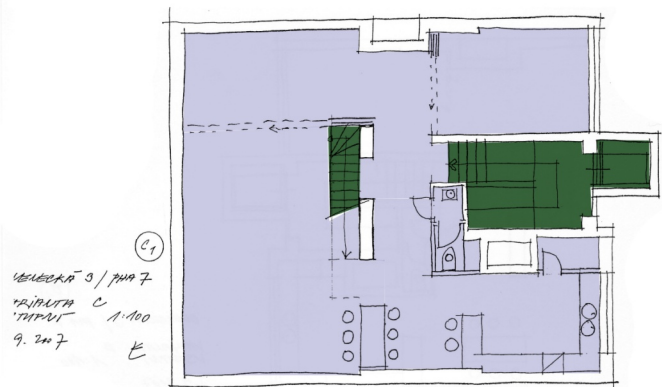
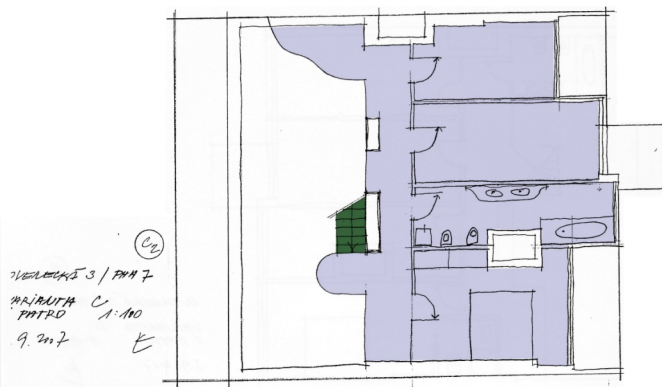
- Komunikace vodorovné
- Komunikace svislé
- Označení vstupů, vjezdů**
- zaměstnanci
- uživatelé
- veřejnost
- zásobování

Základní funkční celky

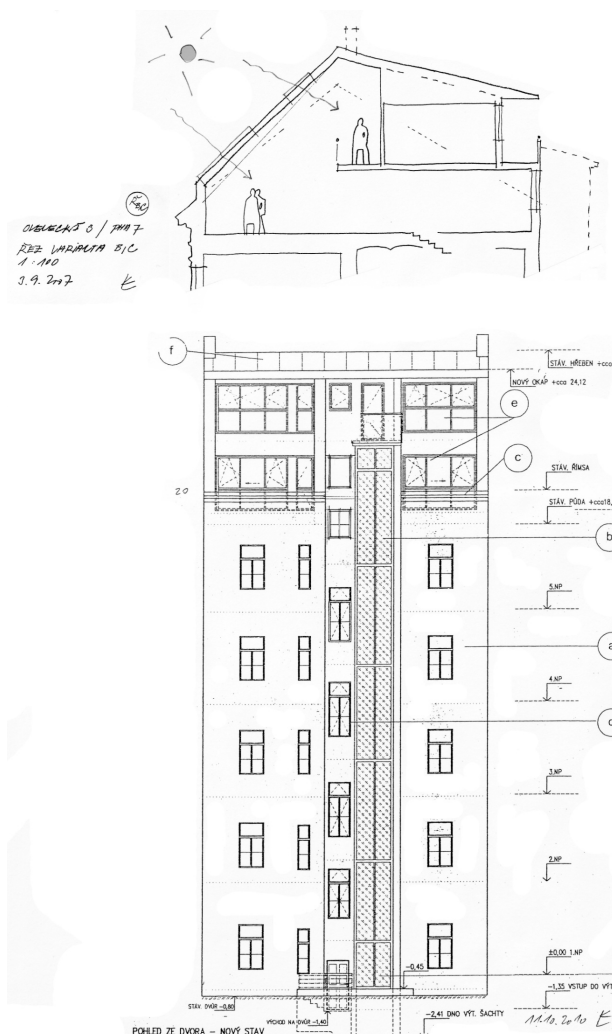
- bytové jednotky
- administrativní prostory
- domovní vybavení
- technická zařízení budov
- výuka
- Prodejní plocha

VARIANTA B

VARIANTA C

A. Účel a funkce

Navržená a posléze realizovaná půdní dvoupodlažní vestavba na jednom z klasických pražských bytových domů z druhé poloviny 19. století. Současně byly provedeny úpravy interiéru ve vstupních prostorech a souvisejících prostorech v 1.NP a v interiérech některých bytů.

Byl navržen a realizován osobní výtah na dvorní fasádě a upraven prostor dvorku příslušejícího k domu.

B. Místo stavby

Adresa stavby je ulice Oveňecká 3, Praha 7 – Holešovice.

Objekt bytového domu je druhým domem od nároží s ulicí Letohradskou. Je to v bezprostřední blízkosti Národního technického muzea v Praze.

C. Charakteristika (zadání)

Architektonickým návrhem byla řešená půdní mezonetová vestavba a současně možnosti využití 1.NP celého objektu.

Místem stavby je původní bytový pětipodlažní dům, který pochází z druhé poloviny 19.století a je v památkové zóně horní Holešovice, prohlášené vyhláškou MHMP č.10/1993 Sbírky.

Řešení půdní vestavby předpokládalo ponechání původního tvaru střechy do ulice Oveňská (východ) a její prolomení velkými ateliérovými okny s výhledem na centrum Prahy a Žižkov. Naopak zvednutá pultová střecha byla navržena do dvora domu, směrem k západu. Tam vznikla dvě klasická podlaží s možností využít na fasádě soudobých materiálů (eloxovaný hliník) a velkých rozměrů oken. Jednotlivé architektonické návrhy řešily ve variantách dilema, zda bude obsahem půdní vestavby jedna velká, nebo dvě menší bytové jednotky. Vždy se jednalo o řešení mezonetové s obytnou částí v nástupním podlaží a ložnicovou, soukromou částí v dalším vyšším podlaží.

Skladba jednotlivých podlaží v půdní vestavbě:

C.1. 1.NP – nástupní podlaží bytů

- vstupní předsíň a sociální zařízení
- kuchyňská část
- obývací pokoj se schodištěm byl navržen otevřený přes obě podlaží
- další pokoj
- otevřené lodžie

C.2. 2.NP – soukromá část

- ložnice
- sociální zařízení se střešními světlíky
- galerie otevřená do obývacího pokoje

Výsledkem všech dohod bylo nakonec takové řešení, které typologicky, konstrukčně i přivedenými rozvody TZB umožňuje využívat, případně měnit obě typologické varianty bytů. Tedy dva menší, nebo jeden velký byt.

Nové bytové jednotky jsou přístupné po domovním schodišti a současně nově navrženým výtahem na dvorní fasádě, který dojíždí na mezipodesty všech podlaží.

Při návrhu bylo nutné splnit podmínky odboru památkové péče a najít takový tvar a výškové uspořádání nové střechy, aby architektonické řešení hmoty střechy bylo pro dohlížejší odbor památkové péče přijatelný.

Současně byla předložena varianta řešení 1.NP celého bytového objektu, kdy na celou vstupní část podlaží navazovala jednopodlažní přístavba zahrnující celý dvůr objektu. Přístavba nabízela rozšíření možného komerčního využití prostoru přízemí, které přímo navazuje na úroveň ulice Oveňská. Zeleň zde byla posunuta na pochozí plochou střechu. Přímé osvětlení bylo řešeno velkým střešním světlíkem.

Požadované parkování bylo vyřešeno garáží v levé části přízemí bytového objektu.

D. Konstrukce – původní bytový objekt má zděný stěnový podélný nosný systém, nad vstupním podlažím je strop klenutý, ostatní stropy dřevěné trémové.

Nosný systém půdní vestavby je řešen ocelovými rámy v kombinaci s nosnými zděnými stěnami směrem do dvora a kolem domovního schodiště.

E. Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

E.1. Původní stav pozemku a objektu

Pozemek dvora byl volný. Prostor půdy pro půdní vestavbu byl volný a celý byl předmětem architektonického návrhu.

E.2. Zadávací podmínky investora

Požadavkem investora a uživatele v jedné osobě bylo zpracování architektonického návrhu vestavby ve variantách, které nabízely vybudování jedné až dvou bytových mezonetových jednotek. Dále to byl návrh na umístění nového osobního výtahu na dvorní fasádu, který bude obsluhovat všechna podlaží.

V přízemí bytového objektu to byl požadavek na možnost rozšíření komerčního prostoru směrem do dvora objektu. Rozšíření bylo požadováno v návaznosti na vstup a na stávající prostory 1.NP. Dalším požadavkem bylo navrhnout k celkové rekonstrukci cca polovinu ze všech stávajících bytů v bytovém domě, tedy 6 – 7 bytů.

E.3. Změny požadavků investora v průběhu práce na studii

Zásadní, vstupní požadavky investora nebyly během realizace stavby měněny, ale drobné typologické změny a úpravy byly na denním pořádku a bylo nutné je stále navrhovat a projednávat.

E.4 Typologické zásady navrhování – vztah k interiéru a exteriéru

Typologické požadavky měly přímý vliv na kvalitu a tvarování interiéru. Na jejich základě a současně dle přání investora byly řešeny a předkládány různé varianty půdorysného řešení jednotlivých bytů i změny a umístování jednotlivých zón uvnitř nich.

Vliv těchto požadavků na exteriér vestavby již nebyl tak patrný. Přesto některé zásahy do fasády zde z tohoto titulu byly patrné. Především při řešení velikosti a umístění velkých ateliérových střešních oken. A to tak, aby výhled z nich byl možný jak ve vstupním podlaží mezonetového bytu, tak i z podlaží druhého, z galerie u ložnic. Velikost a členění oken bylo takto navrhováno i na druhé, západní straně. Bylo to dáno především umístěním kuchyňské linky a průchodem kolem ní, možností umístění nábytku v ostatních pokojích.

E.5 Korekce typologických požadavků vzhledem ke konstrukčnímu schématu objektu

Konstrukční systémy byly navrženy tak, aby byly schopny převzít veškeré požadavky, které na ně byly typologicky a i ve variabilitě dispozic kladené. Korekce zde byly z opačné strany. To znamená, že na základě typologických požadavků v interiéru mezonetových bytů bylo (v rozumné míře) upravováno schéma ocelových rámů nosné konstrukce.

F. Požadavky dotčených orgánů ve schvalovacím řízení

Požadavky byly formulovány již v podmínkách zadavatele. Byly dodrženy závazné požadavky především ze strany OPP a OHS.

Dodrženy byly i ostatní běžné požadavky dané normami ČR.

G. Výsledné hodnocení investora (uživatele)

G.1. Při předání díla

Veškeré hodnocení předaného díla investorem bylo výrazně kladné, předkládáním různých funkčních variant v průběhu prací bylo dosaženo konečné dohody mezi architektem a investorem.

Výsledné řešení interiérů celé vestavby bylo na vysoké úrovni typologické, provozní i designové.

G.2. Cca po 1 roce užívání

Žádné námitky ani po provozní stránce, ani na kvalitu stavebního díla nebyly ze strany investora, ani uživatele vzneseny.

H. Závěr

Architektonická studie splnila svým řešením, při využití typologických zásad, předpoklady, které byly formulovány v zadání investora.

Po časově velmi složitých jednáních mezi architektem, investorem a odborem památkové péče při hledání výsledného tvaru architektonického návrhu, byla nalezena cesta, jak celou akci půdní vestavby kvalitně dokončit. Tato jednání byla provázena doplňováním mnoha dispozičních variant, doplňujících studií a skic během doby projektování, ale i v době probíhající realizace stavby. Výsledná kvalita předané vestavby, interiérů bytů i celého objektu byla na vysoké úrovni. Toto přesvědčení vyplynulo z konečného jednání zúčastněných stran. A to jak z pohledu architekta, odboru památkové péče, tak i uživatele jednotlivých bytů.

Z hlediska funkčnosti, ale i z hlediska tvarování částí stavby (západní fasáda) typologické řešení splnilo svou funkčností původní předpoklady a požadavky dané investorem.

Dílo bylo realizováno v roce 2014.

A.7. ZÁVĚR

OBRANA TYPOLOGIE

OBRANA KOMPLEXNOSTI URBANISTICKÉ A ARCHITEKTONICKÉ TVORBY

Kde se nachází a kam směřuje výuka typologie na českých vysokých školách, zaměřených na výuku architektury?

Je nezbytné, aby architekt v rámci své profese celé penzum znalostí typologie v teoretické i praktické rovině ovládal, či zda je možnou metodou ad hoc její vyhledání v čase potřeby?

Typologie je nepostradatelnou a neoddělitelnou součástí procesu navrhování - od prvních architektonických koncepčních úvah až po realizaci samotnou. Stanoví první názor na účel, funkci, provoz a rozsah plošného, prostorového, objemového a hmotového řešení zpracovávaného tématu.

Během své tvůrčí a pedagogické praxe jsem byl konfrontován s postojem, že architekti mají často tendenci znalosti typologie mírně podceňovat.

Z rozhovorů s investory, a následně i uživateli, bylo zřejmé, že jsou to právě oni, kdo v převážné míře upřednostňují řešení ekonomické, tedy řešení kvalitní po stránce provozních, plošných a objemových standardů. Tedy řešení kvalitní po stránce typologické, řešení optimální z hlediska investování a následného užívání objektu.

Na základě těchto zkušeností jsem v rámci habilitační práce studoval problematiku typologie a podrobil ji zkoumání ve svých autorských a spoluautorských pracích, ale také v některých svých realizovaných stavbách a pracích studentů, které jsem během své pedagogické činnosti vedl. Jednotlivé rozborů jsou uvedeny v díle B.

Při studiu a rozboru podkladů bylo mým cílem pojmenování a posouzení toho, jak se typologie a její kvalita projevují v architektonické praxi i v užívání a prožívání realizovaných staveb a především ve výuce na architektonických školách.

Obrana typologie – obrana komplexnosti urbanisticko-architektonické tvorby a pojmenování současných tendencí ve výuce typologie na českých vysokých architektonických školách.

Na základě doposud nabytých zkušeností a znalostí jsem došel k zásadnímu přesvědčení, že původní kvalitní typologická součást tvorby (ve výuce, ale i v některých prezentovaných návrzích a realizacích graduovaných architektů) se pozvolna, nicméně soustavně, dostává až na samý okraj odborné pozornosti.

Tato skutečnost, zřejmá nejenom v okruhu domácí architektonické tvorby, ale i tvorby světové, se přenáší do uživatelské kvality realizovaných staveb. Záměr a následně výsledek, kterému chybí správná aplikace, užití všech typologických zásad navrhování (i v jejich vývojové proměnlivosti), tzv. „uvnitř“ – v interiéru – se projeví zřetelně i v architektonickém výrazu stavby.

Vnímáme, že zde „něco chybí“ - je to celková kvalita, kterou uvedl již Vitruvius ve svém traktátu: „utilitas, firmitas, venustas“.

Obecně, a současně z pohledu pedagoga zvláště, je to především ve výuce na českých architektonických vysokých školách, kde studenti mají získávat základní informace, vědomosti, postoje a dovednosti do profesního života.

Na základě zaměření své habilitační práce, stanovených cílů, rozborů vlastních architektonických prací, studia odborné literatury a dostupných příkladů, tedy na základě veškerých svých rozborů a zkušeností tvrdím následující:

„Hypotéza: typologie je nepostradatelnou, neoddělitelnou součástí procesu navrhování a realizace staveb od samého začátku koncepční činnosti architekta.“

Vlastní architektonické práce, které jsem shromáždil za většinu svého dosavadního tvůrčího architektonického a pedagogického období, jsem rozdělil a roztřídil do jednotlivých kategorií. Na základě následně zpracovaných rozborů, které jsem provedl na vybraných příkladech těchto prací a některých jejich realizací, mohu nyní konstatovat míru vlivu typologie – typologických zásad navrhování staveb - na architektonickou koncepční činnost od jejího počátku až po dovedení konceptu k realizaci a k následnému užívání. Včetně

míry korektnosti dodržení klasických typologických zásad a jejich vlivu na veřejný prostor.

Zkoumal jsem, zda jsem skutečně vnímal význam typologie jako prioritu a řídil se jejími zásadami.

Abych mohl odpovědně hodnotit a předkládat uvedená tvrzení, je třeba objektivně definovat co je typologie.

Z prostudovaných podkladů je patrné, že pojem typologie je vnímán a popisován v několika zásadních rovinách a z několika hledisek. Shoda popisů je z řeckého slova „typus“. Odtud její odkaz na používání typových skupin – obecně.

Například metoda zkoumání je založená na třídění jednotlivých jevů do určitých typových skupin či všeobecných modelů. Zobecňující metoda se snaží utřídit vybrané jevy podle podobných znaků.

Na základě toho je možné potvrdit: typologie v architektuře třídí stavby podle účelu a podle funkce. Zásadním podkladem pro navrhování objektů a staveb je analýza provozně dispozičních požadavků v zásadě daných například stavebním programem. Typologie určuje a následně (ve variantách) zkoumá dispoziční řešení staveb a jejich provozní vazby, včetně plošných a objemových parametrů.

Připomenu Ivana Kolečka: „Typologie nám nabízí zásady architektonické akce, aniž by určovala formu samotnou. Lze říci, že typ představuje myšlenku architektury samotné. Je něčím, co je pro architekturu nezbytné.“

Podstatné je, že pojem typologie (i jako vědy) je vždy spojován s člověkem a jeho psychickými a fyzickými vlastnostmi. Je nutné připomenout, že sem také patří například i pohyb zvířat, materiálů, technologií, zboží, apod.

Typologie je jedna z nejstarších empirických věd, v jejímž centru zájmu je vždy především člověk. Člověk s jeho vlastnostmi ducha, ale i s jeho vlastní tělesnou schránkou a jejím změřitelnými parametry. A přitom nejde jen o fyzické rozměry člověka, jde i o vnímání jím vymezeného a užívaného prostoru – vnějšího i vnitřního, i o užitnost tohoto prostoru a v neposlední řadě o pocity člověka v daném prostoru, v daném místě.

Typologie tedy znamená především provozní funkčnost dispozice, správné a bezkolizní provozní vztahy půdorysně dispozičního řešení prostoru, kdy je nutné přemýšlet o kvalitách interiéru i exteriéru, o jeho rozměrech, včetně objemových parametrů a jeho psychologického působení.

Z rozborů vlastních architektonických prací a z nich vyplývajících možného zobecnění je zřejmé, že tvorba konceptu začínala v zásadě dvěma způsoby - architektonická vize – která byla až následně korigována hlediskem typologických zásad navrhování. A opačný postup – koncept na bázi typologie byl následně korigován výtvarnou formou.

Nutnost (nezbytnost) funkce (utilitas) byla konfrontována s architektonickou kreativitou (venustas). Z uvedených úvah tedy vyplývá, že žádný z obou tvůrčích postupů nebyl a není prioritní a jediný.

Je ovšem třeba upozornit na další důležité hledisko: unikátnost a specifická autorské tvorby, a s tím související zkušenosti, pracovní návyky a tvůrčí postoje autora.

Při rozboru odborné literatury a porovnání vlastní architektonické a realizační činnosti s hypotézou této práce jsem došel k zjištění, že má hypotéza a závěry jsou shodné i s dalšími architekty – autory, kteří své názory publikují, např.: Petr Pelčák ve svém díle - *Několik poznámek k současné architektuře* [16]

Tvrdím, že typologie je jedním ze základních prvků urbanisticko-architektonického konceptu, který určuje již první názor na řešení funkce, rozsahu a provozních vazeb fyzického, plošného, prostorového, objemového a hmotového řešení (návrhu) zpracovávaného tématu.

Profesionální a invenční orientace v základních otázkách typologie (v otázkách typologických zásad navrhování), jejich pružná a nedogmatická aplikace je pro architektonickou tvorbu (včetně realizace) nezbytná.

Vlivem, nebo v důsledku nevhodně, či nesprávně aplikovaných nebo dogmaticky převzatých typologických zásad mohou vznikat výrazné ztráty či kolize funkční, provozní, organizační a časové, ztráty plošné, prostorové a objemové. V důsledku toho i ztráty finanční (míra oprávněně či neoprávněně

investovaných finančních prostředků, zvýšení provozních a udržovacích nákladů, atd.). Nehledě na trvalé ztráty kvality prostředí, kladného psychického působení prostoru (prostředí), ztráty estetických hodnot.

Jsem přesvědčen, že architekt musí ovládat určitou míru základních typologických znalostí, řekněme, určité uplatnění řemeslné zdatnosti, která mu dle potřeby umožní okamžitou a správnou odbornou reakci v reálném čase, a to nejen ve smyslu typologie samotné, ale zejména ve smyslu komplexního urbanisticko-architektonického díla.

To vše zaznívá při rozhovorech a odborných diskusích s jinými architekty, ať již se spolupracovníky, nebo ostatními zúčastněnými na stejných či podobných zadáních, či s pedagogy na některých českých vysokých architektonických školách. Přitom v některých vyjádřeních architektů jsem zaznamenal a stále zaznamenávám někdy až odmítavý, nejasný či nevyhraněný postoj vůči vlivu typologie na kvalitu prvních (a nejen prvních) procesů architektonického návrhu, vlivu na kvalitu zpracování urbanisticko-architektonického konceptu. Někdy zásadně převládá tvarování prostoru a výtvarná exprese na úkor typologie, na úkor návrhu jako jednotného, nedílného celku. Tím dochází až k zjevnému podcenění této disciplíny. Na podporu svých tvrzení uvádím několik příkladů.

Nejprve příklad kladný: Frank **Gehry** – Fondation Louis Vuitton arts center v Paříži – podle informací měl vyjít při svém návrhu prioritně z funkčních požadavků na vnitřní provoz, tedy z typologie! [28]

A také záporný: Zaha **Hadid** – Spittelau viadukt, obytné budovy nad bývalou železniční tratí ve Vídni, objekt s provozními problémy, s malými a nevhodně umístěnými okny, šikmé stěny místností v obytných prostorech, apod., výsledkem je současný stav, kdy se objekt nedaří pronajmout. A dále: Zaha **Hadid** – požární zbrojnice ve Weilu, požární zbrojnice v Birsfeldenu, opět s provozními problémy,... „artefakt, který ztratil svou původní funkci. Hasiči tuto budovu odmítli, protože pro ně nebyla praktická“, uvedl prof. Pierre von Meiss, během přednášky na Fakultě architektury na ČVUT v Praze, v roce 2013.)

V odborné literatuře o architektuře je typologie prezentována bez bližšího vymezení (bez definování pojmu – typologie) jako něco samozřejmého, co není

již nutné specifikovat. Je jen málo takových autorů (architektů či teoretiků), kteří se typologií podrobněji zabývají v obecné rovině, kteří hledají a formulují odpovědi na základní otázky typu: co je typologie v architektuře, k čemu je typologie nutná a jak podstatnou, nedílnou či zástupnou součástí je v práci architekta.

Přivádí mě to k otázce, zda je možné začít architektonickou práci intuitivně, bez hlubších znalostí typologie, bez znalosti typologických zásad navrhování konkrétního typologického druhu. Je sice možné formulovat, najít a zpracovat potřebné konkrétní údaje, ale vždy je nezbytné, podle mého názoru potvrzeného předkládanou prací, mít základní představu o účelu, funkci a vnitřních i vnějších vazbách objektu. Již první úvahy jsou nepřesné, ztrácí se čas dalším zpřesňováním, úpravou a rozbořem nabývaných informací, hodnocením vnitřních vazeb a funkcí architektonického návrhu. Ztrácejí se zásadní kvality procesu komplexního architektonického návrhu, rovněž při jeho realizaci i následném užívání stavby.

Jsem přesvědčen, že je nezbytné typologii systematicky rozvíjet a to především výuku na architektonických školách, podporou její vědecké a pedagogické podstaty. Věnovat se jak její historii pro pochopení dalšího vývoje typologických vazeb, které jsou (a budou) často nepředvídatelné, vyvíjející se pod tlakem dynamického rozvoje lidské společnosti. Mimo jiné v úzké vazbě na rozvoj nových technologií.

Jedním z příkladů - z funkčního hlediska - je řešení energeticky efektivních staveb, které mají poměrně výrazný a specifický vliv na řešení dispozic i objemů staveb, a také ucelených celků, počínaje městskou čtvrtí, konče městem jako takovým.

Vlastní odborná zkušenost, vnímání kvality typologických požadavků na mnoha užívaných i nově otevíraných stavbách, či v některých publikovaných pracích, nebo předkládaných v architektonických soutěžích mě vede k zamyšlení nad současnou kvalitou a správným vnímáním a uplatněním typologie ve studentských pracích.

Z pedagogického hlediska se v tomto smyslu studentské práce stále méně srozumitelně prezentují graficky a komplexně faktograficky (zejména), tzn. používáním (a preferováním) malých, až nečitelných měřítek

při zobrazování výsledných řešení. Typologické souvislosti pak nejsou zcela srozumitelné a informace o řešení tím nepodávají přesnou a ucelenou představu o projektu. To většinou ke škodě celého návrhu. I na architektonických školách je často ve výuce zřejmá tendence vedoucí k prvoplánové preferenci výtvarného řešení na úkor typologicky kvalitních prostorů. Tato skutečnost je podmíněná již tím, jaký zmenšený až nedostatečný rozsah dokumentace je v odevzdávaných pracích požadován, a to včetně časově omezeného rozsahu, který dnes výuka typologie má, a jaký důraz je na tuto část výuky na architektonických školách kladen.

Je jistě možné diskutovat o tom, jaký systém a jaký způsob, a tedy jaký počet a poměr přednášek a cvičení a současně, jaký poměr požadovaného rozsahu a obsahu jednotlivých částí projektů je (nejen) pro potřeby výuky typologie na školách architektury potřebný. Ale jsem přesvědčen, že takto podporovaná a rozvíjená řemeslná zdatnost je pro studenty architektury absolutně nutná a nezbytná. Lze přeci poučeně předpokládat, že zdaleka ne všichni absolventi se stanou ve své budoucí životní a odborné praxi nositeli výrazných urbanisticko-architektonických koncepcí. Někteří budou členy projektových architektonických týmů, ale někteří se nutně musí stát kvalitními úředníky v celé škále stavebního rozhodovacího a schvalovacího procesu.

Tedy i proto je stále potřeba mít na mysli tu (obyčejnou) profesní znalost užitnosti, kvality i „příjemnosti užívání“ navrhovaných objektů, urbanistických i architektonických prostorů vnitřních a vnějších.

Římský architekt Vitruvius se svém spisu „10 knih o architektuře“ formuloval jednotu architektury a stavitelství: „utilitas, firmitas, venustas“.

Volně přeloženo: užitečnost, trvanlivost, krása.

Utilitas – užitečnost (kterou pro zjednodušení nazývám ve své práci – typologie) - vnímám její stálé, byť pozvolné oslabování, jak u profese výkonných architektů, tak i v pedagogické praxi na vysokých školách, a to posilováním především pojmů venustas - krása, ale i firmitas - trvanlivost, u nově navrhovaných a realizovaných urbanisticko-architektonických konceptů.

Podcenění významu „utilitas“ nejen v práci, ale i v nazírání architektů znamená zásadní negativní zjednodušení celého procesu architektonického navrhování.

Je to většinou posun ke tvarování (venustas), které je pak povýšeno na zásadní hledisko tvorby kvalitní architektury. Tento názor a výtvarné stanovisko nemusí být nutně pochopeno (ale ani obhájeno) a může se stát až doslova škodlivým a zejména pro užívání hotové stavby až problematickým. To vše při nevhodném či nesprávném užití typologických zásad navrhování, případně při jejich vědomém opomenutí.

V těchto souvislostech se vždy vrací klasická a stálá otázka: je možné naučit studenty „architekturu“, tedy naučit je kvalitní a kreativní architektonické tvorbě? Jsou to především studenti (někdy bohužel i jejich vyučující), kteří často přicházejí s nadšenou představou, že vznášející se tvůrčí duch architektury může být polapen a dovede je, tedy studenty, ke kvalitní (minimálně) architektonické tvorbě. Stále ale věřím, že většina pedagogů poučeně ví, že nikoli, že naučit architektonickou tvorbu nelze.

Cituji:“5% populace má schopnost tvůrčího myšlení, 20% populace zvýšenou inteligenci a 75 % populace inteligenci průměrnou a nižší“... A dále...“že asi u 5% stavební produkce lze hovořit o architektuře. Pro kvalitu prostředí je však rozhodujících oněch 95%, jež s architekturou nemají co do činění a v nejlepším případě mohou být dobře provedeným řemeslem. A o to právě jde: aby byly – když ničím víc být nemohou – alespoň dobře provedeným řemeslem.“...(s. 20) [16]

Architektonická škola by měla představovat komplexní vzdělání v urbanistické, architektonické a stavebně-technické oblasti, vč. etiky výkonu profese.

Měla by šířovat povědomí o výrazné pokoře před tak krásným, výtvarným a současně technicky složitým oborem, jakým architektonická tvorba bezpochyby je.

Je tedy třeba zvážit, jak opět najít způsob a cestu, kdy a v jakém rozsahu typologii více zapojit do výuky, jak zajistit její stálou přítomnost na českých vysokých školách zaměřených na výuku architektury. Jak zajistit, aby tato vědní disciplína byla opět posílena a konkrétní typologické druhy trvale a systematicky rozvíjeny.

Podstatou typologie i jako výukového předmětu (nauka o budovách) není vyčerpávající znalost pouze faktografie všech (i stále se proměňujících a vyvíjejících) typologických druhů, ale zejména způsob kritického

architektonického myšlení. A určitá schopnost a dovednost potřebné informace získávat, třídit, rozbořem hodnotit a smysluplně použít v komplexním urbanisticko-architektonickém návrhu. A tyto získané, zažité a rozvíjené schopnosti v projektové praxi (nedogmaticky) využívat.

Není tedy nutné znát v typologii vše, ale je zcela nezbytné, aby posluchači nějakým rozumným rozsahem studia typologie při výuce prošli a nabyli tak základní obecné povědomí o kvalitě předmětu, jeho závažnosti a významu pro komplexní urbanisticko-architektonické navrhování. A zároveň si uvědomili absenci typologie na konkrétních příkladech z praxe. To vše na pozadí stálého a poměrně překotného vývoje typologie, spojeného s vývojem společnosti, který zde je a bude nutně pokračovat nezávisle na našich představách či přáních.

Na doplnění a podpoření svých úvah uvádím výňatek z usnesení vlády České republiky ze dne 14.1.2015:

Politika architektury a stavební kultury České republiky (MMR).

Cituji:..."Téma 5 – Projektování, realizace, životnost a udržitelnost staveb.

Součástí kvality staveb však není pouze jejich estetická hodnota, ale i jejich začlenění do prostředí, jejich účelnost (dispoziční řešení, variabilnost a možnost přestavby) v harmonii s formou, společenská hodnota (přínos pro rozvoj společnosti), technické řešení (použití materiálů a technologií, kvalita provedení, životnost) a v neposlední řadě jejich jednoduchá údržba a nízké provozní a energetické nároky, které v poslední době nabývají větší důležitosti než vlastní pořizovací náklady. Vysoké náklady na provoz stavby mohou být důsledkem nevhodného technického řešení nebo nevhodného návrhu jejího provozu již ve fázi projektu,"...

Tvrdím, že je třeba odborným hlasem připomenout klasický Vitruviův **traktát** (utilitas, firmitas, venustas) a chránit – zachránit kvalitu celistvosti architektonické tvorby.

Ztotožňuji se s výrokem Léona Kriera: „**Bez typologické preciznosti architektonická kompozice degeneruje, stane se jen bezúčelnou a skončí ve světě přeludů.**“ (s. 35) [11]

A.8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ALBERTI, Leone Battista, *Deset knih o stavitelství*, 1.vydání, Praha, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, n.p., 1956.
- [2] CRKALOVÁ, A., RIETHOF, N. *Průvodce světem koučování a osobnostní typologie: inspirace pro praxi*, 1.vydání, Praha, Management Press, s.r.o., 2012.
Citace: s. 32-33, 35-36
- [3] DRÁPAL, J., DOLEŽAL, J., *Úvod do studia architektury a urbanismu*, 2.vydání, Brno, VUT v Brně, (skripta), 1986.
Citace: s. 3, 145-147, 150-151
- [4] FRAMPTON, Kenneth. *Moderní architektura: kritické dějiny*, (*Modern architecture. A critical history*, London, Thames & Hudson, 2002), 1.vydání, Praha, Academia, 2004.
- [5] HAMANN, Brigitte. *Archetypy typologie: cesta k životnímu cíli*, 1.vydání, Olomouc, Fontána, 2008.
Citace: s.11-12
- [6] HERTZBERGER, Herman. *Přednášky pro studenty architektury*, (*Lessons for Students in Architecture*, Rotterdam, 010 Publishers, 2009), první vydání, Dolní Kounice, MOX NOX, 2012.
- [7] HOLL, Steven. *Paralaxa*, 1.vydání, Šlapanice, ERA, 2003.
- [8] HONZÍK, Karel. *Tvorba životního slohu*, 1.vydání, Praha, Václav Petr, 1946.
- [9] KOLEČEK, Ivan. *Kroky územím architektury*, Praha, Architekt 12, (nezávislý čtrnáctideník), ročník XLI, 1995.
Citace: s. 4-5
- [10] KOSTROŇ, Lubomír. *Psychologie architektury*, 1.vydání, Praha, Grada, 2011.
- [11] KRIER, Léon. *Architektura – volba nebo osud*, (*Choice or Fate*, 1.vydání, Londýn, Andreas Papadakis Publisher, 1997), 1.vydání, Praha, Academia, 2001.
Citace: s. 35, 42-43
- [12] MEZERA, Petr. *Nauka o budovách: typologie staveb*, přednáška, Praha, 2001.

- [13] NEUFERT, Ernst. *Navrhování staveb*, 33.vydání, Praha, Consultinvest, 1995.
Citace: s. 24
- [14] NOVOTNÝ, Otakar. *O architektuře*, 1.vydání, Praha, Nakladatelství československých výtvarných umělců, 1959.
Citace: s. 23-26
- [15] OTTO, J. *Ottův slovník naučný*, 25.díl, {?}, Praha, vydavatel a nakladatel J.Otto, 1906.
Citace: s. 975
- [16] PELČÁK, Petr. *Několik poznámek k současné architektuře*, 1.vydání, Brno, Obecní dům Brno, 2009.
Citace: s. 20
- [17] REZEK, Petr. *Architektonika a protoarchitektura*, 1.vydání, Praha, J. Placák a Nakladatelství Filosofia, 2009.
- [18] STAŠEK, Jiří. *Typologie budov: všeobecná část*, 1.vydání, Praha, Státní nakladatelství technické literatury (skripta), 1962.
Citace: s. 3, 7-8
- [19] VESELÝ, Dalibor. *Architektura ve věku rozdělené reprezentace: problém tvořivosti ve stínu produkce* (Architecture in the Age of Divided Representation. The Question of Creativity in the Shadow of Production, Cambridge, London, The MIT, {2004 ?}), 1.vydání, Praha, Academia, 2008.
- [20] VITRUVIUS, Marcus Pollio. *Deset knih o architektuře*, 2.vydání, ve Svobodě první, Praha, Nakladatelství Svoboda, 1979.
Citace: s. 36-37, 41, 101, 215-217, 221
- [21] KOLEKTIV AUTOR (překlad Jana Tichá). *Architektura na prahu informačního věku*, 1.vydání, Praha, Zlatý řez, 2001.
- [22] KOLEKTIV AUTOR (překlad Jana Tichá). *Architektura v informačním věku*, 1.vydání, Praha, Zlatý řez, 2006.
- [23] KOLEKTIV AUTOR (překlad Jana Tichá). *Architektura: tělo nebo obraz ?*, 1.vydání, Praha, Zlatý řez, 2009.
- [24] KOLEKTIV AUTOR, Petr Kratochvíl at.al. *Architektura a veřejný prostor*, 1.vydání, Praha, Zlatý řez, 2012

- [25] KOLEKTIV AUTOR, KRÁL, Václav at.al. Encyklopedického institutu ČSAV, *Ilustrovaný encyklopedický slovník*, (III. Pro-Ž), 1.vydání, Praha, Academia, 1982.
Citace: s. 659-660
- [26] KOLEKTIV AUTOR, BULISOVÁ, Jiřina at.al. *Ottova všeobecná encyklopedie*, 1:vydání, Praha, Ottovo nakladatelství s.r.o., 2003.
Citace: s. 548
- [27] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Politika architektury a stavební kultury České republiky*, 1.vydání, Praha, Brno, MMR, 2015.
Citace: s. 26
- [28] Redakční kolektiv, Fondation Louis Vuitton uchvacuje svět, pomáhala stavět i česká firma Sipral, *Stavebnictví a interiér*, 22.roč., č.12/14, Hradec Králové, Vega s.r.o., 1211-6017.